

XXI. ÉVFOLYAM.

16. SZÁM.

BUDAPEST, 1931

JÚNIUS 1.

M. kir.

Hadilevéltár

IV. csoport

Nagykönyvtár

Budapest, 17

ESZENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:

PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:

MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 21. SZ. TELEFON: 501-90.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BUDAPEST, I. KER., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik havonta háromszor	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csekk számla: 25.342
---	------------------------------------	---	---------------------	---

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Rang és mód.

Takarékossági pályázatunk nagyobb érdeklődést keltett, mint gondoltuk. A szépszámu pályázón kívül majdnem ugyanannyian szoltak hozzá utólag, az eredmény közlése után, annak bizonyosságául, hogy a takarékosság, nem mint pályázat, hanem mint probléma, vagy talán még inkább mint tradíció, a csendőrség legközelebbi kérdéseinek egyike.

Sajnos, nincs helyünk arra, hogy minden levelet közöljünk, azért mai számunkban csak néhányat idézünk kommentár nélkül. Tartalmukhoz itt sem foglalunk állást; többet, jobbat, igazabbat és meggyőzőbbet úgy sem tudnánk írni. Azokhoz a megállapításokhoz pedig, amelyeket az alábbiakban mégis csak kénytelenek vagyunk leszűrni belőlük, a közöltek is elegendők.

Egyik megállapításunk, hogy bajtársainkat megélhetés szempontjából két csoportra kell osztani: nők és nőtlenek csoportjára. A helyzet nálunk is az, ami mindenütt: az illetményeknek inkább csak jelképes, mint értéki különbsége miatt a nők megélhetése éppen csak hogy szűkösen biztosítva van, amivel szemben a nőtlen csendőr fizetését nem ugyan általánosságban, de a mai viszonyok között és a másokéhoz mérve, kedvezőnek lehet mondani. Vannak ugyan örsök, főként városokban, aztán a főváros vagy a Balaton környékén, amelyeken a megélhetés nehezebb és a nőtlen csendőr fizetését is felemészti, de a legtöbb örsállomáson állítani lehet, hogy a nőtlen örmester, törzsörmester vagy éppen tiszthelyettes, aki semmit sem tesz takarékbba, beosztás nélkül él és valamilyen irányban oktanul költekezik.

Ez pedig egy kicsit komolyság, tehát megbízhatóság kérdése is. Manapság, amikor az ember a keresetnélküliségnek annyi és olyan rettenetes példájával találkoziks amikor ezernyi idős, családos ember boldog, ha akármilyen nehéz testi munkával havonta száz pengőt kereshet, bizony fejcsóválva olvassuk az olyan véleményt, hogy manapság csak az a csendőr tud takarékoskodni, aki szolgálaton kívül is nyári csizmában jár, annak azonban, aki „ad valamit magára”, extraruhát kell viselnie, meg sevrőcipőt.

Ha minden bajtársunk megpróbálná számot adni, hogy csak az utolsó három év alatt mennyit költött olyan dologra, amit ma már maga is haszontalannak és feleslegesnek tart, amit azóta rég meg-

únt vagy elkótyavetyélt, megijedne a summától. Ne számítsuk a nagy kiadásokat, csak az egy-két, vagy négy-öt pengőket, amelyek hol itt, hol ott maradtak, három év alatt ezek is száz pengőkre menő takarékbetétet jelentenének. És hol van még a többi, a nagy kiadás, amely mind elmaradt volna, ha a csendőr először számol és azután vásárol, nem megfordítva.

Belátjuk, hogy semmiről sem könnyű leszokni, a kellemetlent pedig nehéz megszokni. A takarékos-sággal járó önfegyelmézést valóban nem nevezhetjük kellemesnek. Van azonban egy mindig biztos eszköze az önmagunkkal való feltétlen rendelkezésnek: az akarat. Megtetszik valami? Nem veszem meg. Azért sem, mert tetszik. Az árát pedig takarékbba teszem. Megszoktam a vendéglői társaságot? Mától kezdve nem megyek többé. Azért sem, mert ott jól érzem magamat. A négy-öt pengőt pedig, amit ott elköltöttem volna, takarékbba teszem. De nemcsak egyszer, hanem mindannyiszor, ahányszor azelőtt odajártam. És így tovább, az egypengős kiadástól a százpengősig. Hadd lássuk, mennyi lesz belőle egy év alatt?

Aki próbálta, tudja, hogy ez csak addig nehéz, amíg az első száz pengő együtt van. Azután már mindig könnyebb, mert nő a látatja. És emellett mindinkább rájön a csendőr, hogy nem kell koplalnia, sem pedig rongyoskodnia azért, hogy takarékos lehessen, legfeljebb arról kell lemondania, amire nincs szüksége. Ami eszébe se jutott volna például akkor, ha történetesen megmarad addigi polgári életének — mi tagadás — sokszor bizony szűkös viszonyai között.

Ismerjük be, hogy a szegény magyar állam erejének végső megfeszítéséig menő gondossággal fizet bennünket. Tartozunk érte annyival, hogy a nehezen szerzett és nehezen fizetett pengőket megbecsüljük. Nős bajtársainkat erre a családjuk reá-kényszeríti, hozzájuk tehát kevés szavunk lehet. Ha adósság nélkül megélnék, takarékosak. A nőtlen-nél, akinek sak magára van gondja, ez nem elég. Takarékkönyvének kell lennie. Akármennyiről, de legyen s akármennyivel, de növekedjék. Ha aztán megindult, megy tovább magától. És akkor meglátjuk, mennyire nem hiányzik sok minden, ami nélkül azelőtt el sem tudtuk volna képzelni az életet.

Az élet színvonala nemcsak a fizetés összegén múlik, hanem annak az egyéniségén is, aki felhasználja. Okosan költ-e vagy oktanul? Könnyen csak az költhet, aki könnyen keres; akihez nehezen kerül a pengő, nehezen is válják meg tőle. A mód járjon elől, ne a rang, ennyi az egész. Próbálja meg, aki nem hiszi. De ne holnaptól, hanem máától kezdve.

Mérgezések nyomozása.

Írta: MICSKEY KÁLMÁN százados.

Az ölési vagy egészségrontási szándékkal végrehajtott mérgezések esetében, amikor a tettes alaposága és gonoszsága a csendőr munkáját a végsőkéig megnehezíteni igyekszik és ezzel a büntetés alól menekülni akar, alapos és szakszerű munkát kell a csendőrnek végeznie ahhoz, hogy egy megbetegedésnek vagy halálnak természetellenes, egyben idegen kéztől eredő voltát bizonyítani tudja.

A tapasztalatok szerint a mérgek által elkövetett emberölések azok, amelyeknél a tettes bűnvádi felelősségrevonása a legtöbb esetben elmarad. Ennek oka nem annyira a mérgezések nyomozásának nehézségében, mint inkább abban rejlik, hogy a sértett megbetegedése és elhalálása nem gyanutkeltő.

A mérgezett beteghez hasonlóan ágyban, a hozzátartozók jelenlétében, a legtöbb mérgezésnél külső elváltozások, szóval külsérelmi (lövési, vágási, szúrás, fojtogatási stb.) nyomok nélkül hal el, nincs tehát olyan támpontunk, amely az erőszakos halál gyanuját felkeltené, ennek következtében a halottat hatósági beavatkozás nélkül temetik el.

Fontos volna tehát minden olyan halálesetet, amelyiknél mérgezés nincs kizárva, abból a szempontból megvizsgálni, hogy nem történt-e mérgezés?

Kizárt a mérgezés, ha az elhalt orvosi kezelés mellett, kétségtelenül meghatározott betegségben halt meg, ha végelgyengült, vagy ha erőszakos módon halt meg, de a halál oka megállapított. A többi halálesetet mérgezésre gyanusnak kell feltételezni.

Az 1929. év őszén kiderült nagyszabású nagy-révi mérgezési bűnesetek bizonyítják, hogy amint a nyomozó hatóságoknak és közegeknek mérgezésre irányuló gyanujuk van, az események fonalának legombolyítása korántsem okoz olyan nehézséget, mint például egy közönséges lopás nyomozása, amelynek gyanúsítottja akárki lehet.

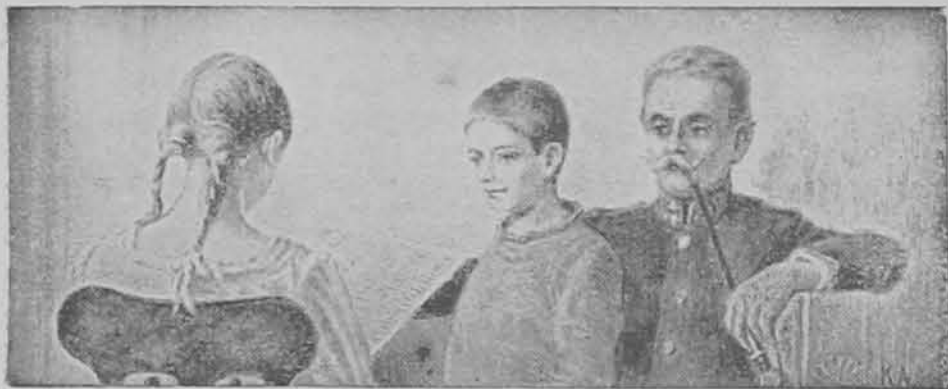
Bűnös mérgezésre általában nem alkalmasak az olyan mérgek, amelyek hatásukat hirtelen fejtik ki, mert a hirtelen halál mindig felkelti az érdeklődést. Feltűnés veszélye nélkül tehát csak olyan mérgek alkalmazhatók, amelyek hosszú idő alatt, kis adagokban jutva a szervezetbe, okoznak mérgezést.

Igy mérgezni azonban csak annak áll módjában, aki a kiszemelt áldozattal állandóan együtt van. A mérget észrevétlenül leginkább ételben vagy italban lehet beadni, ezek előállításával pedig nők foglalkoznak, tehát leginkább a mérgezett környezetéhez tartozó nők lesznek a bűncselekmény gyanúsítottjai. Ez támpontul szolgálhat bűncselekmény esetében.

Honnan merítheti a csendőr a mérgezés elkövetésére vonatkozó gyanuját?

A mérgezési esetek leg többjének vizsgálatánál arra az eredményre jutunk, hogy mérgezést legtöbbször egyes mérgezési gócpontok körül követnek el, ahol a központban egy-egy mérgekeverő, szellemi irányító áll (hódmezővásárhelyi, pancsovai, tiszazugi eset). Ezeket a gócpontokat kell tehát a csendőrnek felkutatnia, ami a múltban csak akkor sikerült, amikor az áldozatok száma már jelentősen nagy volt.

Kenyeres Balázs egyetemi tanár, törvényszéki

A halhatatlan város.

Írta: ENGELMANN ANDOR g. zászlós.

Báncsi Lázár, ezer csatát megjárt kujtorgó vitéz és gazdátlan kuruc hasmánt feküdt a fellegekben úszó hegytetőn. Könnytelen, bús szemével csak bámult, bámult a völgyben kéklő város karcsú tornyai és éles falai felé, szívét pedig úgy csavarta, marta a bánat, hogy csaknem megszakadt. Sőhajtozott is akkorákat, hogy a vén Hradova tölgyei meginogtak, mint mikor Lengyel felül fúj az északi szél:

— Hej Kassa, Kassa!... Mivé lettél?!...
Ősz volt.

Igen csak vékony volt a Báncsi Lázár dolmánya, olyik részén meg szörnyűmód rongyos, zöld nadrágján piros posztóból éktelenkedett egy folt, egykoron nyusztprémmel szegett süvegének lyukas tetejéből pedig kikandikált fésületlen, hosszú haja.

Bujdosó volt.

A Hradován pedig ily késő őszyidőben, levelek hullása, darvak vonulásakor hidegek a hajnalok, nem jó ám a meztelen földre hasalni a rongyos bujdosónak,

mert ha egyetlen gúnyája is átázik, nem bújhat a kemencék meleg sutjába dolmányt szárogatni. Isten ege alatt a helye a lázadó kurucnak, mint a kóbor ebnek Sőhajtott is egy mélyet Báncsi Lázár:

— Elmegyek én innen! De messzire, hogy hírem se hallják, nevem elfelejtsék!...

Bizony rögvést elindul. Csak még egy utolsó kis pillantást dob drága szülővárosa, a híres Kassa felé. Csak még egyszer körülhordozza szemét a violaszín hegyeken. Csak még egyszer, egyetlenes-egyszer megfürdeti búcsúzó lelkét a Hernád ezüstös szalagjában. Talán utoljára. Látja-e még, vagy se...

— Áldjon meg az ég, labancok városa!...

Megy már úgyis innen szerelmeses fiad: jó Báncsi Lázár... Nagy-Lengyelország felé fordítja hóka lova fejét, azaz hogy csak fordítaná, ha élne még a nemes paripa, de biz' azt vellás muskétával lőtte ki alóla Tokajnál egy veresképű morva, hogy az Isten rogyassza rá az eget! Így csak gyalogszert vág néki Lengyelnek, bár csizmája is ringy-rongy s ha eső veri a földet, cuppogva szörcsög talpa alatt a sáros lé. Ebnek való élet! Hej, de más volt ez régen!

Régen!...

De szépséges egy világ volt az! Mikor Thökölyi jeles vitézei nagy riogatással letörtek a hegyekből és vágták, csapták, zavarták, Bécsig kergették a tokos németet!... Hej, de sokszor megugratták a totyakos Doriát, meg a nagyhangú Heislert a hetyke kuruc legények! És mikor harsogni kezdett a mezőkön Thökölyi népének harci ordítása és rikoltozni kezdtek a tárogatók, hát a németet hétszer egymásután rázta ki a hideg szörnyű félelmében! Most bezzeg nagy a számuk, mert nincs már kuruc a városkapuk előtt.

orvosprofesszor úr nyomán a 11/1929. sz. Csendőrségi Lapok 298. oldalán már megírtam, hogy bizonyos halálesetek és megbetegedések csoportosulása mérgezésekre, illetve magzatelhajtási esetekre mutat. Ez alapon reményelem, hogy a halálesetek szakértő szemmel történt átvizsgálásából a nyomozó alosztályok hasznos következtetéseket tudnának levonni. Ehhez szükséges volna azonban, hogy az örsök minden gyanusnak látszó halálesetet a nyomozó alosztálynak bejelentենek. A jelentésnek tartalmaznia kellene az elhalt nevét (nemét ez megmutatja), családi állapotát, korát, a betegség időtartamát, az orvosi látogatások tartamát, illetve ha ez rövid, a számát, a halál okát (amit a halottkém a halotti bizonyítványban megjelölt). E jelentések alapján a nyomozó alosztályok „haláleset-térképeket” szerkesztenének oly módon, hogy a gyanusnak látszó haláleseteket körülbelül 1:500.000 arányú térképbe, amelyben csak a községek vannak feltüntetve, pontok be rajzolásával feltüntetnek (gyanus férfi haláleseteket piros, női haláleseteket kék ponttal).

Ilyen térképet minden három évben kellene újra felfektetni, de nehogy az összefüggés megszakadjon, a három év adatait már az új térképbe is be kellene rajzolni (1., 2., 3. év, 3., 4., 5. év, 5., 6., 7. év stb. adatai egy térképbe). Az örsök jelentéseit megfelelő módon a nyilvántartó irodában gyűjteni kellene. Ha egy vidéken az idők folyamán több piros vagy kék pont gyűlik össze, arra a vidékre polgári ruhás nyomozót kirendelni célszerű lesz.

Hogy melyik haláleseteket kell gyanusnak tekinteni, azt előbb leírtam. Persze, hogy nem minden elő-

jegyzett gyanus halálesetről fog kiderülni a bűnös közreműködés, de inkább tegyünk többet, semhogy egyes méregkeverők évekig, garázdálkodjanak.

A „haláleset-térkép” adatai, a polgári ruhás csendőrök puhatolása és a 11/1929. sz. Csendőrségi Lapokban közreadott cikkemben foglalt adatok tájékoztatnának bennünket arról, ha bűncselekmény történt.

Szem előtt kell tartani, hogy ha bűncselekmény történt, a kikérdezettek közt lesz — legtöbb valószínűség szerint — a tettes is, aki mindent tud, de aki-nek érdeke, hogy a csendőr gondolatait az igazságtól elterelje. Ezt a lélektani jelenséget kell tudni kihasználni.

Legfontosabb, hogy a kikérdezettek ne tudják a csendőrnek a bűncselekmény elkövetésére irányuló gyanuját, hanem előadhassanak mindent, közöttük a tettes is azt, ami az ő felfogásuk szerint alkalmas arra, hogy a haláleset (betegség) természetes voltát, esetleg az elhalt (beteg) öngyilkosságát bizonyítsa. Nem szabad tehát a puhatolást úgy bevezetni, hogy az bárkinek feltűnjék és bárki gondolhasson arra, hogy az érdeklődő csendőr bűncselekmény elkövetését gyanítja.

A kikérdezettek ily módon gyanutlanok, tehát kevésbé óvatosak lesznek s ennek eredményeként sok olyan adatot szönek előadásukba (amelynek folyamatoságát a nyomozó sohase szakítsa meg), melyeket később fel lehet használni. Így számtalan olyan támpontot kaphatunk, amely a gyanu erősítésére alkalmas.

Mérgezés esetén a tettes vagy természetes be-

Odalent?

Odalent nemes Kassa városában jó világ járja most a labancnak. A falakon nagybüszkén meredezik a császár selyemből való zászlója. A nagyszakállú vasasok sem igen kémlelnek a hegyek felé, hanem ülnek a bástyákon és ostáblát játszanak, isszák a jó magyar bort, vagy tubákolnak. A Hosszú-utcán copfoshajú labanctisztek spacéroznak és a város kapui felett százszor meg egyszer dördülnek meg az öreg mozsarak a császár nevének ünnepén; hadd hallja meg az erdőket bűvő nyakas dezentor, hogy a kurucok fővárosában íme, örömet lövet Leopold Imperátor Rex...

Vége van itt már mindennek!

A labanc röhögve híreszteli, hogy nem kell többé kuructól tartani, mert már Munkács tornyán is sas-madár repked; Caraffa karóba huzatta Eperjesen az utolsó hajdút is; Pálffy megesküdött, hogy kiirtja az erdőkből a bujdosók maradékát; a gögös Kassa hűségesen fizeti Bécsnek az adót, és még az ellen sem emelte fel szavát a magisztrátus, hogy németté keresztelték a várost. A császár parancsolatjából Kaschau lesz mindétig a neve. És Thökölyi? No, az meg Isztambulban senyved a szultán kegyelemkenyerén. . . Nem is tud megélni azon a hatvan talléron, amit a portától kap, oszt így kénytelen bort méretni! Kocsmáros lett a kuruckirály!! . . . Hahaha . . .

És csípőre rakott kézzel, hátradobott fejjel, dupla tokáját rengetve vihog és vihog a labanc, míg az árva magyarok szabadságának egykoron való harcos vitéze a Vihorlát rengetegeiben, a Bodrog nádasaiban, a lengyel mezőkön, Moldova havasain, Halics tarlóin, mindenhol, mindenütt, szét-szerte-széjjel e kerek világon bujdoskol, kujtorog és vár . . . vár . . . valakit . . .

Bizony, hiába vár!

Talpraugrott Báncsi Lázár. Kirántotta vedlett eszímája szárából a görbe kis török bicskáját . . . No, most talán rögvest nekiugrik a labanc Kassának . . . Nem a'! Csak az öreg vadkörtefáról nyesett le egy görcsös ágat és faragta, faragta . . .

Csak nyeste, faragta a görcsös kutyariasztó füttykőst jó Báncsi Lázár és úgy érezte, hogy amint így alatta lassan-lassan eltakarja a köd a városát, mintha megszakadt volna valami itt benne. Egy finom kis szál, mely eddig összekötve tartotta őt és a várost: Báncsi Lázárt és Kassát. Nem! Már nem az övé ez a város. Új zászló csattog a bástyákon, ki gondol ott már a régi lobogókra? Púdereshajú bécsi tisztek tesznek udvarlást a híres kassai szépasszonyok körül, ugyan ki gondol még ott a kurucok ezüst sarkantyúinak ékes pengésére? Új nyelv az utcákon, új betűk a kalmárok ajtai felett. Új mesterek tanítják az iskolákban a deákokat. Még a pap is németül prégyikál, labanc ott már talán az Isten is!

S amint így, botjának faragása közepette forralta nehéz gondolatait Báncsi Lázár, talán észre sem vette, hogy — énekel . . . A vihorláti bujdosók ajkán szülemlett nóta tört fel belőle, de csak olyan csendes, zsol-táros hangon:

*Jobb hát az darvakkal,
Vagy más madarakkal,
Hejh!
Költözni messzire . . .*

Elkészült így lassacskán a — vándorbot. És Báncsi Lázár konok kuruc lenézett utolszor a császár városára.

Talán azt várta, hogy odalent hirtelen felszakad a köd, megdördülnek az ágyúk, megrázkódnak a vén kapuk, felrepülnek a falakra a régi, rongyos zászlók és az

tegséget, vagy öngyilkosságot igyekszik bizonyítani.

Ha azt akarja bizonyítani, hogy a mérgezett beteg volt, elő fogja adni azt is, hogy már ismételtén fájdmakról panaszkodott. Erről a környezet többi tagjai nem fognak beszélni. Öngyilkosságok állításánál az életúntságra vonatkozó nyilatkozatok hangoztatásával hasonlóan leszünk. Ez az igyekezet fel kell hogy tűnjék.

A tettes és a környezet többi tagjainak előadásában a betegség lefolyására, öngyilkosság állításánál a mérgezés bevételenek időpontjára lényeges ellentétek lesznek.

Az előadásokról pontos feljegyzéseket kell készíteni és azokat alapos vizsgálatnak kell alávetni. Ha a betegségi tünetekből, a halotton látott elváltozásokból és az esetről a környezet által előadott körülményekből gyanunk megerősödött, bevezetjük a nyomozást a bűncselekmény bizonyítékainak beszerzésére, amely eljárásnak lényegét és szabályait a Csendőrségi Lapokban közölt eddigi cikkeinben már közreadtam.

Az eddig elmondottak szerint valószínű, hogy a járőr ritkán foghat már olyankor egy mérgezési eset nyomozásához, amikor a sértett még életben van. mégis, mert ennek dacára előfordulhat, hogy a csendőrnek mérgezési esetben első segítyt kell nyújtania, jónak látom végül röviden erre is kiterjeszkedni.

Minden mérgezésnél általában az az első feladat, hogy a mérgező a szervezetből kiküszöböltessék. A kiküszöbölés módja a hányás és a székelés előidézése.

Hányás előidézésére egy pohár langyos vizet kell itatni a beteggel, amelyben 2—3 gramm rézgálic

(kékkő) lett előzőleg feloldva. Ha rézgálic nincs kéznél, ugyanazt az eredményt érjük el, ha egy-két pohár langyos vizet itatunk a beteggel és ujjunkkal a szájba nyulva, idézzük elő a hányást.

Beöntésre külön ismert készülék van, amelyet egy liter langyos vízzel kell megtölteni. A beöntést természetesen ne a csendőr végezze, hanem a beteg hozzátartozóival vagy szülésznővel végeztessék.

Marósav- és lúgmérgezésnél nem szabad hánytatni, mert ezek a gyomorba jutáskor súlyos sebeket okoztak a szájban és a nyelőcsőben, tehát a hányás előidézésével a sérülések súlyosbodnak. Ilyen mérgezettekkel tehát először valami zsíros, olajos anyagot kell itatni, ami a sebfelületeket bevonja és a fájdmakokat csillapítja. A sav- és lúgmérgezést arról lehet felismerni, hogy a szájban és a száj körül sebek vannak.

Sav- és lúgmérgezésnél a további segítségnyújtás eszközeihez csak akkor nyulhatunk, ha pontosan és biztosan el tudjuk különíteni, hogy sav- vagy lúgmérgezésről van szó. Az elkülönítésre támpontot a sebesülés minősége, a jelenlévők kikérdezése és a körülmények adhatnak.

A sav által okozott seb nyers felületű, míg a lúg sikkamlós, szappanos felületű sebet ejt. Ezt tiszta kézzel, tapintással megállapíthatjuk.

A jelenlévők, esetleg a beteg megmondhatják, hogy melyik edényből jutott a mérgező a beteg szájába és hogy abban az edényben mi volt? Sav-e, vagy lúg, vagy ha ezt nem is tudják, meg tudják mondani, hogy az edény tartalmát mire szokták használni.

Savat falvakban a villanycsengő- és a rádió-

abosi út felől vitézei élén, kócsagtollas csalmájában, nyargalvást jelenik meg régi városa előtt: Thökölyi király!...

De a város csak hallgatott.

Ugy feküdt ajta a köd, hogy már csak karcsú tornyai meredtek elő a lengő párából.

Báncsi Lázár hátratolta bozontos fején a kopott bársonysüveget és dühöt, gúnytól égő hangon, kidagadt szemekkel ordított le a völgybe:

— Kaschau! Hé! Kaschau... u... uuu! Verjen meg az Isten!...

*

A felhők szálltak a bukovinai hegyek felett, igen sok víz elfolydogált a Visztula medrében, multak, multak az esztendők és Báncsi Lázár még mindig csak abajgott, tekergett, bujdosott.

Tenger földet bejárt nagy árvaságában.

A Mindenható tudná elszámlálni, hogy mit is csinált, hol is talpalt... Birkát őrzött Moldovában, volt polyák katona, a leMBERGI hercegnél ajtónálló, Varsavában kocsis, a krakoviai vendégszállóban csizmapucoló. Még nagy Muszkaországba is elvetődött egyszer...

Süvegéről rég lekopott az utolsó darabka nyusztprém, csizmájának csak a szára volt már a lábán. Bokától lejjebb bizony bocskort viselt szegény Báncsi Lázár.

Olykor istállóban, marhák szállásában aludt, olykor pakulárgunyhóban vonta álmra fejét, de legesleginkább csak árokpárt volt az ágya, vakondtúrás a vánkosa és az Üristen csillagos ege a takarója...

Még messzi, de igen nagyon messzi járt a virradat, pedig Báncsi Lázárnak már jó másfél arasztot kopott a görcsös vándorbotja a nagy bitangolásban.

Egy felhőfuttató, szeles tavaszi napon csellengett

csak úgy valamerre, sehová se tartva. A kék hegyek között Breznán-vára merült bele az égbe és tavasz táncolt a lengyel mezőkön.

Ekkor eliholt mellette egy ember. Nem is köszönt, csak eltalpalt mellette az úton, szaporán rügva a pot. Igen sietős dolga akadhatott.

Nem volt ezen a szaporaleptű vándoron semmi különös, hacsak az nem, hogy egyik lábán ráncostorkú sárga csizma volt, a másikon meg magasszárú fekete. De rongyos volt mind a kettő. Nyiszlett kucsmája mellett darutoll ékeskedett és amint elporzott az úton, nagy vígan füttyö észett.

A beregi hajdúk táncos nótáját fujta.

Furcsán hangzott a sarkantyúpengetős kuruc ének a szomorú breznani mezőkön, de meg is ütötte rögvest a Báncsi Lázár fülét. Utána szólt a felemás csizmájú atyafinak:

— Hé! Testvér! Hová olyan nagy lobbál?

Megfordult erre a másik, de el is tátotta a száját a bámulattól. Aztán földhözverte a darutollas csalmát hirtelen örömeiben:

— Né' mán, né', Báncsi Lázár!... Híjjnye na, hát te nem hagytad Eperjesen a fejedet?! Megismersz még?

Bizony megismerte Báncsi Lázár Rácz Ferkót, egykori tarisznyás komáját! Pedig Tokajnál látta utoljára.

Örvendezett hát egymásnak a két rongyos vitéz. Csak katona tud így örülni, ha hosszú idők multával megint elébe keríti a sors régi cimboráját.

Csak nagysoká a kezdtek egymás felől érdeklődni:

— Aztán hová-merre tartasz most ily nagy sietéssel?

Rácz Ferkó felelet helyett rejtelmes arccal csak elkezdte gombolni a rossz dolmányát. Aztán földredobta a

akkumulátorok feltöltésére használnak, másra nem igen. Városokban savat használnak még a klozetek, mosdókagylók, fürdőkádak porcellánjainak tisztítására.

Lúgot városokban és falvakban rendszerint mosáshoz és szappanfőzéshez használnak.

Ha abban az edényben, amelyből a maró italt a mérgezett megitta, bármilyen csekély mennyiségű folyadék van, két módot találhatunk annak eldöntésére, hogy sav-, vagy lúgmérgezésről van-e szó?

Ha a maradék folyadékba meszelt fal kaparékát szórjuk és a folyadék pezseg, akkor az savas tartalmú, ha nem pezseg, akkor lúgos.

A második mód, hogy a folyadékba lakmuspapírt mártunk.

(Lakmuspapír drogériában vagy gyógyszer-tárban beszerezhető, vegyi anyagokkal átitatott papiros, amely két színben — piros vagy kék — szerezhető be. Az a tulajdonsága, hogy a kék lakmusz savas hatásra megpirosodik, a piros lakmusz lúgos hatásra megkékül. A lakmuspapírnak ezt a tulajdonságát a folyadék azirányú vizsgálatára lehet felhasználni, hogy az savas vagy lúgos.)

Ha a mérgezést okozott folyadékba tett kék lakmuspapír megpirosodik, savas a folyadék, ha színét nem változtatja, illetve a piros lakmusz megkékül, lúgos a folyadék.

Az eddig felsorolt adatok és vizsgálatok segítségével megállapíthatjuk, hogy sav- vagy lúgmérgezésről van-e szó.

Savmérgezésnél egy pohár vízben egy kanál szódabikarbónát feloldunk és ezt a beteggel meg-

itatjuk, vagy ha szódabikarbóna nem áll rendelkezésre, a meszelt falról meszet kell levakarni, porrá törni és kanálnyi mennyiségben vízzel feloldani és az oldatot megitatni.

Lúgmérgezésnél a konyhai ecetnek 1—2%-os oldatát kell elkészíteni és azt pohárnyi mennyiségben a beteggel megitatni (fél pálinkáspohárnyi konyhai ecet egy vizespohárnyi vízbe).

Ha a sav vagy lúg a tüdőbe is bejutott, akkor a megfelelő oldatot a beteg szája előtt a levegőben szét kell porlasztani, hogy belélegezhesse. A szétporlasztás fúvóval, annak hiányában a segélynyújtó szájával is eszközölhető.

Nem szabad zsírt vagy olajat itatni a foszfor-mérgezzel, mert a zsír vagy olaj a foszfor felszívódását elősegíti, hanem vele a hánytatás előtt tojásfehérjét kell itatni.

Amennyire kötelességünk bajbajutott ember-társainknak első segélyt nyújtani, annyira kötelességünk az óvatosság is, nehogy tévesen nyujtsunk segélyt és ezzel többet ártsunk, mint használjunk.

Megkönnyíti a segélynyújtást az, hogy arra rendszerint öngyilkosságoknál, gondatlan vagy véletlen baleseteknél nyílik alkalom, amikor a beteg és a környezete is azon van, hogy a segélynyújtás sikerüljön és így az esetről és az alkalmazott méregről őszintén igyekeznek támpontot nyújtani.

*

Befejeztem a mérgezésekre vonatkozó tudnivalók közlését. Használni akartam vele mindazoknak, akik szakszerű önművelésükre súlyt helyeznek, meg akartam könnyíteni azoknak a munkáját, akik

oltos jószágot és egy hosszú, rongyos, foszlófélben lévő selyemszövetet csavart le a derekáról, mely eddig az inge felett volt jó szorosan a testére tekerve. Nagy áhítattal a hangjában mondta, miközben két ujjal tartotta a tépett selymet:

— Bajusz Gáspár kapitány uram bízta rám még egykoron... Thökölyi király lobogója! Így magam köré tekerve loptam át a határon...

Csendesen kérdezte Báncsi Lázár:

— Oszt hová viszed a lobogót, Ferkó?

— Hová is vinném máshová? Breznanba.

— Breznanba?... Kinek, te!?

Rác Ferkó kerekre nyitotta a szemét:

— Mária Anyám! Tán' még nincs is tudomásod róla? Itt székel Breznan várában a bujdosók reménysége, a mi fiatal urunk... Megszökött ám a németújhegyi börtönből, oszt most itt Lengyelben toborozza maga köré a sok bujdosó kurucot, hogy rácsapjon a németre. Mit bámulsz? Tán' el sem hiszed? Gyere csak Breznanba, meglásd, milyen jeles egy fiatal vezér... Pápista ugyan, de igen derék magyar ember. Zempléni származat. Fél is tőle a császár! Tízezer pengőforintokat tűzött ki a fejére...

Báncsi Lázár elkurjantotta magát

— Aujnye!... Tízezeeeeer pengő! No, lehet nagy ijedelem Bécsben! Oszt ki-miféle ember ez, te? Hogy hijják?

Rác Ferkó levette fejéről a gyűrött süveget és nagyon halkan súgta:

— Rákóczi Ferenc önagysága.

Az volt csak a szép nap, mikor Báncsi Lázár Breznan várában lerúgta lábáról a bocskort. De még görcsös, jó másfél arasztot kopott vándorbotját is utálkozva dobta el magától és csak annyit szólt utána:

— Itt rohadj meg!...

Ebben minden benne volt. Többek között az is, hogy hej-haj, vége immáron a világbarangolásnak, itt hagyjuk ezt a polyák világot és — megyünk hazafelé...

Hazafelé...

Hát úgy is lett. Elindult Rákóczi tizenhét zászlókkal, sok nyakas kuruccal, Istennek nevében a Beszkidek felé. Hajnalszín tafotából a lobogók, piros kordoványból a legények csizmái és minden csalmát török bársonyból szabott a lemergi szabó remekbe! Több, mint egy millió hold földje volt a Rákócziaknak, nem is sajnálta hát az ékes ruházatot a fiatal fejedelem a rongyos vitézekről.

Mire a határra értek a beszkidí hágónál, már várta őket Pataki Gerzson, Kiss Albert, Kabai Márton kapitány és még sokan a régi ármádiából. De ott voltak az ungi és mármarosí rutének is mind egy szálíg. Ki kaszával, ki szekercével, ki meg disznóölökéssel.

A kornétások a szájuk sarkához nyomták az öreg kürtöket és az erdős völgyek felé fordulva, dagadozott orcával kezdték fújni a harcba hívogató éneket. Erdőn, hegyen, völgyön mint égő ház tüzes pernyéje, úgy szállt, repült, kavargott a bujdosásból megjöttek ébresztője...

Felfigyeltek a véres megyék.

A szepesi bányászok elsötétült arccal kezdték köszölni a csákányokat, a zempléni tótok egyenesre kalapálták kaszáikat, a bordogmenti magyar kihúzta a szalmakazal alá rejtett szablyát és a kállói vár falán elsápadt az őrtálló labanc, mikor a közeli hegyek vonulatán fenyegetve tünt fel az első bíborszínű zászló.

Zúgni kezdtek az erdők, megvonaglott a bujdosokat őrző Vihorlát és szájról-szájra rohant a hír:

— Megjöttek!... megjöttek!... visszajöttek!...

Lángbaborult a Felföld.

A völgyekben mélyhangú dobok vertek szörnyű ha-

vizsgákra készülnek és végül talán használtam vele a szolgálatnak is.

Jelen munkám összeállításánál, amely több részben a Csendőrségi Lapok 1929. évi 5. és 11., az 1930. évi 6. és 36. számaiban jelent meg, forrásmunkául főként dr. Kenyeres Balázs egyetemi nyilvános rendes tanárnak, a budapesti Pázmány Péter Tudomány-Egyetem törvényszéki orvostani intézete igazgatójának és Jahn miniszteri tanácsosnak, az Országos Bírósági Vegyészeti Intézet évtizedeken át volt igazgatójának szakkönyveit és a csendőrtiszti továbbképző tanfolyamon tartott előadásaik anyagát használtam fel.

A nyári szolgálat teendői.

Írta: BEÖTHY KÁLMÁN százados.

Ha megállunk vasárnap és ünnepnapokon és az ezeket előző napok délutánjain a vasúti vagy hajóállomásokon, avagy az országutak mellett, bejárjuk az erdőket, vizekmentét és a hegyeket, mindenütt a kirándulók özönét találjuk. A szárazföldön szinte egyenruhaszerűen: terhes hátizsákot, stájer nadrágot és ormótlan hegyi bakancsot, a vizek mentén fürdőruhát és felszerelést látunk a kirándulókon. Vizen, szárazon mindenütt egyformán, öreg és fiatal, nő és férfi. Az egyik meggyőződésből, a másik divatból.

Ha öregebb őrsparancsnokbajtársaim százféle teendőket nézik, rájönnek, hogy ezzel régebben nem volt dolguk s ma a fentjelzett napokon gyakran azt se tudják, körletük mely részére vezényeljenek járört a kirán-

dót. A meczenzéfi jeles kovácsok abbahagyták az ekevas kalapálását és kilencfontos golyóbisokat öntöttek a fejedelem pattantyúsainak. Kardot kötött minden egykori pataki diák és még az öreg hegyaljai vincellérek is vas-maggal töltötték meg szarkaijesztető mordályaikat, hogy ők is menjenek szolgálni a munkácsi vitéz asszony fiának...

Vívta nagy haraggal Rákóczi Kálló sáncait és csillagokat csapkodó lánggal égtek Huszt híres tornyai.

Rákóczi már Kassa felé nyargalt hófehér lován, nyomában pedig sok-sok ezer kurucparipa lába dübörgött az abaúji hegyeken.

Báncsi Lázár is ott léptetett a seregben.

Már a lankán ereszkedtek lefelé és a kassai tornyok integettek a völgyből...

No, híres labanc Kassa, hát itt volnának újra a régi legények! Most fizetni fog Báncsi Lázár neked, te híres város, a labanc nevedért, asszonyaidnak az idegen tiszteért, császár nevenapján az ágyuszóért, a házaidon lengő sasmadaras zászlóért, a kalmárok idegen cégéréért, a magisztrátusnak az idegen nyelvért... mindenért! Most fizetni fogsz, te, sok gyászmagyar, hogy engedted németté nevelni gyemekeidet, a császárt szolgálni fiadat, hogy megtörted leányaid szoknyái mellett a jöttmenteket s nem ráztad össze az öreg Dóm falait, midőn felhangzott benne az idegenek himnusza! Most megfizetsz, hogy ködbe burkolódzva hallgattál, míg fiaid a határt bujdosták! Most jövünk fizetni neked, császár Kassája, hogy idegen lett a szíved, lelked, nyelved, hited! Most adj számot arról, hogy miért elég egy emberöltő ahhoz, hogy kipusztuljon falaid közül az utolsó magyar?!

Összecattantak a Báncsi Lázár fogai, fejét pedig leszegte, amint magában mormogott:

— Minden fára egyet-egyet...

dulók ellenőrzésére. Vezényelnek anélkül, hogy arra külön parancsot várnának, mert érzékük a közbiztonság iránt erre ösztönzi őket. Helyesen.

A kirándulások ilyen nagy elterjedése szóra érdemes, új jelenség, mely mintha csak a háború után keletkezett volna. Azelőtt is voltak turisták mindig és mindenütt. De azt sportnak kellett és kell ma is nézni. Különbséget kell tenni. Nevezetesen: a turista is kiránduló s az is, aki vasárnapját a szabadban akarván tölteni, otthogyja a várost, gyárat és egy szép helyet kikeresve, ott megtelepszik és pihen. A turistáskodás előkészületeket, tanulmányokat és gyakorlatot kíván, határozott célt óhajt, fizikai, sokszor erős fizikai munka után elérni. Ehhez erő, kitartás, akarat kell.

Ezzel szemben a kirándulók legnagyobb része — az, mellyel nekünk új kötelességeink támadtak — csak pihenést keres, szórakozást és nyugalmat a szabadban s e célokkal arányban áll az előkészületük és a fáradságuk is.

A turista a hegycsúcsot igyekszik elérni, a sziklát akarja megmászni, vagy a sötét és veszélyes barlangot áthatolni. A vasárnapi kiránduló fizikai munkát nem fejt ki, vagy alig valamit; minden igyekezete arra irányul, hogy könnyen elért helyen minél jobban érezze magát és minél több szórakozásban legyen része.

Az újvilág, Amerika ismerte fel a természetben tartózkodásnak testre, idegekre és szellemre való általános jótékony hatását elsőnek, mert erre kényszerítette a hatalmas verseny, mely az ottani életet minden vonatkozásban jellemzi. Senki se tagadhatja, hogy az egészség az első vagyon. Természetes tehát az annak megtartására való törekvés. Adatokkal igazolt tény a rendsze-

Már itt is vannak a város előtt.

Dobog a lovak lába a Hernád kapaszkodóján, az elülmenők már be is kanyarodtak az első utcába. Most megállnak... Valaki beszél. Selyempárnán hozza a magisztrátus a város kulcsait... Sikonganak a tárogatók, kibontva úsznak a bársony csalmák felett a tépett zászlók, táncba kezdenek a lovak és csattog a köveken a sok acélpátkó.

Minden házat, minden utcát, minden követ ismert ebben a városban Báncsi Lázár. Ahol-e, itt van az öreg Mester Gedeon ötvösboltja, felette valami szarkalábos német írás hirdeti a gazda nevét; ott áll az ajtóban az öreg Gedeon is. Csuda, hogy még él az öreg. Lázasan csillog a vén szeme és ordít torkaszakadtából:

— Vivát!... vivát Rákóczi!

Itt meg Marcsi Gyurka, a híres böllérmester nyujtogatja feléjük bikaölő tenyereit, miközben minden körülötte tolongó polgárnak külön-külön magyarázza:

— Nem megmondtam?! Tudtam én, hogy visszajönnek... Vivát Rákóczi!...

A Balogh Tódorék udvaráról kihajlanak a gesztenyefák és alattuk a magos palánkon ül vagy három csizmadiainas. Lóbálják papucsos lábaikat és visítva kiabálnak:

— Vivát Rákóczi!

A Harangozóék sarki portája előtt nagy csapat tógás diák vivátozik éktelen lármával és mindjárt el is kapnak egy gyaloghajdút, hogy ugyan ne röstellje megmondani vitéz uram, hol lehet felcsapni kurucnak?!...

Már a hosszú utcán mentek végtelen sorokban. Tenger nép mindenütt. Az anyák magasra emelik a kis porontyokat, hadd lássák ők is a nagyságos fejedelemet, amint hosszú, lengő hajával, mindig szomorú arcával lassú léptekben halad palotás huszárainak az élén. Milyen szép... milyen fiatal... milyen büszke tartása van! Akárcsak az anyja...

res kiránduló vagy turistaéletet élő egyén testi és szellemi munkaképessége és az élettani változás, mely a szabadban tartózkodásnak vagy turistamunkának természetes folyamánya.

A csendőr ezt jól tudja, hiszen ő az örökös turista. Itt közlök egy-két adatot s ha ez adatokat megfelelő arányban csökkentjük, megkapjuk ennek az Amerikából elindult új mozgalomnak orvosi megállapításokkal is igazolt létjogosultságát. Álló ember tüdeje percenkint 5 liter levegőt cserél, a hegymászóé vagy evezősé 60 liter. Az álló ember szívében 4 liter vér halad át egy perc alatt, mászás közben 38 liter. Ha egy turista 20 km-t tesz meg s ezalatt 1000 méter magasba jut, ez annyi munka, mintha 300 zsák búzát vinne fel egy 33 méter magas malomba.

A nagyvárosok, gyárak, ipartelepek, üzletek és hivatalok emberei számára teremtődött tehát a mozgalom, amely napról napra nő és erősödik. Ha ennek általános hatását nézzük, az egész életre (gazdasági és társadalmi téren), érdekes adatokat találunk. Például: nyilvánvaló, hogy a közlekedés ennek szolgálatába állott. A budapesti pályaudvarok 1930-ban 600.000 jegyet adtak ki kirándulók részére. Hogy ez mit jelent a vonatok kihasználásában, új vonatok rendszeresítésében és az ezzel kapcsolatos teendőknel, könnyen elképzelhető. Az autók és autóbuszok száma hatalmasan megnövekedett. A hajózási vállalatok megerősödtek. Amíg 10 év előtt csak 200, ma 12.000 turistacsónak van 40.000 személy részére, kik azt kirándulásra használják.

Szüksége mutatkozik már egy turista-törvénynek is, melynek keretében az ünnepnap kirándulás sokféle ágazó kérdései is rendezést nyernek. Ennek itt volna már

az utolsó órája. S hogy e turistatörvény az öszkormányt érdekli s nem lehet egy rendelettel megoldani, arra jellemzésül felhozom, hogy e mozgalom

sportszempontból: a vallás- és közoktatásügyi,

törvényelőkészítést illetőleg: az igazságügyi,

közlekedési téren: a kereskedelemügyi,

az erdei és vízi utakra vonatkozólag: a földművelési, szociális okokból: a népjóléti,

közrendészetileg: a belügyminiszttert érinti.

Felmerül itt a kérdés, hogy mindez nem érdekli-e a csendőrt is? Érdekli bizony, de még mennyire!

Lássuk, miért és hol kapcsolódik bele szolgálatunk e mozgalomba?

Az indítókoka mindent megmagyaráz. A városi, gyári, hivatali ember a szabadba vágyik. Hol van ez? Kívül a városok területén, ez pedig a csendőrség működési területe.

Az egész országban így van ez. Mégis nagy hányad esik a hegyekre, a vizek mentére, jó utak mellé, történelmi vagy egyéb nevezetességgel bíró helyekre és azok környékére.

Ha tehát a kiránduló (vagy nevezzük: vikendezőnek, magyarul pedig hétvégi kirándulónak) elindul a szabadba, a város elhagyása után már a mi működési területünkre lépett. A mód, ahogyan kijutnak, a közlekedési eszközök igénybevétele és — persze — gyalog. A közlekedési eszközök, vonalak ellenőrzése tehát az első kötelesség.

Hogy itt akad munka, azt tapasztalatok igazolják. Azt a tülekedést, ami egy vonaton van, látni kell. Akár érkezik a vonat, akár indul. Még inkább, ha indul.

Nem lehet már járni az utcákon. Végkép megrohanják a hazatérőket a derék polgárok. Irtózatossá rikoctozás, házakat rengető vivátozás, ezer kérdés, örömkialtás, kurjongatás söpör végig a város felett. Mindenki megtalálta az ismerősét, rokonát, édes egy-komáját, szomszédját, pajtását, szót sem érteni a nagy örömtől:

— Ejnye... ni csak... hát te is csak megjöttél?... Nem látta valahol a fiamat?... Hej, uram, vicehadnagy uram, emlékszik-e még rám?... Hát te hol bujdoskoltál eddig kenyeres pajtásom?... Hallom, még arabusországba is jártál... Hol vagy, Rácz Ferkó?... Itt sülyedjek el, ha ez nem Báncsi Lázár!... Hallod-e, Lázár!

És húzta-vonta, majd a lóról szedte le Báncsi Lázárt a sok bátyámuram, jó cimborá, régi szomszéd. Ott lépkedtek a lova mellett, belekapaszkodtak a nyerge kápájába, megsimogatták farkas-kacagányát, néztek fel rá, beszéltek hozzá, invitálták tizen is...

Látod, látod, Báncsi Lázár, úgy-e, igaztalanul vádoltad meg városodat?...

Úgy-e, látod, hogy hiába tűznek itt a falakra idegen zászlókat, a miénk marad azért, mert a mi vérünk öntözte a köveit; hiába zúg az idegenek himnusza az öreg templomban, azért a miénk marad az, mert mi raktuk magasra tornyait; hiába mondják, hogy övék ez a föld, mégis a miénk, mert a mi halottaink fekszenek alatta. A levegő a miénk, mert a mi harangjaink hangja örvénylik bennük; miénk az erdő, mert a mi bujdosóink nyestek benne vándorbotot; miénk itt minden folyó, mert benne és a partjain a mi bánatunk, örömünk, sírásunk, diadalunk, szenvedésünk, dalunk, szerelmünk él... él és örökre él!

Úgy-e, látod, Báncsi Lázár, hogy nem lehet megölni ezt a várost?

Báncsi Lázár, ezer csatát megjárt, sokat kujtorgott, vén, nyakas kuruc, kitárta két imáttan kezét, mintha magához akarná ölelni szerelmetes egy városát. Küzdött egy darabig a mellében hörgő könnyekkel, de aztán feltört belőle a rég lefojtott sírás és nehéz, csukló, lelket rázó zokogással borult le pejlőva nyakára...

Dehogy is akart már ő itt senkit bántani!

Feje felett mély bongással kezdtek zúgni a Szent Mihály-torony harangjai s egy torokkal kiáltott egy egész város:

— Vivát... vivát... viváááát Rákóczi!...

*

Ablakomon beragyog a napfény s szemembe csillognak az írógépem fehér betűi. Elöttem a naptár:

1 9 3 1

Tizenharmadik éve már, hogy bujdosunk. Tizenhárom éve már, hogy szívük felett maréknyi földdel és markukban frissen nyesett vándorbottal elindultak a Báncsi Lázárok és Rácz Ferkók késő maradékai. Ki erre, ki arra...

Kassát most Koscicének hívják. A kalmárok ajtai felett idegen írás, a Dómban ott fekszik a mindig szomorúarcú Fejedelem és a vén templom falai között idegenek himnusza harsog. A Széchenyi-ligetben esténként idegen trombitások muzsikálnak és csörögnek kardjaikkal az idegen tisztek...

A Báncsi Lázárok pedig várnak. Várnak, mert tudva-tudják, hogy megint megszólal a kürt és kibomlik a rongyos zászló. És megindulnak egyszer, éktelen haraggal a szívükben...

Mégis várja őket a halhatatlan város. Várja, mert tudja már, hogy szokott ez lenni...

Leborulnak majd az első kövére és megcsókolják.

Ugyanez a helyzet az autóbuszoknál. Hogy ilyen helyeken a személy- s gyakran a vagyonbiztonság fenntartása csendőrt kíván, nem kétséges. A *tömeg* az, amely ilyen helyeken jelen van s nem X. vagy Y. A tömeg szeszélyét, hangulatát pedig irányítani vagy kiszámítani — nem könnyű feladat.

De menjünk tovább. Nézzük meg a helyeket, ahol a kirándulók vagy csoportok voltak. Nézzük meg a mezőt, ahol tanyáztak vagy az erdőt, melyben hűsöltek. Mit találunk?

A mezőn fellegekben repül — ha szél van — a papírhulladék és zörög minden lépésre a konzervdoboz, fonnyadtan hevernek a virágos és nem virágos galyak, szanaszét a szénatermés, lehengerelve a lucerna vagy a kalászos mező . . . Az erdőben a csemeték csonkán néznek feléd s itt-ott a tüzet még pislákolva találod. A tüzet, mely legnagyobb ellensége az erdőnek s amiről minden kiránduló tudja, hogy nem szabad rakni, vagy el kell oltani. Te a körlet túlsó oldalán portyázol és izzadsz a lángoló napon, a kiránduló felrúg egy törvényt és — őrizd ellen! Légy ott mindenütt!

Nézd meg a kirándulóhelyekre vezető utakat. Nézd meg azon a gépjároműveket s jusson eszedbe a Kódex száz szakasza, amit megelőznek ezek! Állj meg a tilos utakon vagy tartózkodj a tilos területeken, melyeknek ily jellege hirdetve van számos táblán, mégis találsz ott kirándulókat. Csak azért is!

Most már azt kérdelem, van-e kétely aziránt, hogy ebben az új mozgalomban a csendőrségnek fontos és nagy fáradságot igénylő szolgálati teendői vannak?

Legvégül hagytam azt a tényt, hogy e nagy társadalmi megmozdulást s annak nyilvánvaló előnyeit az állam és társadalom ellenségei is kihasználják. Mert nyilvánvaló, hogy egy nagy erdőben vagy széles füzesben stb. könnyebb összejövetelt tartani, mint lakott helyeken, ahol ha egy házban vagy nyilvános helyiségben több ember összejön, már feltűnik. Ez nincs a szabadban. Nincsenek szemek, melyek látnak és fülek, melyek hallanak.

Az ellenőrzés nagyon nehéz. Én is tapasztaltam pl., hogy egy ilyen társaság a Himnusz énekelte, mikor elhaladtam a járőrrel, otthagytott bizalmiemberem pedig már az Internacionáléban gyönyörködhetett. Az ilyenkor szokásos „szabad iskolákról”, „szavalókórusokról” stb. nem is beszélek.

Soroljam fel most már a teendőket? Nem volna célszerű. Mindenkinek más és más a körlete, a viszonyai, ahhoz kell szabni a teendőket. A szárny- és őrsparancsnoknak sok gondot — s mondhatom — fáradságot okoz ez a kötelesség. De hasonlóan és fokozottan a csendőrnek is. Nemcsak azért, mert neki a forró ruhában kell látnia mások fürdőzését vagy hűsülését, hanem azért is, mert ezerfajta egyénnel szemben kell eljárnia, fokozottan udvariasnak és előzékenynek kell lennie (sohasem tudhatja, ki van a fürdőruhában vagy a turistaruhában), de emellett gyakran a tömeggel szemben kell fellépnie, ahol ismét körültekintés, tapintat és erély kell. A hely és helyzet szabja meg eljárását. Egy helyén nem való szó már bajokat okozhat a szórakozást és pihenést kereső városi embereknél, akik — s ez természetes — csak ilyenkor látják a csendőrt s abból az egy fellépésből ítélnék felette.

Azt elmondhatom, hogy területemen sok kirándulóval beszéltem már ilyen kérdésekről, de még nem hallottam panaszt bajtársaimra. A városi emberek nagyrésze ezt úgy adta elő, mintha a csendőrök udvarias és hibátlan fellépése, eljárása valami külön kiemelendő dolog volna. Ez jellemző a városi emberre, de előttem — a legtermészetesebb.

Azon bajtársaimnak, kik homokfürdőn teljesítenek szolgálatot (az ú. n. strandokon) figyelmébe ajánlom a kabinlopások ellenőrzésének gyakran igazán nehéz feladatát is még. Nem szerénytelenség, ha megemlítem a múlt év augusztásában a lapunkban megjelent ismeretetésem, amelyet alárendeltjeim tapasztalataiból állítottam össze s amellyel kapcsolatban meg kell említenem, hogy bizony megmaradt a nyilvántartásunkban egypár, mint kiderítetlen. Remélem, nem sokáig.

Házkutatás.

Írta: SZÉKELY VLADIMIR ny. főkapitány-helyettes.

Házat, lakást átkutatni? Mindennapos észjárással egyszerű dolognak tetszik, amit mindenki tud. Mindössze arról van szó, hogy a „házkutató” aztán igazában forgasson fel mindent s ne feledékenykedje, ne vaksiskodja el az ügyet.

Tévedés! Egy jól intézett, végzett házkutatásnak is megvan a maga taktikája, tudnivalók serege, melyek a kéz tapintatát, a szem látását mind hatványra emelik. Egy-egy házkutatás munkájának mikéntjéből es credményéből kitűnik, valóban szakember, a gyakorlat és tapasztalat tanultja: nyomozni tudó ember műve volt-e.

Fontos, gyakran a legperdöntőbb művelet a házlakáskutatás, mely képletesen szólva kiáshatja a bűnjелек egész tömegét, avagy hasznos nyomravezetőket, tájékoztatásokat szolgáltatathat a kezünkbe.

Mit keressünk? Ez elsősorban természetesen a szóbanforgó eset mineműségétől függ. Mégis röviden és nagy általánosságban egybefoglalva: keressük a bűncselekmény elkövetésénél használt eszközöket, szerszámokat, keressünk tárgyakat, melyeken a bűncselekmény nyomai, s tárgyakat, melyekhez a tettes a bűncselekmény révén jutott. Keressünk végül leveleket, iratokat, feljegyzéseket. Képet adhatnak ezek gyakran a gyanúsított élete folyásáról, jelleméről, a bűncselekmény indítóokairól.

A házkutatás eredményességének, illetve alaposágának egyik feltétele annak *tervszerűsége*. Lehetőleg többen végezzék — mondja a tapasztalat. A házkutatást vezető maga ne kutasson, az a mindenre kiterjedő körültekintés feladatait központosítsa magában, hogy semmi ne maradjon kutatlanul. Közben zavartalanul figyelheti a gyanúsítottat vagy gyanúsítottakat, viselkedésüket, ami sokszor nagyon beváló és hasznosítható szemlélődés.

Hogy keressünk? Ez nemcsak technikai, hanem lélektani kérdés is. Valahogy bele kell magunkat képzelni annak az embernek, kinél keresünk, a foglalkozásába, a helyzetébe, műveltségi és értelmi fokába, az ebből összetevődő gondolkörébe. Így állíthatjuk magunk elé, hogy az ilyen minő búvóhelyeket favorizál.

Az asztalos, az ács fába, a kőműves falba, a lateiner ember könyvek közé, a háziasszony a fehérműs szekrényébe dugdossa a féltett, rejtegetett holmit. Bűnözőink gyakran bámulatosan leleményes rejtegetéseket eszelnek ki, de azért — jól figyeljük meg — választásuk rendszerint mégis a mindennapos tevékenységük gondolkörébe eső helyekre vagy tárgyakra esik.

Madárkereskedőt orgazdasággal gyanúsítottak. Drága ékszerek lehettek a kezén. A detektív, ki házkutatni ment, egyenesen nekiesett a madárkalitkáknak

Május 17-én százezres tömegben tüntetett Budapest népe a trianoni békeszerződés ellen s követelte a revíziót.

s azokat alaposan szemügyre vette. Tényleg, egy ijedten eihallgató kanári kalitkájának dupla alapzatában benne volt az ékszer.

Eltűnt egy drága buton. Az asszony vigasztalhatatlan, de egyszersmind tájékozatlan volt. Csak a személyzet jöhetett tettesszámba. Azonban mind színbeccsületesek s már jó ideje a ház szolgálatában voltak. Csak a nevelő volt mindössze egy hónapja a háznál.

— De csak nem gyanúsítják meg ezt a művelt úrilányt? — fakadt ki a háziasszony.

A detektívek mindazonáltal őt is elővették. Közben a gyerekek hancuroztak s Teddy medvét jókedvükben egymáshoz vágták. A kisasszony méltatlankodott s haragosan kikapta a medvebábút a marakodó csemeték kezéből. A detektív felfigyelt s erősen firtatni kezdte az esetet. A lány elhalványodott. A varrást felfejtették s Teddy bundája alatt ott volt a buton.

Hasonló esetek! Egy pék kenyérbe sütötte a lopott drágaságokat. Egy biciklista a kerékpárja pneumatikjába rejtette a gazdájától ellopott pénzt. Egy szobalány a szeneslapát lecsavarható fogójába dugta el az ellopott gyűrűt... És így tovább! Mind mutatja, hogy senki sem tud szabadulni saját magától: attól, a mi, s amiben van, akkor sem, mikor leplez, dugdos.

Mondottuk, hogy házkutatáskor szemlélődünk a gyanúsítottakon is, viselkedésüket tartjuk szemmei, kutassunk az ő lelkükben is. A belső énből végigfutó emóciók, izalmak, félszek, aggodalmak, ijedések visszatükröződnek önkéntelenül a külsőn. Kritikus ponthoz

érve, árulójukká válhatnak. Megrezzennek ilyenkor, feszülten figyelnek, vagy mintegy védekezve lesütik szemeiket. Most tovább megyünk... és megnyugszanak láthatólag. Vissza tehát!

Sikkasztással vádolt ember lakásában kutatott egy csendőr. Már órák hosszat, de hiába. Az eltulajdonított pénz csak nem került elő. Végül a konyhába tért. Hiába! A csendőrnek azonban feltűnt, hogy az asszony tekintete sokszor lopva a mosogató felé fordul, majd megint hirtelen elkapja onnan a szemeit. A mosogató alatt mintha a föld kissé túlságosan kisimított lett volna a környékhez képest. Utána ástak és félméternyire csakhamar előbukkant egy virágcserep, abban a pénz.

Hol keressünk? Megállapítandó mindenekelőtt, mi tartozik a házhoz vagy lakáshoz. Szobák, konyha, félreeső helyiségek mind átkutatandók. Nemkülönbén pince, padlás, istálló, ólak, fészerek. És figyelő szem! Vannak-e itt vagy ott friss változások nyomai: falakon foltok, padlón, egyebütt beavatkozások, kikezdések nyomai. Ni, itt, ezen a helyen egész portalan, a környéke meg poros!

Szemlélődünk a falakon. Le kell venni a képeket, a bútorokat félretolni. Ha nincsenek is gyanús foltok, a falakat kopogjuk végig, hátha valahol tompa, kongó hangot kapunk.

Hogy a padlók alatt van-e valami eldugva, azt könnyen állapíthatjuk meg, ha szorgosan megnézzük ott, ahol szegezve vannak. Aki padlódeszkák alatt va-

lamit eldug, annak a padlódeszkát előbb fel kell vennie s akkor a deszka ott, ahol szegezve van, rendszerint megsérül. Szemre is meglátjuk. Parkettpadozatnál meg kell vizsgálni, hogy valamelyik tábla nem laza-e. Aki egy parkettáblát ki akar venni, annak a parkettáblákat összekötő fakapcsot el kell vágnia vagy letörnie. A visszatevésnél már nem tudja a kivettet a szomszéd táblához ugyanúgy odailleszteni. Laza marad.

Kályhánál a hamuüreg és a tűzhely átvizsgálendő. Néha a kályhában megszenesedett papírt találunk. A legnagyobb óvatossággal veendő ki, nehogy letörjön, összeessék. Utánanézendő, nincs-e a kályhából egy cseréptábla kivéve és utána visszatevé.

A pincében keskeny, éles vassal, késsel meg kell szúrkalni a földet. Ezzel felismerhetjük, nincs-e friss ásás. Azután bőségesen öntözzük meg a pince földjét. Ahol ástak, ahol üreg van, ott a víz gyorsabban süpped be, közbe levegőhólyagok fakadnak fel. Ha a pince kövezve van, az eresztékekbe öntjük a vizet és megfigyeljük, nem szivárogo-e be valahol túlgyorsan. A pincelépések se kerüljék el a figyelmünket.

A padláson átkutatandók a szegletek, sarkok, a kémények mögötti helyek, a padlásgerendázatok, a szelelőlyukak és környékük.

A félreeső helyek különös gonddal átvizsgálandók. A bűnjeleket szinte előszeretettel dugdossa el némelyik ott, vagy eldobálja, ami árulója lehet.

Bent a lakásban szekrények, ládák, pultok, asztalok jönnek számításba. Fiókok teljesen kihúzandók. Meg kell nézni, hogy a szekrény és a hátsó fal között nincs-e eldugdosva valami. Nincsenek-e titkos fiókok. Ágyak, asztalok lábai sokszor kivájtak. Benne, amit keresünk. Végig kell tehát kopogni.

Kárpitosbútornál, matracoknál a párnázás és a rúgók átnézendők. A párnát hosszú vékony tűkkel lehet átkutatni. Ha kisebb tárgyat keresünk, néha fel kell bontani a párnát.

A falon függő tárgyak, mint falióra, képek, tükör, mind leveendő. A hátrész és a belső megvizsgálendő. Képeknél gyakran a kép és a mögötte lévő védőlap közé, tükröknél az üveg és a falemez közé dugdosnak holmikat. Aztán jönnek: virágcserep, madárkalitka, ládák, kosarak, dobozok, esernyők, zongorák, egyéb hangszerek, függönyök, szőnyegek, konyhaberendezések. A ruhaneműek alapos átkutatásáról se feledkezzünk meg. Szövet és bélés gyakori búvóhelyek. Kicsi tárgyakat a kabátok sarkaiba rejtenek el, bevarrják a kabát vagy mellény gallérjába, berakják felvarrt foltokba, kalapok bélésébe, vagy a kalap bőrszalagjába, csizmák, cipők sarkába, vagy a talpbőrbe.

Nem olyan egyszerű művelet tehát a házkutatás. Alaposan felkészültnek kell arra lenni. A szabályok, tudnivalók csak arra jók, hogy vaskos mulasztásokat ne kövessen el az ember. A többi már a gyakorlott szemtől, a nyomozó érzékétől függ, melynek mindig ahhoz kell simulnia, alakulnia, hogy minő az eset, jellegében és körülményeiben, amiben eljár — mi az, mit keres, s nem utolsó irányadóul, hol, kinél végzi a házmotozás egyébként mindig fárasztó munkáját. Egyéni s más-más minden eset.

KI TUDTA?

OBRENOVICS SANDOR szerb királyt és feleségét 1903 június 13-án gyilkolták meg. Feleségét Draga Maschin-nak hívták és egy szerb ezredes özvegye volt.

Árvíz.

Írta: NOVÁK ISTVÁN alhadnagy (Budapest).

1925 november 10—11-ére virradó éjjel olyan záporos esett, hogy a Szentgotthárd alatti Mayer-féle téglagyárat a mellette levő, úgynevezett zsidai hegyipatak elöntötte. A munkásházakban lakók menekülni voltak kénytelenek. Még azon éjjel a mentési munkálatokban az örs legénységével együtt résztvettem.

A helyzet komolysága, az árvíz nagy arányai csak a reggeli szürkülettel bontakoztak ki. A zápor a Lapincs és Rába völgyét körülövező hegyekből levezető hegyipatakokat annyira megduzzasztotta, hogy a bennük felgyülemlett víztömeget az akkor amúgyis magas vízállású Lapincs és Rába folyók magukbafohadni nem tudták, kileptek a medrükből és nagyobb területet elöntöttek.

A Rába völgyében levő községek, nevezetesen: Szentgotthárd, Rábakéthely, Háromháza, Magyarlak, Csörötnék, Vasszentmihály, Gasztony, Horvátnádálja, Molnarszecsöd, Hidashollós és Körmend községek mélyebben fekvő részei víz alá kerültek.

Legveszedelmesebb volt az áradás Vasszentmihály községben, melynek közepe 2—4 méter mély víz alá került. Ezen község veszélyeztetett részéből a lakosság még idejében el tudott menekülni, így emberéletben kár nem esett, annál súlyosabb volt azonban az anyagi kár.

Körmendről honvédséget, Szentgotthárdról vámőrséget rendeltek ki a mentési munkálatokra és a közeli örsökről csendőrséget összpontosítottak a veszélyben forgott Vasszentmihály községbe. A csendőrségnek az első napon itt nem sok dolga akadt, mert a lakosság a veszélyeztetett helyekről idejekorán elmenekült és az értékesebb ingóságait nagyrésztben megmentette.

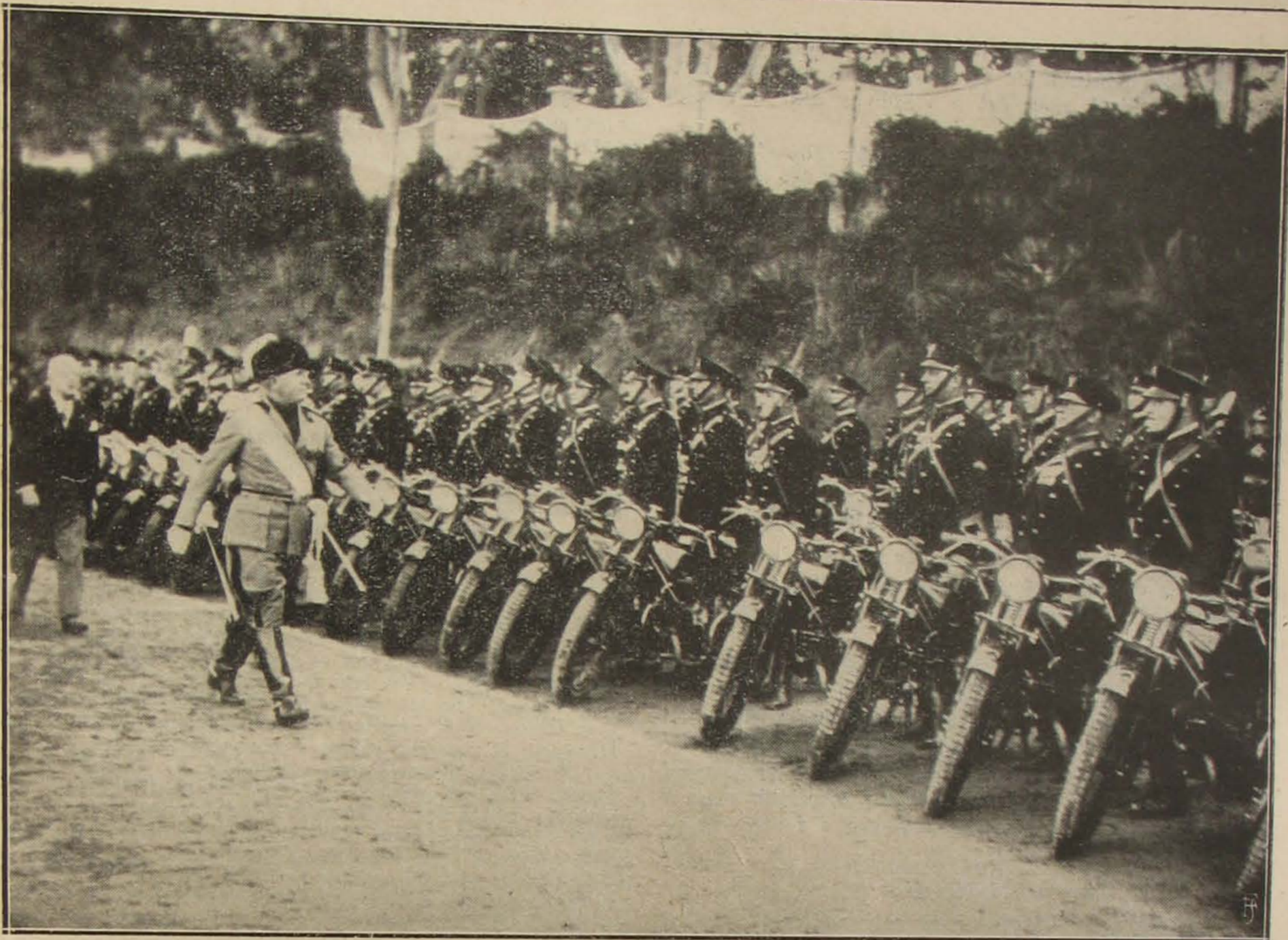
Amilyen hirtelen jött az ár, olyan gyorsan elszaladt és a veszély látszólag megszűnt. A kirendelt karhatalmi erők még aznap este bevonultak az állomáshelyükre, csupán néhány csendőrijárőr maradt Vasszentmihály községben, de azok is az éjjélutáni órákban a közeli rátóti örsre bevonultak, mivel az árvíz a Rába medrébe teljesen visszahúzódott.

Még aznap, vagyis november 11-én, a késő esti órákban az osztrák hatóságok telefonon félméteres újabb áradás közeledését jelezték azzal, hogy a víz 12-én a reggeli órákban érkezik Szentgotthárd vidékére. A szárnyparancsnokságtól parancsot kaptam, hogy 12-én, a korareggeli vonattal utazzam Vasszentmihályra és a rátóti örs legénységével a várható újabb áradást megelőző szükséges intézkedéseket tegyem meg. Ha a rendelkezésre álló erő nem lenne elegendő, kérjek a szárnyparancsnokságtól segítséget.

Söjtöry József őrmesterrel 12-én öt órakor a Szentgotthárdról induló személyvonattal Rátótra utaztam. Rátótra érve, a vasútállomásról Söjtöry őrmestert beküldtem a rátóti örsre azzal a paranccsal, hogy a rátóti örs legénysége szereljen fel, siessenek Vasszentmihályra, ahol tölem a további parancsokat megkapják. Én is igyekeztem az állomástól egy km távolságra fekvő Vasszentmihályra, hogy tájékozódjam s a szükséges intézkedéseket megtehessem.

Reggel hat óra tájban érkeztem az említett községbe. Még sötétes volt. A legnagyobb meglepetésemre a lakosság nagy részét a községen keresztülvezető magastöltésű országúton találtam. Tétlenül várták az újabb árvíz fejleményeit.

Az áradás csak rövid ideje érkezett oda és az előző

Mussolini megszemléli a római rendőrség motorkerékpáros századát.

napi áradásnál nagyobb arányokban öntötte el a községet. A víz magassága helyenként meghaladta a 2 métert.

Mivel a lakosságot idejében figyelmeztették az újabb áradás érkezéséről, sikerült az embereknek házaikból ki menekülni, kivéve Kovács Istvánt és Bognár Józsefet, akiknek a háza mélyebben feküdt s a hirtelen jött árvíz elől menekülni már nem tudtak, hanem a családjukkal együtt a házuk padlására menekültek.

Láttam, hogy a Kovács-család vályogházának a sarka omladozni kezdett és minden pillanatban tartani lehetett attól, hogy a ház falát az ár elmossa, összedől a ház és a család menthetetlenül elpusztul.

Hirtelenében egy csónakot kerítettem, amelyet előző napon Csörötnek községből hoztak a községbe. Felszólítottam az embereket, hogy két fiatalember jöjjön velem, de a kísérteties szürkületben, a tajtékzó és egyre emelkedő szennyes áradatban senki sem vállalkozott az útra. Azzal érveltek, hogy az ár felboríthatja a csónakot, vagy fához vághatja, széttörik és a vízbefúlnak; ők pedig a biztos halálba nem rohannak bele. Engem is igyekeztek lebeszélni a vállalkozásról.

Megnyugtattam őket, hogy a csónak kezeléséhez értek, aggodalmuk egykönnyen nem következhetik be, vállalom értük a felelősséget, jöjjenek nyugodtan velem, különben egyedül megyek a bajbajutottak megmentésére. Már a köpenyemet levetettem és a csónakhoz indultam, amikor Czvek János községi jegyző és Császárs János községi bíró felszólítására, illetve unszolására, Császárs Imre, a községi bíró katonaviselt fia vállalkozott arra, hogy csónakbaszáll velem,

A csónak kezelésében kellő jártasságom volt ugyan, de a közeli szélesnyílású és magas, kőkorlátos híd falába csapódó félméteres hullámok úgy dobálták a csónakot, hogy többször elragadta az ár s csak nagy erőfeszítéssel és lélekjelenléttel birtam újból és újból az akaratom alá kényszeríteni. Arra is vigyáznom kellett, hogy a fákhöz ne ütközzék a csónak, mert összetörik vagy felborul, akkor pedig a 4—5 méteres vízből magunk is nehezen szabadulunk.

Közel félórás küzdelemmel tudtunk Kovács házához eljutni és családját a padlásról leemelve, a csónakban elhelyezni. Mikor utolsónak Kovács Józsefet lesegítettük, abban a pillanatban a lakóház hátsó falát a víz elnyelte és a ház nagy robajjal összedőlt. Ellenben nem dőlt össze a pajta, amely erős kőlábakon állt. Öt embert egyszerre a kis csónakban kivinni nem lehetett, ezért Kovácsot és feleségét a pajta padlásán helyeztem el és három gyermekével megindultunk a part felé. Ütközben, a parttól kb. száz lépésre, a csónak egy oszlopon fennakadt. A gyermekek jajveszékelték, nyugtalanok voltak s minden pillanatban attól lehetett tartani, hogy a csónak felborul.

Úgy szabadultunk meg, hogy Kovács József tűzoltóparancsnok kötelet dobott be hozzánk, a csónakot az oszlopról lehúzták és negyedórai küzdéssel kijutottunk a szárazra és elhelyeztük a gyermekeket veszélytelen helyre. Azután Kovácsért és feleségéért mentünk be az összedőlt ház udvarára, a pajtapadlásról a csónakba vettük őket és újabb nagy erőfeszítéssel őket is kimentettük.

A Kovács-család megmentése után Bognár Józsefért és családjáért mentünk be és azokat is a szárazra hoztuk. Ötször tettük meg ezt a veszélyes utat a rozoga csónakkal.

Távozásom után a csónakkal Szabler József, Dolgos Dezső és Windisch Ferenc vasszentmihályi lakosok megkísérelték az árban pusztuló értékesebb tárgyakat kimenteni, de a csónak felborult és a benne ülők csak úgy tudtak megmenekülni, hogy egy magas körtefa ágaira kapaszkodtak fel és hat órán át ültek ott, míg az árvíz annyira elvonult, hogy a már csak nyakig érő vízben biztosabb helyre vergődhettek.

Kormányzó Úr Öföméltósága a „Személyes bátorsággal véghezvitt tettek jutalmazására alapított bátorsági érem”-mel tüntetett ki.

Takarékoskodjunk!

Lapunk folyó évi 9. számában „Ki a legtakarékosabb” cím alatt pályázatot hirdettünk takarékos bajtársaink számára. Pályázatunk eredményét a 12. számban közöltük.

E pályázatunkkal kapcsolatban nemcsak pályázóktól, hanem olyan bajtársainktól is, akik nem pályáznak, igen sok levelet kaptunk. Alább közlünk e levelekből néhányat. Íróik neveit nem közöljük, mert leveleiket nem közzététel céljából, hanem csak nekünk írták s ahhoz, hogy nevüket kiírjuk, a hozzájárulásukat nem szereztük meg. A nevek különben is mellékesek: a lényeg a fontos, az pedig érdekes és tanulságos.

Mélyen Tisztelt Százados Úr!

Méltóztassék megengedni, hogy a Csendőrségi Lapok folyó évi 9. számában megjelent és 12. számában eldöntött „Ki a legtakarékosabb?” pályázatra egyet-mást megírjak a csendőrtakarékosaságról. Én nem pályáztam — sajnos, nem volt mivel — s így talán hivatlannak tűnhetik fel a beleszólásom, mégis úgy gondolom, hogy százados úr is tisztábban fogja látni a való helyzetet, ha egy érdektelennek a levelét is elolvassa.

A legelfogultabb embernek is el kell ismerni, hogy a nőtlen csendőrök illetménye ma is biztosít olyan színvonalú megélhetést, mint a háború előtt, még ha azokat a bizonyos — ma sokszor túlbecsült — aranykoronákat pengőre átszámítjuk is. Ezzel szemben a nők megélhetése sokkal nehezebb. Távol áll tőlem, hogy azért, mert nők vagyok, a nők mellett felszólaljak. Zsinórmértékem a tárgyilagosság. De hogy állításomat a további részletadatokon kívül is igazoljam, az egyik szárnyparancsnok úrra hivatkozom, aki a helyzetet átlátva a nőtleneknek egyenesen parancsot adott, hogy valamit minden hónapban félre kell tenniük, az örsöknek pedig a takarékbetétek nagyságáról havonta jelentést kell tenni. És jaj annak, aki keveset tett félre vagy ki a bennlévőből ki mert venni! Az is igaz azán, hogy három év alatt túl van az ezer pengő megtakarított pénzen, amit esetleg haszontalanságokra elköltött volna.

Nem vonom kétségbe, hogy a Csendőrségi Lapokban pályázott bajtársaim valóban rendelkeznek a pályázatukban feltüntetett megtakarított készpénzzel. De nyílt kérdés marad, hogy vajon valóban az illetményeikből takarították-e meg azt, vagy pedig a maguk vagy feleségük magánvagyonából, esetleg szerencsés körülmények között folytatott gazdálkodásból stb. Mert erre az utóbbira nincsen mindenkinek módja.

A nőtlen őrmesterek, törzsőrmesterek és tiszthelyetteseknek feltétlenül kell valamit minden hónapban megtakarítani tudni, ha beosztással él. Ezt én így számítom:

Az őrmester havizsoldja 70 pengő, csendőrségi pótdíj 35 pengő, étkezési pénz 35 pengő. A vezénylési pótdíj, ahány őrs van, aszerint változik, átlagban havi 7 pengőt számítok. Ez összesen 147 pengő.

Ebből napibetét átlag 45 pengő, szolgálathan élelmezés 10 pengő, aprólékos kézi zer 3 pengő, kincstári és magánruha jókarban tartása, sapka, kesztyű, kardbojt, éremszalagok beszerzése és jókarban tartása 5 pengő, a már csendőrkorában beszerzett fehérneműek pótlása és karbantartása 5 P, magán-

cipő- és csizma beszerzés és karbantartás 5 pengő, dohányzás 10 pengő, szórakozás és nagyon mérsékelt szeszfogyasztás 15 pengő, részletfizetés 20 pengő. Összesen 118 P. Tehát megtakaríthat a nőtlen őrmester havi 49 pengőt. De ha esetleg olyan dologra, amit itt nem számítottam, pl. több dohányra vagy szórakozásra még 20 pengőt számítunk, akkor is könnyen félretehét havi 30 pengőt. Ez egy év alatt 360 pengő, öt év alatt 1800 pengő.

A részletfizetésre beállított 20 pengőt állandóan és folytatódólagosan fenntartani gondolom, mert valamit mindig vásárol a csendőr: magánruhát, kerékpárt, írógépet, esetleg ékszeret. Aki a havi 20 pengős részletet nem haladja túl és pontosan fizeti, annál nincsen baj, csak az szokott eladósodni, aki nem várja meg, amíg az egyik részlete letelik, hanem még egyszerre két-három helyről is vásárol s így sokszor havi 60—70 pengőt kell, azaz kellene részletekbe fizetnie. Szerencse, hogy ezt csak legfeljebb titokban csinálhatná, mert az őrsparancsnok nem tűri.

A részletvásárlásokat illetőleg legjobban dívik ma az írógép és a magánruha. Mind a kettőt elég drágán vásárolják a csendőrök, mert részletre mindennek kétszeres ára van. Vannak, akik ékszerekre áldoznak s vannak meggondolatlanok, akik nyakirafőre vásárolják a könyvet, olyat is természetesen, amit el sem olvasnak, mert nem értik meg. Ismerek egy idősebb őrmestert, akinek 1000 pengő értékű könyve van a ládában. Azt hiszem, nem annyira a tudományszomj az oka ennek, mint inkább a könyvügyönkök, akik ezt a bajtársunkat túl könnyen veszik le a lábáról. Talán híre is ment neki közöttük, hogy annyi könyvet vásároltak. A kerékpárra és az írógépre szüksége van a csendőrnek, ez a két dolog, amiért a pénzt nem lehet kidozottnak tekinteni. De most, ha majd az írógépekkel rendbejönnek, sorra kerül a motorkerékpár, ami a maga súlyos részleteivel mindent háttérbe szorít s egy kis vigyázatlansággal könnyen az eladósodáshoz vezethet.

A nőtlen törzsőrmester havizsoldja 90 pengő, pótdíja 40 pengő, élelmezési pénze 60 pengő, vezénylési pótdíja 7 pengő. Összesen 197 pengő. Tisztességes és takarékos életmód mellett ő sem költ többet, mint a nőtlen őrmester. Könnyen meg tud tehát havonta takarítani 50—60 pengőt.

Azok a nőtlenek, akik egyáltalán semmit sem tesznek félre, szerencsétlenek vagy haszontalanok. Iszákos és kártyás is akad, ámár az utóbbi már ritka. Vannak elenyésző számban olyanok is, akik keresetképtelen hozzátartozóikat segítik s nekik úgy szólva minden felesleges pénzüket elküldik.

Akadnak — és pedig elég szép számmal — a fülíg szerelmesek. Ezek alighogy megmelegednek a testületnél, máris menyasszonyt szereznek maguknak, nősülni akarnak s ők a leghangosabbak, hogy miért nem engedik meg mindenkinek a nősülést. Ezek mindenüket a kiválasztottra költik s bizony nagyon sokszor mindenük odavész.

Következnek a gyermektartók. Ezekből bizony sok van. Van őrs, ahol kettő is akad, nem egy olyan, aki több gyermek után is fizet. Ismerek egy őrmestert, aki három gyermek után, havi 66 pengőt fizet és jellemző, hogy adóssága még sincsen, mert illetményéből erre is futja.

Végül csekély számban azokat sorakoztatom fel, akiknek csak látszólag nincsen semmi pénzük. Ezek titokban gazdálkodnak s pénzük akkor kerül elő, ha leszerelnek vagy meg-nősülnek. Ekkor adogatják el a messze vidéken ismerősöknél, rokonoknál borjukból lassan felnevelődött teheneiket, a malacból lett disznókat és a birkákká lett bárányokat. Egy hozzám-került törzsőrmester ilyen módon a nősülése előtt összeszedett

KI TUDTA?

CILLEI ULRİK, Cilli grófja és Saneck ura. A Cillei-család nem volt magyar, hanem a stiriai Cilli városból származott. Zsigmond király Cillei Borbálát vette feleségül, akinek révén a Cilleiek a királyi udvarhoz kerültek és nagy befolyásra tettek szert. Cillei Ulrik V. László nagybátyja és gyámja volt, ki a királyt erkölcsstelen nevelésben részesítette, hogy hatalmát fölötte és országai fölött biztosítsa. A Hunyadiakkal emiatt állandó ellenségeskedésben volt. Hunyadi János halála után, 1456-ban, országos főkapitány lett. Belgrádban, Hunyadi Lászlóval és híveivel való vitája közben, 1456 november 9-én ölték meg.

4000 pengőt. Pedig még rosszul is járt, mert egy helyen a kamatra kiadott 800 pengője odaveszett.

A nőkkel nem foglalkozom, legfeljebb azt tudnám kimutatni, hogy mire nem futja nekik. A számokat tekintve szomorúan fest a nők sorsa, pedig — be kell ismernem — a fizetések a más hasonló állami alkalmazottéhoz viszonyítva nem rossz. Különösen küszködnek azok, akiket közép- vagy felsőiskolába járó gyermekekkel áldott meg az Ég. Soknak külön érdeme, hogy becsülettel megállja a helyét. De ha az Isten báránykát ad, legelőt is ad hozzá. A legtöbbje mégis csak rendelkezik leginkább a feleségével kapott vagy neki járó magánvagyonnal s így aztán megvan valahogy. Hanem, akiknek igazán nincsen egyebük, mint a pusztá fizetésük, azok alaposan megedződnek. Ezek közé tartozom én is. De azért sohasem zúgolódom, örülök, hogy nincs még rosszabbul. Százados úr szíves elnézését kérem a hosszú levélért és mély tisztelettel vagyok alázatos alattosa: M. J. tiszthelyettes.

*

Tekintetes Csendőrségi Lapok Szerkesztőségének,
B u d a p e s t.

Örömmel készültem el, hogy a Csendőrségi Lapok 9. számában közölt pályázaton résztvegyek.

Tapasztalatból tudom, hogy a takarékoság mennyire nélkülözhetetlen erénye a csendőrnek. Testben, lélekben erős szolgálatkészség nyilvánul meg abban a csendőrben, aki anyagilag független s akinek valami megtakarított pénze van. Míg ezzel szemben az a csendőr, aki mindenkinek tartozik, semmit sem ér, mert senkivel szemben sem mer fellépni, mindenkinek tartozik és senkinek sem mer a szemébe nézni.

Ez természetesen csak a könnyelműségnek tudható be. Van olyan fiatal csendőr, aki mindegyre beülne a vendéglőbe a jóbarátaival s nem is nagyon bánja, ha egy ültében 5—6 pengőt otthagyt, pedig sok családos ember két napig dolgozik ennyi összegért. Aki azon panaszkodik, hogy nem elég a fizetése, annak nem kenyérre nem jut, sem ruhára vagy meleg szobára, hanem borra nem jut és sörre, meg nőkre. Mert ezekre szoltta elpazarolni a könnyelmű csendőr a pénzét és aztán panaszkodik, hogy tizedikén már nem tud szolgálatba menni, mert nincsen mivel magát élelmezze. Míg a másik csendőr ugyanannyi fizetés mellett egy év alatt többszáz pengőt megtakarít. Igaz, hogy annak aztán nem is jár az esze mindig a szabadságon, a kimaradáson vagy eltávozáson.

Ma örülni kell mindenkinek, hogyha futja arra, ami olcvetlenül szükséges a megélhetéshez, fényűző életmódra vagy költséges szórakozásra és kedvtelésre kétszerannyi sem lenne elég.

En 1914 november 3 óta szolgállok becsülettel a megszeretett testületünkben. Takarékoskodtam már a háború előtt is, de kitűzött céloimat nem érhettem el, mert a pénzünknek elértéktelenedése mindentől megfosztott.

A szerkesztőségnek szükségtelen részleteznem azt, hogy a forradalom után, 1924-ig oly csekély fizetést kaptunk, hogy az még a megélhetést is csak igen szűkösen biztosította számunkra. Takarékoskodásról akkor még szó sem lehetett.

1925-ben azonban már javult a helyzet. Akkor újra megkezdtem a takarékoskodást és ma már büszkén mondhatom, hogy csupán a fizetésemből (ezt előljáróim és alárendeltjeim az örsön is mind tudják, mert semmiféle ingó vagy ingatlan vagyonom, avagy ebből eredő jövedelmem sem nekem, sem feleségemnek nincsen), a mellékelt takarékpénztári betétkönyv-kivonat tanúsága szerint 1925. évtől a mai napig összesen 10.002, azaz tízezerkettő pengő 79 fillér megtakarított pénzem van. Egy év alatt tehát átlag 1667 pengő 13 fillért takarítottam meg. Csak azért nem pályáztam, mert ezen adatokat nem akarom nyilvánosságra hozni.

Kötelességemnek tartom megemlíteni, hogy takarékoskodásomban dícséretreméltó és hathatós segítőtársam a feleségem is — nem szégyenlem kiírni —, mert takarékoskodni csak úgy lehet, hogy a kedvteléseket és szórakozásokat az ember a lehető legkisebb mértékre lecsorítja, az összes háziteendőket pedig, úgymint a jószágnevelést, takarítást, súrolást, mosást, vasalást, sütést, főzést stb. a feleségem sajátkezűleg maga végzi. Erre célra a tizenkétévi házasságunk alatt még egy fillért sem fizettem ki senkinek sem, noha két kis gyermekem is van.

Hogy mennyi megtakarított pénzem van, azt előljáróim és az örsön a bajtársaim is mind tudják, a Csendőrségi Lapokba azonban a nevemet nem kérem kiírni.

1 drb. takarékpénztári takarékbetéti könyvkivonat mellékelve.

T. H., tiszthelyettes, örsparancsnok.

*

Mélyen tisztelt Százados úr!

A Csendőrségi Lapok takarékosági pályázatát én is figyelemmel kísértem, bár a pályázaton nem vettem részt, mert az én megtakarított vagyonom több felnőtt fiú és leány alakjában él. Mégis engedelmet kérek, hogy hozzászólhassak ehhez a kérdéshez és a magam tapasztalatait is a szerkesztőség rendelkezésére bocsássam, hátha vehetik valamikor a tesztület javára ennek a közlésnek is hasznát.

Nagyon sok fiatalabb bajtársam életmódját kísértem figyelemmel s ebből a sokféle életmódból összeállítottam az átlagot, amelyik helyesen él, nem nélkülöz, de azért takarékoskodik is. Példának a nőtlen örmestert veszem.

Havi jövedelme átlag 170 pengő (vezénylési pótdíjjal).

Kiadásai:

Közgazdálkodás havonta	45 P
Étkezésre szolgálatban	15 P
Dohányra	15 P
Mosás, fehérneműjavítás	8 P
Hajápolás stb.	3 P
Mosdószappan	1 P
Fogszerek	1 P
Fürdés	5 P
Ruha-, lábbelijavítás	12 P
Évente egy pár magáncipő	2 P
Két pár harisnya havonta	2 P
Írószerek	1 P
Ruha- és cipőtisztítószer	3 P
Kerékpárfenntartás	5 P
Három mozilátogatás	4 P
Eltávozásra, más kiadásokra	20 P

Összesen: 142 P

Marad tehát 28 P, amit havonta megtakarításnak lehet tekinteni. Természetes, hogy minden csendőr életmódjának tekinteni. Természetes, hogy minden csendőr életmódjának nem felelhetnek meg pontosan azok, amiket számításba vettem, de akik egyszerien élnek, lényegtelen eltéréssel ugyanezzel a költségvetéssel érik be. Vannak, akik még jobban megfogják a filléreket s így még többet tehetnek félre.

Atka a csendőrnek a részletezésárlás. Általában ruhá-neműt vesznek fölös mennyiségben és minőségben, amire később fizetnek rá, mert hamar tönkreteszik s akkor másikat vesznek. Nagy keletnek örvend az írógép — amit én is heveslek —, a kerékpár, gyalogtiszti kard, zsebóra és különösen a gyűrű, sőt más ékszer is. Ezek közül valamelyikre a legénység 80 százaléka be van táblázva.

Mély tisztelettel vagyok százados úrnak alázatos alattosa: D. I. tiszthelyettes.

*

Nagyságos Százados úr!

Engedje meg Százados úr, hogy a csendőrtakarékosági pályázathoz én is hozzászóljak. Igyekszem a kérdést teljes őszinteséggel és pártatlansággal megvilágítani.

A nőtlen csendőr, örmester és törzsörmester fizetése a következő: a vezénylési pótdíj beszámítása nélkül: Törzsörmester I. fizetési fokozat havonta 190 P, II. fiz. fok. 175 P, örmester 160 P, csendőr I. fiz. fok. 145 P, II. fiz. fok. 135 P

16 f. Ehhez járul havonta még 12 adag vezénylési pótdíj, mely összeg törzsörmesternél és örmesternél 14 P 40 f, csendörnél 12 P. Ezt azonban a fizetéshez nem adtam hozzá, mert mindig változik és vidékenként nem is egyenlő, tudniillik vannak örsök, ahol sok a külső szolgálat, másutt kevesebb. Aztán a vezénylési pótdíjat a csendör a szolgálatban el is költi étkezésre, ezért azt jövedelemnek tulajdonképpen nem is lehet számítani.

Kiadása a nőtlen altiszteknek általában: Napibetét fejenként és naponként a 1 P 50 f = 45 P, tisztítószer, borotválkozás, mosdószer, fogápolási cikkek, ruhajavítás stb. 15 P, dohányzás 15 P, szórakozás és kisebb mértékben italfogyasztás 30 P. Összesen 105 P. Ezen kiadás majdnem kivétel nélkül minden csendörnél havonta felmerül. Ennélfogva törzsörmesternél 85, illetve 70, örmesternél 55, csendörnél 40, illetve 30 pengő maradvány mutatkozik.

Vannak örsök, ahol a rossz gazdálkodás, vagy pedig a drágaság miatt az étkezési pénzátalányt egészen be kell fizetni a közzgazdálkodásba, rendfokozatra való tekintet nélkül, ott a kiadások nagyobbak és a megtakarítás csak kevesebb.

A fentírt kiadásokba csak azokat vettem be, amelyek egy nőtlen csendörnél nélkülözhetetlenek. Nem számítottam bele az esetleges saját ruhára való kiadásokat, szabadságon elköltött összegeket, nem feltétlenül szükséges tárgyaknak készpénzben vagy részletre való vásárlását, pl. kerékpár, írógép, rádió, ékszer, könyvek stb.

Véleményem szerint egy nőtlen csendör, ha takarékoskodni akar, a fentírt összeg 60—70 százalékat mégis minden körülmények között megtakaríthatja. Ezt én tapasztalásból tudom. Ha valaki semmit sem tud megtakarítani, azt csak könnyelműségének tulajdonítom, ami a mai korban, sajnos, sok fiatal bajtársnak a tulajdonsága.

A nők megélhetése, beismerem, nehezebb, mert a fizetést több ember között kell megosztani. Ez igaz. De legyünk őszinték, a legtöbb nőnek megvan a módja, hogy okoskodjon a gazdálkodjék és annak termékeivel a házat ellássa, esetleg valamit el s adjon és így pótolhassa a fizetését. Ezt a nőtlen csendör nem teheti meg, mert magángazdálkodást nem szabad folytatnia. Ha a nő sertést nevel, majorságot tart, földet bérel és a, konyhára, valamint a sertés, a majorság (lúd, kacs, stb.) tartására szükséges terményeket maga termeli, akkor a háztartási kiadásaiból nemcsak meg lehet takarítani, de ahhoz még szerez s valamit.

Az általam jelentett kiadások lehet, hogy más bajtársaméval nem fognak megegyezni, mert lehet, hogy drágább a helyi megélhetés vagy a több szórakozás megemésztje az egész fizetést. Ezért a városi csendörnek a legtöbbször nincsen megtakarított pénze. Budapest környékén és a Balaton mellett a megélhetés átlagban 50 százalékkal drágább, mint máshol.

Én nem azt mondom, hogy a jelenlegi fizetés sok a megélhetéshez s hogy ennél többet adni felesleges. Csak azt állítom, hogy addig, míg az állam nem tud jobb fizetést adni, össze lehet magát az embernek húzni és ki lehet ideiglenesen jönni ebből a fizetésből is. Aki azonban a szorgalmat és a takarékoskodást nem ismeri, az akármennyi fizetés mellett is mindig nélkülözésnek van kitéve.

A Csendőrségi Lapok pályázatán közöltek szerint egyesek a takarékoság terén szép eredményeket értek el. Véleményem szerint azokat a nagy összegeket nem csupán a jövedelem, gazdálkodás is hozzájárulhatott, vagy pedig magánvagyon vagy örökség, vagy illyesmi, mert a tiszta fizetésből nem igen lehet annyit elvonni, hogy olyan nagy tőkékkel rendelkezzenek. Nem mondom, egy-kétezer pengőt meg lehet takarítani, de ennél többet nem igen. Én természetesen nem személyekre írom ezt, csak általánosságban véleményt adtam. Vagyok a tisztelt szerkesztőségnek alázatos alattosa: O. P. törzsörmester (nőtlen).

*

Mélyen Tisztelt Főszerkesztő Úr!

A Takarékoság című pályázathoz hozzászólok. Kérem elnézéssel lenni az esetleges hibákért és ha hosszadalmas leszek, de a kérdést meg szeretném világítani.

Egy nőtlen örmester havi jövedelme 160 P. Ebből levonás van havonta 1 pengő 11 fillér. Egy nőtlen törzsörmester illetménye 175 pengő. Levonás 1 pengő 31 fillér. Marad tehát az előbbinek 158 pengő 84 fillér, az utóbbinak 173 pengő 69 fillér. Ehhez úgy az örmesternél, mint a törzsörmesternél átlag 10 adag vezénylési pótdíj jön a 1 pengő 20 fillér. Összesen 12 pengő. Ezek azok az összegek, amit az illető rendfokozatban levő egyének kapnak. Ez csak akkor változik, ha kórházban vannak, vagy gyengélkednek.

Nőtlen örmestert vagy törzsörmestert véve alapul, csak-

nem pontosan meg lehet állapítani a havi kiadásait. Ez az alábbiak szerint oszlik meg:

A napibetét átlag 45 pengő havonta. Jobb örsökön valamivel kevesebb, szegényebb örsökön több. Szolgálatban étkezésre — bőséges étkezést véve alapul — 10 vezénylés esetén elég télen s nyáron 10 pengő 80 fillér. Hogy ez így van, az alábbiakkal igazolom. Falun úgy szoktunk tenni, miután a gazdálkodás majdnem sehol sem bírja a tarisznnyázást, hogy 80 dg sertéshúst vásárolunk 1 pengő 08 fillérért, ezt házilag izletesen megsüttetjük s a közzgazdálkodásból vitt kenyérrel magunkkal visszük. Egy étkezésnél körülbelül 25 dg húst fogyaszthatunk el, ami egy közepesétvágyú embert kielégít. Egyáltalán a házilag készített ételek olcsóbbak szolgálatban, mintha az ember mindig a hentestől vesz kész húsneműeket. Ez tehát tíz esetben 10 pengő 80 fillér. Ehhez hozzájárul még 3 naponként 40 fillér értékű dohány, 30 fillér értékű papír és gyufa. Ez is kitesz havonta 7 pengőt. Kell kéthavonként egy fogápolószer 65 fillér, havonta 33 fillér, borotvaszappan 20 fillér, lábbeli tisztításhoz szerekért 55 fillér, borbélynak kétszeri nyírásért 1 pengő 40 fillér, havonta átlag cipőjavítás és kéthavonként féltalpalás egyházi hányada 1 pengő 80 fillér, szórakozásra lehet számítani 12 pengőt, feltéve természetesen, hogy az illető nem a kocsmában „szórakozik”, 2 pár fuszekli 1 pengő 60 fillér (nem érdemes drágábbat venni, mert az sem tart tovább), 2 pár kesztyű 4 pengő 80 fillér (havonta állítom be!), gallérekészítés és ruhafoltozás 1 pengő 50 fillér. Ezenfelül még előre nem látott kiadásokra, amiben az írószerek is benne vannak, lehet számítani 20 pengőt. Magánlábbelire havi 9 pengőt számítok, ami azt jelenti, hogy így a csendör minden négy hónapban rehet magának egy pár finom lábbelit. Ez az az összeg, ami egy nőtlen csendörnél rendszerint felmerül. Ilyen kiadás mellett tetszése szerint élhet, nem kell szűkölködni, de nem is pazarol.

Ezek szerint egy örmester félretehet havonta 54 pengőt. Mosásra, vasalásra, valamint alsóruha javításra nem számítottam semmit, mert ezt a legtöbb esetben örsön a főzőnő látja el a kiszegődött havibér ellenében. De ha valahol nem tudná ellátni, mondjuk nagyobb létszámú örsön, ott számítsunk erre a célra még további 14 pengőt, akkor is félre lehet tenni 40 pengőt. De ezt már könnyen.

Törzsörmester már valamivel többet megtakaríthat úgy, hogy az általa félretehető összeg hatvan pengő is lehet.

A nők költségvetésével nem foglalkozom, mert az már nem ilyen egyforma. Sok függ a feleségtől, hogy milyen beosztással tudja vezetni a háztartást, milyen igényei vannak, mennyit dolgozik vagy nem dolgozik, mennyit költ magára, ruhára stb. És fontos az is, hogy hány gyermek van, mennyit kell a lakbérre ráfizetni stb., stb. Van nő csendör, aki megél a fizetéséből adósság nélkül s van, akinek háromszorannyi sem lenne elég, néha önhibájából, a legtöbbször önhibáján kívül (nagy család).

Csak tájékozásul megemlítem azonban az én helyzetemet. Az 1930. évi fizetésem volt 3561 pengő 28 fillér. Ebből havonta esett 296 pengő 77 fillér. Fizetésem a háztartási kiadások levonása után 60—70 pengőre apadt le úgy, hogy az előre nem látott kiadásokon kívül félre tudtam tenni 545 pengőt. Ezenkívül vásároltam — és kifizettem — 2 darab ékszer 188 pengőért és egy Remington-írógépet (használtat) 275 pengőért. Ezeket a tételeket nélkülözni tudtam anélkül, hogy a háztartásom rovására esett volna.

A részletre vásárlásoknál a nők és a nőtlenek is 60—70 százalékan megfontoltak. Részletre leginkább — kizáróan csak komoly csendörökre gondolok — ruhaneműt, lábbelit, könyveket, rádiót, kerékpárt, sőt a legutóbbi időben motor-kerékpárt vásárolnak. Soknak van írógépe is. Ilyenmódon a részletek összege havonta 16—30 pengő. Általában a csendörök az első 6—7 évben szeretnek részletre vásárolni s ez maga után vonja, hogy ilyen célra 30 pengőt is kiadnak. Ez, persze, nem mehet éveken át ott, ahol az örsparancsnok vigyáz az alárendeltjeire. A középösszeget véve alapul, átlagban 20 pengőt lehet számítani, amit mindenki kifizet havi részletre.

Csak 6—7 év múlva jön rá a csendör, de ügyes nevelés mellett előbb is, hogy milyen rossz üzletet csinál, amikor részletre vásárol. Gyengébb árut kap 50 százalékos, sokszor ennél is nagyobb ártóbblettel s ezenkívül még legalább 14—16 százalék kamatot is fizet, ami szintén az árba bele van számítva. Amikor erre rájön, akkor már el is kezd takarékoskodni s kezdi a pénzt jobban megbecsülni, minthogy haszontalanságokra elköltse. Akinek 6—7 év múlva sem jön meg az esze, az előbb-utóbb kiválik a testületből.

A csendőrségnél nincs, vagy legalább is nagyon kevés az olyan csendör, akinek hazulról vagyona lenne. Jómódú van elég, de ezek legtöbbször a takarékosakból kerülnek is ki. Ismerek viszont koldusszegényeket. Ezeknél gyenge a családfő, az assz-

Hogyan és milyen készülékkel mérjük a cseppfolyós testek sűrűségét?

Ha néha-néha egy-egy látogatásukat viszonzozzuk, szerényen, de megteszi, amit egy háziasszonynak meg kell tennie.

Megköveteli azt is, hogy a gyermekek mindennap ragyogó cipőben és kifogástalan ruhában menjenek iskolába vagy ki az utcára. Mocskos inget, tarkafoltos ruhát nem tűr meg rajtuk. Télen is, reggeltől délig minden ablaka tárva-nyitva van, hogy minél jobban szellőzzék s hogy friss, tiszta levegővel megőrizze gyermekeit és házanépét a tüdőbajtól. Nem fél, hogy a meleg kimegy és újra be kell fűtenie. Egyszerűen száz meg száz ilyen apró dolgot művel, amelyekre senki sem mondhatja azt manapság, hogy fényezés, de ami mind pénzbe kerül.

A másik asszony is megteszi mindezt, de — mondjuk — kétszer vagy háromszor, ritkábban. Úgy, ahogy a falusi polgármesterek szokták.

Az egyiknek megvan a létminimuma, a másiknak nincsen. Ismételt hangszílyozom, hogy én nem fényezésre és luksusra, drága öltözködésre vagy nagy háztartásra gondolok, hiszen ezt nem is említettem. Csak éppen ilyen mindennapi kiadásokra, amik ma már úgy szólva elkerülhetetlenek.

Azt hiszem, hogy a szolgálatnak is érdeke, hogy az előbb említett csendőrből legyen több és a másodikkal kevesebb, hiszen a testületet „mindig egyes tagjainak magatartása szerint ítéli meg”. Ez pedig, azt hiszem, nem csak a szolgálati felépítésre, hanem a szolgálaton kívüli magánéletre is vonatkozik.

Ha valaki az kérdezné, hogy erre a második létminimumra elég-e a mai illetmény, bizony a nők szempontjából azt kellene felelnem, hogy nem elég.

Megjegyezni kívánom végül, hogy tudomásom szerint sokkal több csendőrnél van megtakarított pénze, mint ahányan pályáztak. Sokan nem pályáznak, mert nem akarják nyilvánosságra hozni, hogy mennyi megtakarított pénzük van, nehogy a bajtársak éretlen élcélődésének legyenek kitéve. A legtöbben pedig azért titkolják, mert a könnyelmű bajtársak akkor őket kölcsönösként ostromolják s vagy egyáltalában nem adják meg azt, vagy pedig csak hosszas unszolásra.

Igaz tisztelője vagyok a tek. Szerkesztőségnek: J. M., tiszt-helyettes.

*

Miután a levélírók közül néhányan kétségbevonták, vajjon azok a bajtársak, akik a takarékosági pályázaton résztvettek, a kimutatott összegeket valóban a fizetésükből takarították meg, vagy pedig esetleg valami magánvagyonukból vagy magángazdálkodás útján. Válaszul közöljük egynéhány azoknak a pályázó bajtársaknak a leveleit, akiket a folyóévi 12. számunkban névszerint is megemlítettünk.

*

Tek. Szerkesztőség!

A folyó évi 9. számú Csendőrségi Lapok takarékosági pályázatára adataim a következők:

1910. évi október 18-án léptem át a m. kir. csendőrséghez a cs. és kir. 8. huszárezredtől, mint szakaszvezető. Azóta megszokás nélkül szolgállok.

1910. évtől a forradalomig, illetve kommunizmusig, 8000 korona postatakarékpénztári betét és 1000 korona megtakarításom volt. Ezt az összeget elveszettnek tekinthetem, mert pengőre átszámítottam, de az értéke igen csekély.

1920-tól 1928 novemberig 3000 pengőt takarítottam meg s 1928 november 1-ével megvettem egy házat itt Kecskeméten 5400 pengőért s mivel annak kifizetéséhez elegendő pénzem nem volt, a csatolt bankigazolás szerint felvettem 2500 pengő kölcsönt. Ezen felvett összegből 1929. évben 1000 pengőt, míg 1930 február 1-től 1931 február 1-ig 1380 pengőt fizettem le, illetve takarítottam meg tisztán az illetményeimből.

Megemlítem, hogy már e hónap végével a fenti felvett 2500 pengőt teljesen kifizettem. Hatodmagammal vagyok és gyermekeimet iskoláztatom. A bank számlája mellékelve van. Kecskemét, 1931 április 2. Gáspár Sándor tiszthelyettes, szárnysegédemelés.

*

Csendőrségi Lapok Szerkesztőségének, Budapest. Az 1931 március 20-án kelt 9. számú Csendőrségi Lapokban „Ki a leg-takarékosabb?” pályázatra közlöm, hogy a m. kir. csendőrtestületben 1922 március 10. óta szolgállok. A megtakarított pénzem, amely kizárólag a csendőrségi fizetésemből havonta bankba betett és annak kamatos kamatával együtt 1931 április 1-ig bezárólag 6449 P, azaz Hatzernégyszáznegyvenkilenc pengőt érte el. A takarékosághoz nagyfokban hozzájárult az is, hogy nem dohányzom és szeszestalt nem élvezek. Kisszül-

lás, 1931 április 1. Lakó Vilmos törzsőrmester. (Hogy a fenti leírtak a valóságnak minden tekintetben megfelelnek, igazolom. Kmft. Hegedüs th., öpk.)

*

Tekintetes Szerkesztőség! A folyó hó 20-iki Csendőrségi Lapokban megjelent, „Ki a leg-takarékosabb?” című pályázatra az adataimat alázatos tisztelettel bejelentem: Én a csendőrtestületbe 1925. évi november hó 2-án léptem be. Szüleim teljesen szegények s én tőlük semmit nem örököltem, annál is inkább, mivel, Istennek hála, még élnek. Ezideig rendszeres és takarékos életmód mellett 3510 P azaz Háromezeröttszáz tíz pengőt takarítottam meg, amit őrsparancsnokom előtt igazoltam, vagyis ezen összeg valódiságáról írásbeli bizonyítékot mutattam be. Az összeg feltüntetését a tekintetes Szerkesztőségre bízom. Nagykáta, 1931 március 22. Alázatos tisztelettel Lőkös Bálint őrmester. (A fentiek valódiságát igazolom. Nagykáta, 1931 március 23. Veres th., öpk.)

*

Csendőrségi Lapok Szerkesztőségének, Budapest. A Csendőrségi Lapok folyó évi március hó 20-iki számában közölt „Ki a leg-takarékosabb?” pályázatra a megtakarított pénzemről szóló jelentésem az alábbiakban terjesztem be: A csendőrséghez 1924 október 20-án léptem be mint próba-csendőr, mely időtől kezdve folytatólagosan a mai napig az illetékemből 4266 pengőt takarítottam meg. Kisvejké, 1931 április 2. Tóth József IV. őrmester. (Nevezett őrmester a bemutatott betétkönyvecskékel a fenti összeg megtakarítását igazolta. Kmft. Horváth József VI. th., öpk.)

*

Tekintetes Szerkesztőség! A Csendőrségi Lapok folyó évi március 9. számában közzétett pályázatra én is pályázom. Én 1925 január hó 1-ső napjától kezdve szolgállok a testületben és ezen idő alatt a csendőrségnél kapott illetményeimből 3600 pengő készpénzt megtakarítottam. Jelenleg ennyi készpénzzel rendelkezem, amit alább az őrsparancsnok úr is aláírásával igazol. Valamint azt is, hogy ezt az összeget valóban az illetményemből takarítottam meg, mert nem is lehetne másképp, miután hazulról szegény fiú vagyok s nem lett volna, honnan kapjak ennyi pénzt. Mély tisztelettel vagyok Százados úrnak alázatos alattosa, Szeghalom, 1931 március 29. Csap Mihály őrmester. (Alulírott Korek Simon tiszthelyettes, őrsparancsnok, igazolom, hogy a szeghalmi őrs állományába tartozó Csap Mihály őrmester 1925. évi január hó 2-ika óta szolgál a testületben és azóta illetményeiből valóban 3600 pengő készpénzt takarított meg. Szeghalom, 1931 márc. 1. Korek th., öpk.)

*

A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének Budapest. 1931 március 20-án megjelent Csendőrségi Lapokban közölt takarékosági pályázatra megtakarított pénzem az alábbi összeg: 3700 P és 268 P. A 3700 P-n felülit szüleim támogatására fordítottam, melyet a postai feladóvevényekkel igazolok. A csendőrségnél 1922 október 17. óta szolgállok. 1930 július 1-ével lettem tiszthelyettes. Nőtlen vagyok. Kiskőrös, 1931 április 3. Kovács György th. (Hogy a fenti összeget a csendőrségnél takarította meg nevezett th., igazolom. Kmft. Törő: th., öpk.)

*

A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest. A folyó évi 9. számú Csendőrségi Lapok 251. oldalán megjelent „Pályázat”-ra az alábbiakat közlöm: A csendőrséghez beléptem 1922 július 18-án. Azóta illetményeimből 4000 (Négyezer) pengőt takarítottam meg, mely összegből postatakarékpénztárban van elhelyezve 3000 (Háromezer) pengő, 1000 (Egyszer) pengő pedig bányám, Juhász József nagyrozvágyi lakos kúsgazdánál van kölcsön adva, melyről szóló kötvény birtokomban van. Tiszaluc, 1931 április 3. Juhász Sándor m. kir. törm. (Igazolom, hogy Juhász Sándor törzsőrmester által közölt adatok a valóságnak megfelelnek. Kmft. Schekk th., öpk.)

*

Tek. Csendőrségi Lapok szerkesztőségének Budapest. 1922 április hó 7-től szolgállok a testületnél. 1927 május hó 1-ig csendőr, 1930 május 1-ig őrmester és attól kezdve törzsőrmesteri rendfokozatban. Megtakarított pénzem 1931 április 1-én 2000, azaz kétezer pengő. Ezen összeg felét 1000 pengőt, 1930 április 1-től takarítottam meg, míg a többi az azt megelőző években. Addig nem azért takarítottam meg csak 1000 pengőt, mintha nem lehetett volna, hanem azért, mert könnyelmű voltam sok más bajtársammal együtt. Mint könnyelműen gondolkozó sok nem okvetlen szükséges, sőt teljesen fe-

KI TUDJA?

Ki találta fel a difteritisz elleni szérumot?

lesleges dolgokra költöttem a pénzt. Havi kiadásaim majdnem túlhaladták a bevételeimet, úgyhogy 1-én mindent kifizetve, alig maradt pár fillérem, mert az adóssággal mindig előre voltam. Milyen idők voltak azok! Az állandó pénztelenség miatt gond, elégedetlenség, kedvetlenség gyötört és az élet-dolgodás kezdett úrrá lenni és beláttam, hogy ha nem szakítok az eddigi életmódommal akkor az a megsemmisülés felé visz. A főleg kiadásoktól kezdtem magam visszatartani. Mily nehéz volt ez! Mily nehezen tudtam magam lassan az adósság örvényéből kivezetni, mert misem könnyebb, mint meggondolatlanul abba belekeveredni, de viszont misem nehezebb, mint abból kivezni. Mikor ez sikerült 1928. évben, lidércnyomástól megszabadult ember módjára könnyebültem fel. Először szükséges tárgyakat (ruházatot stb.) szereztem be magamnak, majd később 10 és 25 P takarítottam meg havonta. Mennyivel gondtalanabbnak kezdtem érezni az életet, mikor 100, majd 200 P megtakarított pénzem volt. 1930 április 1-től havi átlagban 80—85 P takarítottam meg. Hogy ehhez kétség ne férjen, egy költségvetést is csinálók: havi fizetésem vezénylési pótdíjjal átlag 185 P, ebből a közgazdálkodásba 45 P-t fizetek, marad 140 P, ebből 80—85 P-t megtakarítok még a havi egyéb szükséges kiadásokra, ruházatra, ruházati javításra 55—60 P marad, ami elégséges. Dohányzásra és szeszitalra nem számítok semmit, mivel nem dohányzom, szeszitalt pedig ritkán, kismértékben iszom. Társaságnak külön tételt szintén nem sorolok, mert ritka község az, ahol oly nagyobb társaság van, ahol a csendőr is helyet foglalhat, másrészt pedig az oly társaság, amely költségbe kerül (kocsmába vagy esetleg, ahol vendéglő van, odajár), a csendőrnek szintén nem való. A takarékoskosságot is, mint minden mást, csak meg kell szokni, eleinte nehéz, de később már oly megszokottá válik, hogy akaratlanul is csak takarékoskodni tud. Ma egy bizonyos kis tökével rendelkező, mondhatni gond nélkül, sorsommal megelégedett, élni akaró ember vagyok, az addigi megelégedetlen helyett. Minden bajtársamnak csak azt ajánlhatom, hogy tartózkodjék a felesleges kiadásoktól. Mielőtt valamit vásárolna, fontolja meg, hogy szüksége van-e rá feltétlenül. Minden megtakarítható fillért takarítson meg, mert azzal saját magának és a drága hazánknak használ. mert csak az az ország boldog, amelyikben minél több megelégedett ember van. Különösen vonatkozik ez a mai nehéz helyzetben, amikor az emberek ezrei vannak munka és ennek következtében kenyér nélkül, mert az országnak nincs pénze és nincs honnan kapnia. Ezért, mi, akikről megfelelően gondoskodva van, könnyelműen meggondolatlanul ne prédáljuk el pénzünket, hanem takarítsuk meg, hogy ezzel is elősegítsük (Trianonban feldarabolt édes hazánk visszaállítását, boldoggá és naggyátételét. De nemcsak a fentiekért, hanem azért is kell takarékoskodnunk, hogy a magunk anyagi jólétét, is előmozdítsuk és hogy, amikor hosszú idő elteltével szolgálatképtelenség folytán a testülettől ki kell válni, nyugállományba kell menni, saját házat és egy kis földet szerezzünk, hogy öreg napjainkat háborítatlanul tölthessük. Ne áltassuk magunkat csupán abban, hogy „minek takarítsunk, hisz ügyis el-tart bennünket az állam öreg korban is.” Parád, 1931 április hó 2. Szakál Elemér törzsőrmester. (Igazolom, hogy Szakál Elemér törzsőrmesternek 2000 P, azaz kétezer pengő megtakarított pénze van és ebből 1000 P-t 1930 április 1-től takarított meg. Parád, 1931 április 2. Homonnai th. öpk.).

Tek. Csendőrségi Lapok Szerkesztőségének, Budapest. Kisvárdá, 1931 április 6. A testületben 1927 május 12-ike óta szolgálók, megtakarított pénzem 850 pengő. Ezen összeget a prbes. és csendőri illetékemből takarítottam meg s helyeztem el a postatakarékpénztárba. Cséke csendőr. (A fent írt adatok valóságát igazolom. Kmft. Kiss tiszthelyettes, őrsparancsnok).

Tek. Szerkesztőség! A folyó évi március 20-iki Csendőrségi Lapokban közzétett „Ki a legtakarékosabb?” című pályázatban óhajtanék résztvenni. A pályázathoz szükséges tudnivalókat a következőkben részletezem: A csendőrségnél 1928 december 1-től kezdve szolgálók és az összes megtakarított pénzem ezidőtől fogva 656 P 91 fillér, melyből 516 pengőt és 91 fillért a m. kir. postatakarékpénztárba, míg 140 pengőt a domoszlói csendőrség közgazdálkodásának pénztárába, mint domoszlói belépő tag, fizettem be, amit részben postatakarékbetétkönyvecskével, részben pedig befizetési ívvel tudok igazolni. Rövid csendőrségi szolgálati időm alatt az összes megtakarított pénzem 656 P 91 fillér. Domoszló, 1931 április 1. takarított pénzem 656 P 91 f, míg a köz-zettnek a postatakarékpénztárban 516 P 91 f, míg a köz-gazdálkodás pénztárába 140 pengőt fizetett be, így neve-gzettnek összesen 656 P 97 f megtakarított pénze van. Kmft. Drávucz th., öpk.)

CSENDŐR LEKSZIKON.

87. Kérdés. Az elfogott, büntetlennel gyanúsított egyén meg-motozásakor mi a bűncselekményből eredő tárgyat talál a járőr. Jogában áll-e a járőrnek ez alapon a gyanúsított házá-ban kutatást tartani?

Válasz. Minthogy ez az eset a Szut. 437. pontjában felsoroltak közt nincsen, a járőr hatósági felhívás nélkül nem tarthat házkutatást. Az ugyanis, hogy a gyanúsított birtokában a bűncselekményből eredő tárgyat találtak, tettenkapásnak nem tekinthető s így a Szut. 437. a) pontja a házkutatásra nem ad jogcímet. A járőrnek tehát, ha a házkutatást mégis szükségesnek tartja, a Szut. 437. pontjának utolsó bekezdése értelmében kell eljárnia.

88. Kérdés. Fiatalkorú gyanúsított feljelentése esetén erkölcsi és vagyoni bizonyítvány beszerzése kötelező-e?

Válasz. A Szut. 467. pontja rendeli, hogy a kir. bíróságok hatáskörébe tartozó bűnügyekben a gyanúsítottól erkölcsi és vagyoni bizonyítványt kell beszerezni. E szabály alól az az eset sem kivétel, ha a gyanúsított fiatalkorú.

89. Kérdés. A község határában lévő idegen homokbányából a gyanúsított két kocsira valót jogtalanul kibányászik és lakására visz. Mily bűncselekményt követett el?

Válasz. A gyanúsított másnak ingatlan vagyonát jogtalanul elfoglalta és a földtől el nem választott termékét felhasználta, 10 P-nél több kárt okozott, tehát a Btk. 421. §-ába ütköző, ingatlan vagyon elfoglalásának vétségét követte el, amely a sértett fél indítványára üldözhető és elbírálása a kir. járásbíróság hatáskörébe tartozik. Ha a kár kisebb 10 P-nél, a cselekmény a Kbt. 127. §-ának 2. bekezdésébe ütköző kihágás tulajdon ellen. Ennek elbírálása szintén a kir. járásbíróság hatáskörébe tartozik s szintén magánindítványra üldözhető.

90. Kérdés. A gyanúsított köcsönkéri a sértett két lovát fuvarozás végett, de a kikötött idő után csak oly feltétellel hajlandó a lovakat a sértettnek visszaadni, ha 200 P tarlo-zását kiegyenlíti. A sértett erre nem hajlandó, mire a gyanúsított őt házából, ahol lovainak visszakövetelése végett meg-jelent, erőszakosan eltávolítja. Mily bűncselekményt követett el a gyanúsított?

Válasz. A gyanúsított cselekménye a Btk. 350. §-ába ütköző zsarolás vétségének kísérlete a 65. § szerint. A gyanúsított eljárása ugyanis jogtalan, mert ha követelése jogos is, önhatalmúlág erre zálogot venni joga nincsen. A cselekmény vagyoni haszonra irányul, mert követelése vagyoni jellegű s így bizonyos vagyoni helyzet előnyösebb rendezésére irányul. A cselekmény erőszakos is, mert egyrészt a jogtalanság ellen fellépő sértettet testi erő kifejtésével távolította el útjából, másrészt a lovak visszatartásának ténye maga is erőszakot foglal magában. A gyanúsított kifejtette ilyen erőszak pedig általában alkalmas arra, hogy valakit ilyen követelés teljesítésére kényszerítsen. A zsarolás minden tényeleme tehát a gyanúsított cselekményében megvan. Minthogy pedig a gyanúsított a cselekményt amiatt az akaratán kívül álló ok miatt nem tudta befejezni, mert a sértett nem fizetett, a cselekmény kísérlet.

91. Kérdés. Mily esetben válik hivatalból üldözendővé az uzsora vétsége?

Válasz. Az 1883:XXV. t.-c. szerint az uzsora vétsége magánindítványra üldözendő. A magánindítványt a sértettnek, a felmenő és lemenő ágbeli rokonnak, a gyámnak és gondnok-nak van joga előterjesztetni. Kivételes rendelkezése a törvény-mek, hogy az indítvány általános háromhavi határideje helyett uzsora vétsége esetén az elévülésig, tehát három éven belül is előterjeszthető a magánindítvány.

Ha azonban egyes községekben vagy vidékeken általános

elszegényedés mutatkozik s gyanu van arra, hogy ennek oka az elharapódzott uzsora, vagy egyébként az uzsora tömegesen szed áldozatokat, az igazságügyminiszter a törvényhatóság előterjesztésére hivatalból üldözendőnek nyilváníthatja az uzsorát. Az igazságügyminiszter ilyen rendelkezése tehát csak egyes vidékekre vonatkozhatik. Az igazságügyminiszternek rendeletét az érdekelt vidékek minden községben a szokásos módon közhírré szokták tenni.

92. Kérdés. A férj fideségével való együttélése alatt a háztartásában alkalmazott 13 éves leánnyal nemileg közösül. Hivatalból vagy magánindítványra üldözendő-e a cselekmény?

Válasz. A bírói gyakorlat ingadozó a tekintetben, hogy a gazda felügyelete alatt áll-e a cseléd a Btk. 235. §-a szempontjából. Véleményünk szerint a törvény célzatának inkább megfelelő az a nézet, hogy a cseléd, különösen pedig a még 18. életévét be nem töltött leány, a gazda felügyelete alatt van. Ezért a gazdának a kérdésben jelzett cselekménye a Btk. 239. §-a 3. pontja szerint hivatalból üldözendő a Btk. 236. §-ába ütköző megfertőztetés büntette. A csendőr helyesen jár el, ha emez álláspont mellett is lehetőleg magánindítványt is szerez be a sértett törvényes képviselőjétől.

93. Kérdés. A járőr nem az őrs állomáshelyén a kir. ügyészségnek elfogott gyanúsítottat ad át. Ugyanekkor a kir. ügyészség elnöke felhívja a járőrt, hogy a kir. ügyészség felügyelete alatt álló törvényszéki fogházból aznap szabaduló egyént kísérjen illetőségi helyére, amely egyúttal a járőr őrs-állomásának helye is. Megkölja felhívását a kir. ügyészség elnöke azzal, hogy a szabaduló egyén bírói ítélettel kitiltatott az őrsállomás és a fogház székhelye közt lévő helységből. Valószínű tehát, hogy nem illetőségi, hanem az eddigi lakhelyére térne vissza. Köteles-e a járőr ezt a felhívást teljesíteni?

Válasz. A kir. ügyészségi elnök felhívásának lényege az, hogy a járőr tolonckísérőtet lásson el.

Minthogy a Szut. 64. pontja a tolonckísérőtet mint szolgálati feladatot nem említi, a toloncolás rendjét szabályozó belügyminiszteri rendelet pedig kifejezetten azt mondja, hogy a tolonckísérő ellátása a községi előjáróság és a rendőrkapitányság feladata, sőt azt is kimondja, hogy a csendőrséget ily célra csak akkor lehet igénybevenni, ha vasút- vagy hajó-állomástól kell nagyobb számú toloncesoportot az átvételre kijelölt hatósághoz kísérni: a járőr a kir. ügyészségi elnöknek tolonckísérő ellátására vonatkozó felhívását teljesíteni nem köteles.

Ettől függetlenül a felhívás már azért sem teljesíthető, mert a toloncrol tolonclevelet kell kiállítani, ez pedig csak a rendőrhatalóság hatáskörébe tartozik. Tolonclevél kikérése nélkül tolonc kísérése szabálytalanság s a tolonckísérő annak van kitéve, hogy az átvételre kijelölt hatóság tolonclevél hiányában az átvételt megtagadja.

Természetesen a járőrnek ilyen esetben el kell találnia a megfelelő hangot, amellyel véleményét a felhívás jogosságáról a felhívó hatóság tudomására hozza. A Szut. 525. pontja ugyanis ily esetben feljogosítja az őrsparancsnokot, hogy a szárnyparancsnokság döntéséig felfüggesztheti a felhívás teljesítését. A felhívás azonban esetünkben nem írásban, hanem szóbelileg történvén s a járőr a felhívó hatósággal szemtől szemben áll, tehát azonnal nyilatkoznia kell. Ez a nyilatkozat azonban ne álljon egyébből, mint annak jelentéséből, hogy a járőr őrsparancsnokságának külön parancsa nélkül a felhívást nem teljesítheti. Egyúttal azt a kérést kell intézni a felhívó kir. ügyészségi elnökhöz, hogy felhívásával szíveskedjék közvetlenül az őrsparancsnokhoz, esetleg a szárnyparancsnoksághoz fordulni. Ha ezután a felhívó hatóság a járőr magatartásának közelebbi okát kérdezi, ezt a Szut. rendelkezésére hivatkozással tiszteletteljesen elő kell adni. E tekintetben tehát az a lényeg, hogy a járőr magatartása ne álljon a felhívás visszamutatásából, illetve visszautasításából.

95. Kérdés. Egy község határában a vadászatra jogosult körvadászatot rendez. A vadászterület a belső telkekkel érintkezvén, egy megsebzett nyúl bemenekül egy lakház elkerített kertjébe. A ház lakója számítva ily eshetőségre, már lesben áll, puszta kézzel elfogja a nyulat s háztartásában felhasználja. Mily büntetendő cselekményt követett el?

Válasz. E kérdés eldöntésénél először is a következő megállapításokat kell tennünk:

1. A szabadon élő vad uratlan jószág, de az általános magánjogi szabálytól eltérőleg nem akárcinek, hanem csak a vadászatra jogosítottnak van joga, hogy a vad tulajdonát foglalással megszerezze. Amíg a vad uratlan, senkinek tulajdonában, birtokában nincsen s így fogalmilag ki van zárva, hogy lopás, jogtalan elcsajátítás, esetleg vagyon ellen irányuló más büntett vagy vétség tárgya lehessen.

A feltett esetben a vadászatra jogosult a nyulat megsebezte ugyan, de a nyúl ezzel uratlan jellegét nem veszítette el, mert sebesülése nem gátolta meg menekülésében s így eljettnek nem tekinthető.

2. A lakóházakhoz esatlakozó belső telkeken, kertekben a vadászat általában tilos, mert a Kbt. 115. §-a, illetőleg az 1890. I. t. c. 121. §-a tiltja a községben vagy annak közvetlen közelségében a lövöldözést. Az ily helyeken tehát nincs vadászatra jogosult, akinek jogát megsértene az, aki ezeken a helyeken vadászik.

3. A vadászat, mint fogalom, azt a cselekményt jelenti, amely a gazdátlan, uratlan állapotban élő vad elfogására irányul. Ebben az értelemben tehát vadászat a vadnak puszta kézzel való elfogása is.

Ezek szerint a ház lakója senkinek vadászati jogosultságát nem sértette meg, mert olyan területen ejtett el vadat, amelyen vadászatra jogosult nincsen. Cselekménye tehát valamely tételes jogszabályba nem ütközik.

Minthogy azonban a fentiek szerint oly cselekményt hajtott végre, amely a vadászat fogalmát kimeríti, első pillanatra az 5007. P. M. 1924. sz. rendelet 22. §-ába ütköző vadászati jövedéki kihágásra kell gondolnunk, amely tiltja a vadászt vadászjegy váltása nélkül. Amde a vadászjegy a lövésfegyverrel való vadászt feltételezi, ezenkívül pedig csak a lövővel való vadásztól való vadászás végett szabják meg váltását a fennálló szabályok: nézetünk szerint ez a kihágás sem forog fenn.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Sorozatos betöréses lopás kiderítése.

írta és nyomozta: SZLATERICS LAJOS
törzsörmeister (Csorna).

1930 október 30-án helyi szolgálatban voltam Ihász Gyula próbacsendőrrel, miközben Darvas* Nándor ipartestületi elnök arról értesített, hogy aznap virradóra az ipartestületi iroda helyiségében elhelyezett íróasztal záros fiókjából 41 pengő ismeretlen módon eltűnt.

Megjegyezte, hogy a pénzt az ipartestületi jegyző kezeli, ki költsékes életmódot folytat, így tekintve, hogy úgy az irodaajtó, mint a pénzt tartalmazó asztal záros fiókja sértetlen, gyanuja reá irányul.

Az elnöknek útközben történt kikérdezése után a helyszínére (ipartestületi irodába) mentem, hol a jegyzőt hivatalos munkákkal foglalkozva, találtam. Kérdésemre előadta, hogy október 29-én 18 óra tájban a betegségyező alap javára aznap összegyűlt pénzt megolvasta és azt — összesen 806 pengőt — az íróasztal bal felső fiókjába, egy bádogdobozba helyezte. A fiókot középen kulccsal, ezenkívül a fiókra kívülről felszerelt vas-

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

Az a háztartás a legjobb, amelyben nem kívánnak semmi fölösleget és nem nélkülöznek semmi szükségeset.

PLUTARCHOS.

keresztpántot Wertheim-lakattal lezárta. A lakatkulcsot az íróasztal nyílt középső fiókjába, különböző papírszeletek alá tette, a pénzesfiók középső kulcsát pedig magánál tartotta.

További kérdésemre előadta, hogy reggel, amint az irodába ment, elsősorban a pénzt tartalmazó fiókot nyitotta ki anélkül, hogy azon bármi változást észlelt volna s abból az előző este odahelyezett pénzt kivette. A pénz átolvasásánál megdöbbenve észlelte, hogy 2 darab 10 pengős bankjegy, 19 darab 1 pengős és 1 darab 2 pengős, összesen 41 pengő hiányzik. A hiányzó összeget másodszori átolvasás után sem tudta felfedezni, így mindjárt arra gondolt, hogy a pénzt valaki ellopta, ezért az esetet az ipartestületi elnöknek jelentette.

Előadta továbbá, hogy 1930 május óta minden héten fedezett fel 25—30 pengős hiányokat. Jelentést nem tett, mert a záracon sérülés egyízben sem volt felfedezhető, így attól tartott, hogy a pénz elsikkasztásával őt fogják gyanúsítani. A hiányzó összeget minden alkalommal a sajátjából pótolta. Tekintve, hogy fizetéséből ilyen kiadásokra nem telik és a hiány ezideig már körülbelül 1200 pengőt tesz ki, kénytelen volt azt egy 500 pengős váltókölcsonból, valamint a háza után kapott lakbérből pótolni.

Azon kérdésemre, hogy a tagok közül nem-e rendelkezik valaki kulccsal, aki az ő tudta nélkül hozzáférhetett a pénzhez, azt válaszolta, hogy kulcsa csak neki van, a pénzkezelést kizárólag ő végzi, így ahhoz más nem nyulhat. A lopást csakis a tagokon kívül álló egyén követhette el.

Tüzetesen átvizsgáltam az irodát. Az egyik sarokban megpillantottam egy régi pénzszekrényt, melynek alsó zárjában benne volt a kulcsa is. Érdeklődésemre felvilágosítottak, hogy a pénzszekrényt nem használják értékek megőrzésére, ezért a kulcsot állandóan a zárban hagyják. A kulcsot kivettem a zárból és beleillesztettem az íróasztal azon fiókjának zárába, melyből a pénz eltűnt. A kulcs teljesen beleillett ebbe a zárba, azt kifogástalanul, akadály nélkül nyitotta.

Az eddig szerzett adatokból arra a meggyőződésre jutottam, hogy a lopást a helyzettel ismerős egyén követhette el, miért is a nyomozást ezirányban folytattam. Megállapítottam, hogy az irodaszolgái minőségben már több éven keresztül egy minden tekintetben teljesen megbízható, idősebb ember van alkalmazva, ezért tettességedacára, hogy az irodát ő szellőzteti és takarítja, valamint, hogy az irodaajtó kulcsát éjjel magánál tartja, nem tartottam valószínűnek. Az irodaszolgát az esetre, valamint családi körülményeire nézve kikérdeztem, ki odanyilatkozott, hogy este a hivatalos munka elvégzése után az irodahelyiséget kiszellőzteti, azután annak ajtaját be-

zárja. A kulcsot az irodahelyiség szomszédságában levő lakására viszi, hol azt lefekvéskor, óvatosságból, ágyába rejti. Így teljesen kizárt dolog, hogy a kulcsot az ő tudta nélkül bárki is kézhez vehesse. Családjáról előadta, hogy van két fia. Egyik szíjgyártósegéd és helyben dolgozik, a másik mechanikus, ki folyó év májusáig Győrben dolgozott, de azóta munkát nem kapott s így idehaza tartózkodik; ő tartja el. Ez a fia, tudtával, szerény életet él. Esténként a lakásáról el szokott távozni azzal, hogy barátjaihoz, illetve a lányokhoz megy. Mivel tudta, hogy fiának nincsen pénze, nem félt attól, hogy mulatozás közben rossz társaságba keveredik, ezért estéli kimenetelében nem korlátozta.

Az irodaajtónak egyszerű rugószára volt. Megvizsgáltam. Tolvajkulcs használatának nyomai nem látszóttak, így a felnyitásnak vagy a saját kulcsával, vagy jól sikerült utánzott kulccsal kellett történnie. Megállapítottam, hogy az irodaszolga munkanélküli fia gyakran megfordult az irodában, mert többízben ő vitte vagy hozta a postai küldeményeket apja helyett. Mint mechanikus ért a zárhoz, kulcskészítéshez. Hónapok óta munka, tehát kereset nélkül van. Ezeknek az adatoknak alapján gyanum ráterelődött.

Ez azonban részemről még csak feltevés volt. Bizonyítékok még nem voltak a kezemben, ezért gyanúsítottként való kikérdezését még korainak tartottam. Régi tapasztalat az, hogy a bűnözők a bűnös úton szerzett pénzen rendszerint könnyen adnak túl, költekeznek. Ezt a tapasztalatot akartam ennél az esetnél is kihasználni. Felkerestem tehát a község szórakozóhelyeit és ilyen irányban érdeklődtem. Az egyik kávéházban a kávéház-tulajdonos elmondta, hogy 29-én, 23 óra tájban, egyelőtte névleg ismeretlen (személyleírást adott) egyén kávéházában megjelent, hol csakhamar mulatozni kezdett. Távozáskor az elfogyasztott italért, ételért, dohányneműért 30 P körüli összeget fizetett. Tudtával az ott játszó zenészeknek is adott kb. 10 P-t. Neki két darab 10 pengőssel és aprópénzzel fizetett. Eltávózkodása után érdeklődött kiléte felől. Annyit megtudott, hogy az illető mechanikussegéd, de nevét és munkahelyét megállapítani nem tudta. Ezután elmentem a találkahelyre, hol egyik nő bizalmasan elmondta, hogy egy iparoskülsőjű, 20 év körüli fiatalember május óta hetenként egyszer, kétszer a találkahelyen megjelenik és minden egyes alkalommal 4 P-t fizet. Mindkét helyen olyan személyleírást kaptam, amely az irodaszolga mechanikus fiára teljesen reáillett.

Arra is gondoltam, hogy a mechanikus ruhát is vásárolhatott magának. Tudtam, hogy a község egyik borbélyja viselt ruhák eladásával is foglalkozik, ezért felkerestem. A borbélytól sikerült megtudni, hogy az irodaszolga mechanikus fia, kit Hankó Jánosnak hívnak, 1930 október 15-én megjelent lakásán és 30 P-ért megvásárolt tőle egy öltöny sötétkék szövetruhát. A vételárát azonnal ki is fizette.

Ezek után már elérkezettnek láttam az időt arra, hogy Hankót a cselekményre nézve kikérdezzem. Alapos gyanu alapján, a nyomozás lefolytatása végett, őrizetbe vettem s gyanúsítottként kikérdeztem. Kikérdezése során, az elébe tárt bizonyítékok dacára, tagadott. Még azt is tagadta, hogy a kávéházban és találkahelyen megfordult. A ruhavásárlásról sem akart tudni. Ezek után az utánzott kulcs, pénz és a ruha előkerítése végett szülei lakásán házkutatást tartottam. Egy fonott kosárban, könyvek közé rejtve, egy patkóalakú pénzeserszényt találtam 4.40 P-vel, ugyanott egy 18 cm hosszú vékony, gömbölyű acél-reszelőt, melynek barázdáiban alumíniumhoz hasonló por

Eljöhet az idő, amikor a csöcselék leend az úr és sekély vizekbe fojt majd minden időt, multat. Ezért, oh véreim, ezért kell egy új nemesség, ami minden csöcseléknek és minden zsarnoknak ellensége és amely új táblákra újonnan írja ezt a szót: „nemes”. Oh, én véreim, új nemességre avatlak és utallak titeket: kell, hogy nemzői és tenyésztői és magvetői legyetek a jövődönök. Valóban nem oly nemességre, amit kalmármódra kalmárpénzen megvehettek: mivelhogya csekély az értéke mindennek, aminek ára vagyon. Ezentúl ne az adja becsületek, ahonnan jöttök, hanem ahová mentek. Nemességek ne hátra tekintsen, hanem ki, előre!

NIETZSCHE (Zarathustra).

látszott. Egy ruhaszekrényből előkerült egy öltöny viselő kék szövetroha is. Más egyebet, ami a bűncselekménnyel összefüggésben lehetett, nem sikerült felfedezni. A megtalált tárgyakra szülei azt mondták, hogy az János fiuk tulajdona, de hogy hol vette azokat, arról nem tudnak. Édesanyja annyit megjegyzett, hogy fia elbeszélése szerint a ruhát egy özvegyasszonytól kapta, kivel szerelmi viszonyt folytat. Ezen állítását a fiú előttem is megismételte. Persze, nem használt semmit, mert a ruhát az eladó borbély határozottan felismerte.

A pénz holszerzésére előadta a fiú, hogy azt szüleitől lopta. A megtalált reszelőre vonatkozólag előadta, hogy azzal még győri tartózkodása alatt csinált egy asszonynak alumíniumkulcsot. Onnan származik a barázdákban lévő alumíniumpor.

A bizonyítékokat újból elébe tártam. Erre minden előbbi állítását visszavonva, beismerte, hogy folyó év május hóban az irodaajtó zárjának pontos megvizsgálása alapján, a megtalált reszelő segítségével egy alumíniumkulcsot készített, melynek segítségével az irodahelyiségbe lopódzott, hol a pénzesfiókot a nyílt fiókban talált függő lakatkulccsal és a használaton kívül álló pénzszekrény kulcsával kinyitotta. Május óta 15—20-szor hatolt be ilyen módon az irodába, minden alkalommal ellopott kisebb-nagyobb összegeket, azután a fiókot lezárta és a kulcsokat eredeti helyükre visszahelyezte. Cselekményét mindig a késő esti órákban vagy éjjel hajtotta végre. Távozáskor természetesen mindig bezárta az irodaajtót is. Az alumíniumkulcsot a szomszédos épület cserépszindelye alá rejtette, hol azt bemondása alapján meg is találtam.

Beismerése szerint a lopást egyedül követte el. A lopott pénzt a ruháért adott 30 P kivételével, elmulasztotta.

Ezután gyanúsítottat az irodahelyiségbe kísérték, hol bizalmi egyének jelenlétében a lopások mikénti végrehajtását beismeréséhez hasonlóan bemutatta.

Hankó Jánost elfogtam és a soproni kir. ügyészségnek a bűnjelekkel együtt átadtam. A soproni kir. törvényszék eddigi büntetlenségét és fiatal korát figyelembe véve, 1 évi börtönre ítélte.

*

A nyomozás első kérdése annak eldöntése, hogy „mi történt”. Ennél az esetről az első látszat sikkasztás mellett szólt. Sok felületes nyomozónak más lehetőség nem is jutott volna az eszébe és a nyomozást csak ebben az egy irányban folytatta volna le. A nyomozás művészete abban rejlik, hogy minden probléma megoldása előtt el kell képzelni az összes lehetőségeket, azok közül ki kell választani a valószínűeket, majd ezek megrostálása révén rá kell bukkanni a való megoldásra. A járőrvezető itt két feltevésből indult ki. Nem fogadta el bírálathoz a feljelentő véleményét (Szut. 411. p.) és lopás lehetőségére is gondolt. A helyszíni szemle kezébe adta azokat az adatokat, melyek ezt a feltevést alátámasztották. A lopás feltételezéséből és a helyszíni adatokból — a tettes személyére levont következtetések teljesen logikusak voltak. Tettesként olyan ember jöhetett figyelembe, aki rossz anyagi viszonyok között van, aki helyi ismeretekkel rendelkezik, aki ért a zárakhoz és kulcskészítéshez és aki legnagyobb valószínűség szerint a lopások elkövetése óta költekezik. Akinél ezek a követelmények együttesen fennforognak, az a cselekmény elkövetésével joggal meg volt gyanúsítható. Helyes volt először bizonyítékokat beszerezni, melyek az egyszerű gyanút az alapos gyanu fokára emelték és gyanúsítottat csak azután kikérdezni (Szut. 431. p.).

Postatakarékpénztári csekkszámlát nyitottunk. A Csendőrségi Lapok részére a m. kir. postatakarékpénztárnál csekkszámlát nyitottunk. Száma: 25.342. Kérjük olvasóinkat, hogy a nekünk szánt pénzküldeményeket ezentúl ne a Nemzeti Hitelintézet Budapest—krisztinavárosi fiókjához, hanem közvetlenül a fenti postatakarékpénztári csekkszámlánkra szíveskedjenek befizetni. Befizetési lapot szívesen küldünk, de befizetésre úgynevezett bianco befizetési lapokat is lehet használni.

Átadták a Kormányzó Úr Öfömlétségének a lengyelek ajándékát. A Kormányzó Úr Öfömlétsége május 20-án déli fél 1 órakor fogadta a krakói Magyar-Lengyel Egyesület küldöttségét, Muczkowski József városi tanácsnokot, az egyesület elnökét, Szoczinski József gimnáziumi tanárt, az egyesület titkárát és Krusonski Tádé krakói egyházmegyei lelkészt, az egyházmegyei műemlékek felügyelőjét. A küldöttség átnyújtotta a Kormányzó Úr Öfömlétségének Báthory István és felesége, Jagello Anna, koronáinak másolatát. A Kormányzó Úr Öfömlétsége köszönetet mondott felajánlásáért és hosszasan elbeszélgetett a küldöttség tagjaival.

A japán kormány ajándéka a Kormányzó Úr Öfömlétségének. A Nemzeti Szalonban kedden bezárult japán reprezentatív művészeti kiállítás alkalmából a tokiói művészeti akadémia tanára, mint a kiállítás kormánybiztosa, Déry Béla igazgató kíséretében kihallgatáson jelent meg a Kormányzó Úr Öfömlétségénél, hogy megköszönje azt a meleg fogadtatást, amelyben magyar részről a japán művészet részesült. Ez alkalommal átnyújtotta a japán császári kormány emléktárgyát, mely Japán egyik legkiválóbb művésze, Koyo Ishisaki „Ösz” című remek festménye és egy faágon ülő ezüstművet ábrázol.

A levantelovak lillafüredi díszfelvonulása a Kormányzó Úr Öfömlétségének előtt. Háromszázkilométeres lovaglás után május 22-én délelőtt Lillafüredre érkeztek a kiscsúsz- és levantelovak részvevői. Az 500 lovas élén a lillafüredi díszfelvonulásban Horthy István ny. gy. tábornok, Arlotta olasz követ, Oxilia alezredes, Hedry Lőrinc főispán, Rudnyánszky alezredes, Jékely László lovagoltak. A díszfelvonulást végignézte a Kormányzó Úr Öfömlétségének feleségével, Rappacs altábornagy, Mikszáth Kálmán, Borbély-Maczkó főispánok, Rónis Aladár alispán, Farkas Géza, Melczér László országgyűlési képviselők, Hodobay Sándor polgármester és más előkelőségek társaságában.

Bentalások Balatonfüredre. A belügyminiszter úr a június havi gyógyidőszakra a balatonfüredi csendőrségi gyógyháza a következőket utalta be: A tényleges csendőrtiszt állományból: Barényi Ferenc alezredes és neje, Rutkay Arnold alezredes és neje, vitéz Paksy-Kiss Tibor őrnagy és neje, Haidék Károly százados, vitéz Liptay László százados, vitéz Seeborg József százados, Meczner Ágoston százados és neje, Márkus I. Elemér g. százados és neje, Neszmér Ferenc g. százados. Az ellátást élvező csendőrtisztek, tisztii özvegyek és árvák közül: Rákossy Gyula ny. tábornok és neje, Glatz Ödön ny. ezredes, Kovács Károly ny. ezredes, Bászler János ny. alezredes nejevel és Hilda leányával, altorjai Lőrincz Ignác ny. alezredes és neje, Argay Ferenc ny. őrnagy és Gizella leánya, Gáspár Miklós ny. százados neje és Iván fia, Hajnal Aladár ny. g. százados és Kubass Mihály ny. ezredes özvegye. A m. kir. honvédség tisztii állományából: Doberdói Breit József ny. altábornagy és neje, Hannel Emil ny. altábornagy és neje. A tényleges csendőrlégénységi állományból: Fodor Sándor tisztihelyettes és neje, Váczi-Nagy János tisztihelyettes és neje, Simon György gazdasági tisztihelyettes és neje, Keresztes Andor g. tisztihelyettes és neje, Jenei József g. tisztihelyettes és neje, Néder Antal g. tisztihelyettes. Az ellátást élvező csendőrlégénységi állományú egyének, özvegyek és árvák közül: Pándy Gyula ny. alhadnagy nejevel és Irén leányával, Juhász Lajos ny. tisztihelyettes és neje, néhai Bogdán Mózes tisztihelyettes szülötlen árvája, Hoffmann Antal ny. tisztihelyettes és neje, Mészáros Vendel ny.

tiszthelyettes és neje, *Agócs József* ny. tiszthelyettes, *Bencze János* ny. tiszthelyettes, *Farkas József* ny. g. tiszthelyettes neje, *Bölöni Balázs* ny. g. tiszthelyettes és neje, *Nagy András* ny. tiszthelyettes özvegye, *Folf Mózes* ny. tiszthelyettes özvegye, *Balk Gábor* ny. tiszthelyettes özvegye, *Barta József* nyug. tiszthelyettes neje, *Rádlly Sándor* nyug. törzs-örmeister özvegye és *Hódosi István* csendőr özvegye. A magyar királyi honvédség tényleges legénységi állományából: *Bíró István* koronaőr tiszthelyettes és neje, *Simon János* műszaki főmester, *Seydl Béla* számvivő főmester, *Szecskó Mátyás* főmester neje, *Fekésházy István* kpvj. törzsörmeister neje, *Scherer Gusztáv* fegyverszaki törzsörmeister és neje, *Bandor Mihály* örmeister. A m. kir. honvédség ellátást élvező legénységi állományából: *Vogel Ignác* törzsörmeister özvegye, *Egri Adolf* I. o. számvivő-örmeister özvegye, *Bukovár Izidor* ny. főmester és neje, *Patak Jenő* ny. irodafőmester neje, *Czifrák Vendel* ny. intézeti főmester és *Iván János* ny. nyilvántartó örmeister.

Az 5-ös honvédek emlékműve Szegeden. Vitéz *Shvoy Kálmán* dr. altábornagy, a volt 5-ös szegedi honvédgyalozezred bajtársi egyesületének elnöke, beadványt intézett a Műemlékek Országos Bizottságához, amelyben azt kérte, hogy a műemléknek nyilvánított szegedi csonkatorony oldalfalába engedje elhelyezni a volt 5-ös honvédgyalozezred hősi halottainak emléktábláját. A gyönyörű, bronzba öntött emléktáblát *Margó Ede* budapesti szobrászművész készítette. Az emléktábla azt a jelenetet ábrázolja, amikor 1914 december 18-án kirohantak *Przemysl* várából s az orosz túlerővel szemben hősi roham után elfoglalták a *Paportenka*-magaslatot. Ez a roham volt az 5-ös honvédek legragyogóbb fegyverténye. A Műemlékek Országos Végrehajtó Bizottsága most foglalkozott e beadvánnyal és megengedte, hogy az emléktáblát a csonkatorony falában helyezték el. Az emléktáblát díszes külsőségek között a közeljövőben leplezik le.

A törökök megkoszorúzták a Névtelen Hős Emlékkövét. A Névtelen Hős Emlékkövéhez vonult május 23-án délelőtt 11 órakor a budapesti török kolónia. Az emlékkövet koszorúzták meg a budapesti törökök. A kegyeletes ünnepséget dr. *Vedat Nedim* bej, a Nemzetközi Vásár török kiállítása vezetőjének beszéde nyitotta meg. Az ünnepségen megjelent *Behidj* bej, a budapesti török követ és a követség tisztviselői is. Katonai díszőrség vette körül a néhány perces ünnepi aktus alatt a Névtelen Hős Emlékkövét.

A gyöngyösi Wiirttemberg-huszárok hősi emléke. A II. Vilmos Württemberg király nevét viselő volt cs. és kir. 6. számú huszárezred kislelődi *Strobl Zsigmond* szobrászművész által készített hősi emlékművét június hó 21-én leplezik le ünnepélyes keretek között Gyöngyösön. A leleplezést *József főherceg* tábornagy vállalta. A kegyeletes ünnepséget délelőtt 10 órakor táborimise vezeti be, mely után közvetlen következik a szobornak a főherceg által történő leleplezése. Emlékbeszédet vitéz *Kenyeres János* nyug. őrnagy, országgyűlési képviselő mond. Majd a megkoszorúzások következnek. Ezt a Bruckner-féle vendéglőben társasbéd követi déli egy órakor. Felkérlik mindazokat, kik a cs. és kir. 6. számú huszárezredben teljesítettek katonai szolgálatot, hogy megjelenésükkel a kegyeletes ünnepségen résztvegyenek.

Emléktáblák a Hadimúzeumban. A megszállott területek egykori csapattestjei emléktáblákat kapnak a budapesti Hadimúzeumban. Ilyen emléktáblát a volt cs. és kir. 62., 64. gyalozezredek és a volt 70. honvéd tüzérdandár emlékére leplezték le május 9-én. A volt 64-esek tisztikara és legénysége köréből nagy számban jelentek meg az ünneplők a Kapisztrán-templomban, ahol a hősi halottakért rekviem volt. Az emlékbészédet *P. Szabó Pius* tábori esperes mondotta. Istentisztelet után leleplezték az emléktáblát a Hadimúzeumban, ezt az ünnepséget pedig az említett másik két emléktábla leleplezése követte, szintén nagyszámú közönség jelenlétében. Az emléktáblákat vitéz *Aggházy Kamill* ny. ezredes, a Hadimúzeum igazgatója vette át s tett megőrzésükre a múzeum nevében fogadalmat. Ezek az emléktáblák is örök hirdetői lesznek régi szép, hatalmas hadseregünk is örök hirdetői lesznek régi szép, hatalmas hadseregünk dicsőségének, amelyet a félvilággal vívott győzelmes harcokkal biztosított magának, s oroszánrészt a magyar katona hősiességének, minden időkre.

A jutasi altisztképző-intézetbe szünetel a növendékek felvétele. A jutasi Magyar Királyi Kinizsi Pál honvédtiszt-képző- és nevelőintézet átszervezése folytán az intézetbe ebben az évben a növendékek felvétele szünetel és ezért pályázatot sem hirdetnek. Felvételi kérvények benyújtása a folyó évben mellőzendő.

Megtámadott csendőr. Május hó 24-én 19 órakor a jászárokszállási őrs állományába tartozó *Virág Imre* örmes-

tert *Jászárokszállás* községben, az úgynevezett Váradi-kert mellett, a sétálás közben *Csáki József* ottani lakos megtámadta és egy vesszővel, testi sértés okozása nélkül a fején egyszer megütötte. Fegyverhasználat nem történt. Az eljárás folyamatban van.

Fegyverhasználatok. A jászszentandrasi őrs állományába tartozó *Pabar László* törzsörmeister és *Somogyi István* örmeisterből állott járőr május hó 19-én 9 óra 50 perckor jászszentandrás község határában *Agócs István*, súlyos testi-sértéssel gyanúsított egyén lakásán megjelent. *Agócs* a járőr láttára lakásába bezárkózott és az ajtót a járőr felszólítására nem nyitotta fel, mire a járőr az ajtót a bizalmi egyénekkel szereplő községi közegekkel betörette. A lakásba behatolva, *Agócs* a szoba egyik sarkában két zsák búza mögé elrejtőzve, kinyitott zsebkéssel a kezében, találták. *Agócs* a zsebkést a járőr felszólítására nem tette le és a járőrre támadt, ezért ellene ez szuronyfegyvert használt és jobbkarján könnyebben megsebesítette. A zsebkést nem tudták elvenni tőle. A szobából a tanya udvarára kerülve, gyanúsított az újbóli felszólítás dacára ismét a járőrnek és a közegeknek támadt, mire a járőr löfegyvert használt. *Agócs* a jobb vállán súlyos, de nem életveszélyes sérülést szenvedett. A községi orvos azonnal első segélyben részesítette, majd a járőr gépkocsin beszállította a jászberényi közkórházba. — A szilasbalhási őrs állományába tartozó *Nóll József* törzsörmeister május hó 19-én 18 órakor Szilasbalhás községben *Seidl József* Antal, szombathelyi születésű, közveszélyes munkakerülő ellen azért, mert az őt tettelegesen megtámadta, a Szut. 330. pont 1. alpontja alapján szolgálton kívül kardfegyvert használt. *Seidl* sérülése könnyű. Csendőregyén nem sérült meg. — A bucsatelepi őrs állományába tartozó *Kozma Károly* örmeister május hó 24-én 21 óra 45 perckor a község főutcáján *Váradi Gyula*, ottani lakos — öccsének egy vagyonrongálási ügyben történt kikérdezése miatt —, kérdőre vonta és egyúttal az örmeisterrel szemben támadólag lépett fel. *Kozma* örmeister *Váradi* ellen szolgálton kívül gyalogtiszti kardját használta és azt balarcán egyszer megvágta. A fegyverhasználatok ügyében a kivizsgálások folyamatosan vannak.

Járőr megtámadása. Május 17-én 17 óra 45 perckor *Hajdudorog* községben *Szoboszlai János* törzsörmeister és *Fodor József* örmeisterből állott helyi ügyeleti járőrt azért, mert egy az utcán garázdálkodó és közbotrányt okozó embert el akartak fogni, a piactéren álló tömegből *Katona Péter*, *Oláh János*, *Czifra János* és *Bodnár Mihály* kövekkel megdobálták. A járőr sértetlen maradt. Az őrs *Katona Péter* és *Oláh Jánost* elfogta, míg a többiek szökésben vannak. A nyomozásuk folyamatban.

Járőr őrizetében lévő fogoly öngyilkossági kísérlete. A kunhegyesi őrs állományába tartozó *Visnyei Ferenc* és *Domokos Pál* örmeisterekből állott járőr *Kisújszállás*on, egy baromfilopási ügyben *Csák Jánosné*, ottani lakos, gyanúsítottal nyomozott. Nyomozás közben a járőr őrizetében lévő *Csák Jánosné* a vasútállomáson lévő első emeleti lakószobájából öngyilkossági szándékból az udvarra ugrott. *Csák Jánosné* 20 napon túl gyógyuló sérüléseket (csigolyazúzódás) szenvedett. Beszállították a debreceni sebészeti klinikára. Az ügyben kivizsgálás indult.

Találkozó. A Ludovika Akadémiát és a hadsereg hadapródiskoláit 1881. évben végzett és kinevezett hadapródok felkérletnek, hogy teljes címüket *Kosowitz Gyula* ny. alezre-
dessel, — a Ludovika Akadémia könyvtárossával — tudatni sziveskedjenek. Az előzetes megbeszélést június hó 4-én, délután 5 órakor az Országos Tiszti Kaszinóban (IV., Váci-utca 38.) tartják meg.

Felolvasó-ülés a Katonai Írók Körében. A Magyar Katonai Írók Köre Budavár visszafoglalásának évfordulója alkalmából május 21-én este a Tiszti Kaszinóban nyilvános felolvasó-ülést tartott, doberdói *Breit József* altábornagy elnöklésével. Az altábornagy megnyitójában lelkes szavakkal emlékezett meg a hős magyar honvédekről, akik Buda várára újra kitűzték a nemzetiszínű lobogót. Ezután *Rózsás József* százados több versét olvasta fel általános tetszés mellett, majd *Markó Árpád* alezredes tartott felolvasást, amelyben II. Rákóczi Ferenc felkeléséről írott érdekes, szakszerű összeállítású könyvéből olvasott fel részleteket. A tárgysorozatot további részében *Garamszeghy Sándor*, a Nemzeti Színház tagja, *József Ferenc* főherceg, a kör rendes tagjának négy hazafias versét szavalta el. A szavaltat után *Károly Béla* altábornagy mondta a felolvasó-ülés záróbeszédét.

A csendőrség szakkönyvtárának új könyvei. A szombathelyi csendőrségi szakkönyvtár újabban a következő műveket szerezte meg: III. csoportba: A Magyar Földrajzi Társaság kiadásában megjelent könyvek, Afrika, a Tűzföld,

Kjuvatin jégmezői, Kamcsatka, Kelet-Szibéria, A kannibálok földje, Tibet, Szudán és India ismertetéséről. *Lyka Károly*: A művészetek története. *W. Durant*: A gondolat hősei. *Dezső Lipót*: Küzdelem a magyar analfabétizmus ellen. *Dr. Krisztin Ernő*: Idegen személy- és helynevek szótára kiejtéssel. *E. Lenhoff*: Politische Geheimbunde; Die Freimaurer.

Közel kétezren indulnak a Hadsereg Sporthétén. Vitéz jákfai Gömbös Gyula honvédelmi miniszter elgondolása és rendelkezése szerint a múlt évben rendezett Hadsereg Sporthét nagy sportbeli eredményei és társadalmi jelentősége még mindenkinek élénk emlékezetében van. A honvédelmi miniszter a Hadsereg Sporthét intézményes létrehozásával nemcsak a honvédség sportját keltette életre, hanem az egyetemes magyar sportnak is egyelőre beláthatatlan és felbecsülhetetlen értékű szolgálatot tett. A múltévi Hadsereg Sporthét versenyein a magyar tisztikar bebizonyította sportszeretét és hatalmas küzdőképességét. A tizenkét versenyszámból álló múltévi sporthét folyamán majdnem ezer nevezés volt. Az 1931. évi Hadsereg Sporthétén, amely június 26-tól július 4-ig tart, az indulók számát az eddig beérkezett nevezések után ítélve, a múltévi nevezések kétszeresére becsülik. Ez évben a versenyek nivója is előreláthatólag messze meghaladja a múltéviét. A versenykiírásokat a múlt év decemberében kiadta a honvédelmi minisztérium és így minden tisztnek módjában állt a versenyekre készülni. A Hadsereg Sporthét idei programja több nagyérdeklőségű versenyszámmal bővült. Ilyenek a parancsörtishti motorkerékpáros verseny és az evezés. A fiatal és a sportban előretörő generáció érdekeit szolgálja az az intézkedés is, hogy a tenniszben és a vívásban — utóbbinál mindhárom fegyvernemben — junior- és szenior-kategóriát állítottak fel. A Hadsereg Sporthét rendezőbizottsága vitéz *Nánássy-Megay* Ernő altábornagynak, a budapesti 1. számú vegyesdandár parancsnokának elnöklete alatt megalkult és május 5-én megtartotta első ülését, amelyen az egyes versenyek rendezői — *Hahn* Sándor alezredes (úszás), vitéz *Szunyogh* Albert ezredes (díjlovaglás), *Pajor* Lajos alezredes (hajtás), *Lichtneckert* András ezredes (vívás), vitéz *Magasházy* László alezredes (díjugratás), vitéz *Kalándy* Imre ny. tábornok (military „A”), vitéz *Sibrik* Sándor ezredes (lovaspóló), vitéz *Szinay* Béla tábornok (modern pentatlon), *Nagyszombathy* Miksa tábornok (parancsörtishti lovaglás), *Pisztelka* Rudolf ezredes (parancsörtishti motorkerékpárverseny), *Perczel* Olivér ezredes (katonaló összetett versenye), vitéz *Bartha* Károly tábornok (evezés), *Lehotzky-Semmelweis* Andor alezredes (tennisz) és vitéz *Sólyomváry* Kálmán ezredes (puska- és pisztolylövészet) teljes számban megjelentek. Az idei Sporthét programja a következő:

1. Úszás. 4 km-es folyamúszás június 26-án.
2. Díjlovaglás. Könnyű és A) kategória június 26-án és 27-én.
3. Hajtás kettes- és négyesfogatok számára június 26-án és 28-án.
4. Vívás. Párbajtőr, tör és kard. Június 26., 27., 28. és 29-én.
5. Díjugratás. Könnyű és nehéz június 29-én.
6. Military A. Június 28., 29. és 30-án
7. Lovaspóló. Június 27., 29. és július 1-én.
8. Modern pentatlon. Lovaglás június 27-én, párbajtőr-vívás június 28-án, pisztolylövés június 29-én, úszás június 30-án és mezei futás július 1-én.
9. Parancsörtishti lovaglás július 2-án.
10. Parancsörtishti motorkerékpáros verseny július 1-én és 2-án.
11. Katonaló összetett versenye. Díjlovaglás július 1., terpe-lovaglás július 2-án, díjugratás július 3-án.
12. Evezés július 3-án.
13. Tennisz július 3-án és 4-én.
14. Célloövészet. Pisztolylövés július 2-án, hadifegyverlövés július 4-én.

A Tiszti Vívó Klub háziversenye. Elmult héten tartotta a Tiszti Vívó Klub szokásos évi háziversenyét, melyben népes mezőnyök indultak. A verseny izgalmait a többszörös holtversenyek jelezték és nem maradt el néhány vaskos meglepetés sem. Feltűnt a kettős győzelmet aratott vitéz *Somogyi* őrnagy és *Maszlaj* főhadnagy igen jó formája.

Részletes eredmények: Junior tör: 1. Vitéz *Somogyi* őrnagy 5 győzelemmel, 2. *Jeney* Kálmán 3 győzelem, 3. *Kőszeghy* hadnagy 3 győzelemmel, 4. dr. *Szegheő* hb. főhadnagy 3 győzelemmel, 5. *Becht* Henrich főhadnagy 1 győz., 6. *Hradetzky* főhadnagy 0 győzelem.

Szenior tör: 1. *Kalniczky* Gusztáv szds 5 győzelem, 2. *Maszlaj* főhadnagy 4 gy., 3. *Gfellner* szds 3 gy., 4. *Meiszlinger* Egon 3 gy., 5. vitéz *Pál* alezredes 2 gy., 6. *Salamon* László 2 gy.

Junior épée: 1. Vitéz *Baky* szds 4 győzelem, 2. *Meiszlinger* Egon 4 gy., 3. *Kalniczky* Imre 2 gy., 4. Magyar főhadnagy 2 gy., 5. *Krämer* őrnagy 1 gy., 6. *Becht* főhadnagy 0 győzelem.

Szenior épée: 1. *Maszlaj* főhadnagy 5 győzelem, 2. *Kalniczky* szds 4 gy., 3. vitéz *Somogyi* őrnagy 3 gy., 4. *Kőszeghy* hadnagy 2 gy., 5. Kontra szds 1 gy., 6. vitéz *Pál* alezr. 1 gy.

Junior kard: 1. Vitéz *Somogyi* őrnagy 4 győzelem, 2. *Karácsony* főhadnagy 4 gy., 3. *Pörtl* szds 4 gy., 4. vitéz *Baky* szds 2 gy., 5. *Jenei* Kálmán 1 gy., 6. *Becht* főhadnagy 0 gy.

Szenior kard: 1. *Maszlaj* főhadnagy 6 győzelem, 2. Kontra szds 3 gy., 3. *Hatz Ottó* főhadnagy 3 gy., 4. vitéz *Pál* alezredes 2 gy., 5. *Kőszeghy* hadnagy 2 gy., 6. *Hámory* főhadnagy 1 gy.

Összesítés alapján: 1. *Maszlaj* Lajos főhadnagy, 2. vitéz *Somogyi* Endre őrnagy, 3. *Kalniczky* Gusztáv szds, 4. vitéz *Baky* László csendőrszázados, 5. *Jeney* Kálmán, 6. Kontra Kálmán csendőrszázados.

Folyó hó 22-én tartotta a Tiszti Vívó Klub évi közgyűlését, melyen határozatba ment, hogy a klub nevét *Honvéd Tiszti Vívó Klubra* változtatja. A közgyűlést vacsora követte, melyen *Nagyszombathy* Miksa tábornok, a klub elnöke, magasszárnyalású beszéd után kiosztotta a háziverseny díjait.

Ujabb magyar lovasgyőzelmek Mödlingben. A mödlingi nemzetközi lovastorna második napján nagyfokú érdeklődés mellett a versenyzők kiváló eredményekkel szerepeltek. A nap első versenyében a nemzetközi vadász díjugratás L-kategóriában 13 lovas vett részt. Legjobban két magyar versenyző, *Reznek* százados és *Németh* százados szerepelt, akik 14 akadályon hibapont nélkül végeztek. A Preis von Mödlingért 31 lovas szállt nyeregbe: 5 román, 10 német, 5 svájci, 9 magyar, 1 cseh és 1 osztrák. Az első verseny után 5 román, 5 német, 3 svájci, 5 magyar, a második mérkőzés után 1 román, 2 német és 3 magyar, a harmadik mérkőzés után 1 román és 1 magyar és végül a negyedik mérkőzés után 1 magyar és 1 román maradt versenyben. Az utolsó mérkőzésen a versenyzőknek három akadályt kellett ugratniuk, amelyek közül a legutolsó 180 cm volt. A versenyben holtverseny után első *Odescalchi* herceg Magyarország és *Constantinescu* őrnagy Románia, 3. holtversenyben *Reznek* százados Magyarország és *Holst* (Németország), 5. holtversenyben *Schauerek* főhadnagy Magyarország és *Zastrow* (Németország). A magyar lovaglóképző és hajtóiskola csapatának parancsnoka vitéz *Szunyogh* Albert ezredes, aki *Binder* Ottó őrnaggal együttesen vezeti a nyolc lovasból álló magyar katonatiszti olimpiai lovascsapatot.

Milyen anyagi támogatásban részesülhet a tanulóifjúság? *Horváth* Kálmán ny. min. számv. főtanácsos gondosan összegyűjtött adatok alapján kimerítő tájékoztatót állított össze mindazokról a kedvezményekről és támogatásokról, amelyekben a tanulóifjúság a középfokú iskolákban, az egyetemeken és főiskolákon, valamint a szakiskolákban részesíthető. A szerző részletesen tárgyalja a különböző ösztöndíjakat s azok igényelhetésének a módját, az egyetemi és főiskolai ifjúság diákszociális intézményeit mind a négy egyetemi városban és a főiskolák székhelyein, a különböző középfokú iskolákkal kapcsolatos internátusokat, konviktusokat, menzákat, alumneumokat és egyéb intézményeket, amelyek a szülők neveltetési gondjait enyhítik és a tanulóifjúság küzdelmeit megkönnyítik. A *Magyar Diákalmanach* címen száz oldalnál nagyobb terjedelemben megjelenő, hézagpótló munka előfizetési ára 2.50 pengő, bolti ára 3 pengő lesz és június elején hagyja el a sajtót. Megrendelhető a szerzőnél (Budapest, I., Maros-utca 25.), vagy a *Madách*-nyomdában (Budapest, IV., Magyar-utca 52.).

Értesítés. *Mildschütz* Kálmán százados értesíti az „Elővezetés és elfogás” című könyvét megrendelőket, hogy a könyvet közbejött nyomdai nehézségek miatt csak június 10—15-e között tudja szétküldeni.

Értesítés. A Székely Hadosztály Egyesület folyó évi május hó 16-ára egybehívott közgyűlése nem tartatott meg, mivel nem volt határozatképes. Alapszabályaink III. Fej. 11. pontja értelmében közgyűlésünket f. évi június hó 6-án, délután 5 órakor, Budapesten, az Erdélyi Férfiak Egyesületében (EFE), V., Vilmos császár-út 22. I. em., tartjuk meg. Tekintettel a letárgyalandó ügyek fontosságára, felkérjük tagtársainkat, hogy az újonnan kitűzött közgyűlésen teljes számban vegyenek részt. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Elnöki megnyitó és beszámoló; 2. Főtitkári jelentés; 3. Az egyesületi pénztáros és a számvizsgálóbizottság jelentése, 1931. évi költségvetés előirányzata; 4. Felmentvény megadása. A választmány, a tisztikar és számvizsgálóbizottság lemondása; 5. Az új választmány, tisztikar és számvizsgálóbizottság választása; 6. Dísztagok választása; 7. A történe-

lem szerkesztő-bizottság és a felállítandó székely hadosztály emlékmű e'őkészítő-bizottság tagjainak megválasztása; 8. Alapszabályok módosítása; 9. Belépés az Erdélyi Férfiak Egyesületébe; 10. A székely hadosztály megfestett cimérének leleplezése; 11. Éremjavaslatok tárgyalása; 12. Pályázati hirdetés egy a székely hadosztály ténykedéseit dicsőítő költeményre; 13. Esetleges indítványok és javaslatok. A közgyűlés után közös vacsora — 8 órai kezdettel — az EFE helyiségeiben. Ötözet a vacsorán: zubbony, illetve sötéttruha. Szentkereszt-hegyi *Kratochwill Károly*, ny. honv. altábornagy, az egyesület elnöke.

A kártérítés kérdése a légi jogban és a varsói egyezmény címen újabb repülőszakkönyvet írt *dr. Apáthy Jenő*, a Magyar Légiforgalmi Rt. igazgatója. A könyv bevezetésében megállapítja a szerző, hogy a rendszeres polgári légiforgalom háború utáni hatalmas fellendülése szükségessé tette az ezzel kapcsolatos jogi kérdések tisztázását és szabályozását. Amint a szakértők ehhez a munkához hozzáfogtak, egyre világosabban bontakozott ki az a tény, hogy a földi közlekedési eszközökre alkotott jogszabályokat nem lehet a repülőforgalomra is egyszerűen ráhúzni, hanem a különleges légiforgalmi szempontoknak megfelelő, különleges jogszabályokat kell életbeléptetni, a földön bevált jogszabályok közül is felhasználva a légiforgalomban felhasználhatókat. A szerző a légi jog anyagából a legfontosabb és legérdekesebb részt ismerteti behatóan: a légiforgalmi vállalatok vagyoni jogi felelősségét 1. az utasokért, a podgyászokért és árukért; 2. az üzemi alkalmazottakkal szemben és 3. az előbbi pontokban nem említettekkel, tehát voltaképpen mindenkivel szemben, akit a légiforgalommal kapcsolatban anyagi károsodás ér. Sajnos, nem tudunk helyet szorítani lapunkban, hogy az egészen újszerű és érdekes légijogi fejtegetés részleteit ismertessük, de akik az ilyen kérdések iránt érdeklődnek, melegen ajánljuk, hogy a könyvet tanulmányozzák át. Behatóan foglalkozik a könyv a jogforrásokkal, az alanyi felelősséggel, a felelősség fokával és terjedelmével, a kereskedelmi törvényen alapuló további felelősséggel, a kártérítési követelések elévülésével, a felelősség korlátozásával és kizárásával és a felelősség kérdésével más országokban, végül a felelősség nemzetközi szabályozásával. Ismerteti a történelmi előzményeket s az ezek eredményeképpen létrejött varsói egyezményt. *Dr. Apáthy Jenő* jogi szakirodalmunkat kétségtelenül értékes munkával szaporította, amelynek jelentősége a légiforgalom növekedésével mindig nagyobb és gyakorlatibb lesz. A Pallas irodalmi és nyomdai rt. adta ki a könyvet (Budapest, V., Honvéd-utca 10), ára 2 pengő.

Kineveztetett őrsparancsnokká: a pécsi IV. kerületben *Farkas Mihály* tiszthelyettes. A szegedi V. kerületben *Berki János* és *Farkas Mihály* tiszthelyettes. A debreceni VI. kerületben: *Brinzás Péter* tiszthelyettes.

Elöléptek. A budapesti I. kerületben törzsőrmesterré: *Deák-Béres Miklós*, *Héger Tóbiás*, *Horváth Imre*, *Varga János I.*, *Bucskó László*, *Molnár András*, *Révész Károly*, *Dobricza András*, *Szilágyi Imre*, *Varga József VI.* és *Orbázi Imre* őrmesterek; őrmesterré: *Bán Ferenc*, *Török András*, *Mészáros Sándor*, *Orosz István*, *Sipkó Ferenc*, *Csáder Gyula*, *Lakatos Mihály*, *Vavreczki Ignác* és *Tóth Ferenc* csendőrök. A szombathelyi III. kerületben törzsőrmesterré: *Siffer Jenő*, *Horváth Lajos VI.*, *Kovács Imre II.*, *Markovits Gusztáv*, *Kántor István II.*, *Léránt József*, *Móricz István* és *Magyar József I.* őrmesterek; őrmesterré: *Pandur János* és *Tiborc Ferenc* csendőrök. A pécsi IV. kerületben törzsőrmesterré: *Kiss József X.*, *Orosz József*, *Németh József I.*, *Sándor István I.*, *Nagy Lajos I.*, *Szende Albert*, *Horváth Antal*, *Toldi József*, *Takler József* és *Balog János I.* őrm.; őrmesterré: *Baier Boldizsár*, *Lengyel Imre* és *Adonics Vendel* csendőrök. A szegedi V. kerületben törzsőrmesterré: *vitész Juhász János* őrmester. A debreceni VI. kerületben törzsőrmesterré: *Tóth Sándor*, *Komlósi Károly*, *Széll János*, *Kerekes András*, *Pécsi Zsigmond*, *Folytán József*, *Barkasz Miklós*, *Kiss György*, *Halavác János*, *Szura Ferenc*, *Biró Miklós*, *Szabó János II.*, *Kiszenyi János*, *Káza György*, *Papp István*, *Papp Mihály* és *Kun Jenő* őrmesterek; őrmesterré: *Tarjányi József* csendőr.

Véglegesítették. A budapesti I. kerületben: *Haffner Jenő*, *Simon János*, *Gyurics János*, *Négyesi József*, *Caba Lajos*, *Jakus József*, *Bakos Imre*, *Gerencsér Lajos*, *Rácz Miklós*, *Takó Ferenc*, *Németh József* és *Bozzai Imre* prb. csendőrök. A pécsi IV. kerületben: *Boskovics József*, *Varga Gyula*, *Szabó Sándor*, *Kele György* és *Györfi János* prb. csendőrök.

Házasságot kötöttek. A budapesti I. kerületben: *Leitner Károly* törzsőrmester *Dömötör Margittal* Andrásnéval, *Izsó*

Károly törzsőrmester *Foltényi Rozáliával* Mátraszöllősen. A pécsi IV. kerületben: *Szórát János* törzsőrmester *Bencsik Teréziával* Kecskeméten és *Vonyik József* őrmester *Kakas Rozáliával* Pécsen. A szegedi V. kerületben: *Lévai Ádám* törzsőrmester *Csehák Annával* Pesterzsébeten. A debreceni VI. kerületben: *Kállai Imre* törzsőrmester *Tárnok Ilonával* Geszten és *Szücs József* törzsőrmester *Pintye Juliannával* Körösszegapátiban.

Örsfőzőnőnek ajánlkozik: özv. *Nyakas Antalné* sz. *Kéki Zsófia* 47 éves, ki a hajdúnánási őrsön két éven át mint őrsfőzőnő szolgált. Cselédkönyvében megbízhatónak, szorgalmasnak, ügyesnek és takarékosnak van megjelölve. Címe: Budapest, VII., István-út 14., II. emelet 20.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnyomatni. — Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímezte és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel. — A közleményeket kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kézirattal nem foglalkozunk. — A cikkeket mi korrigáljuk, korrektúralevonatot csak kivételes esetekben adunk. — Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 111.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt a velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. — Szerkesztői üzenetben mindenkinek válaszolunk, de a kérdező teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel. Névtelen levélre nem válaszolunk. — Kéziratok sorsáról csak szerkesztői üzenetben adunk választ. — Aki levelet ír, vagy közleményt küld be nekünk, kísérvé figyelemmel a szerkesztői üzeneteket. — Levelet nem írunk, bélyeget tehát felesleges beküldeni. — Jellegül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jellegét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. — Közérdekű kérdésekre a „Csendőrségi lekszikon” rovatban adunk választ. — Előfizetni csak legalább félévre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési ár felét fizetik. — Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el, másról nem. — Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni. — A szerkesztők a szerkesztőségben ünnepnapok kivételével 15—18 óráig találhatók. Szolgálati beosztási helyeiken a lap ügyeivel nem foglalkoznak. — A lap részére szánt közleményeket, leveleket stb. nem a szerkesztők nevére, hanem a szerkesztőségnek kell címezni, így: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.”

Szakpk., Sósút. Köszönjük a tudósítást, de hasonló ünnepségről helyszűke miatt csak akkor emlékezhetünk meg, ha csendőrségi vonatkozású vagy a csendőrség is szerepelt benne.

Soós csendőr. Tegyen jelentést önskihallgatáson, aztán szolgálati úton fel kell terjeszteni az ügyet a kerületi parancsnoksághoz. A jelentéshez a születési anyakönyvi kivonaton kívül nem kell semmit sem csatolni. A helyesbítést álló

mányparancsban fogják kihirdetni. Rendeletekben ilyen kisebb ügyviteli kérdések szabályozva nincsenek.

Alpár, F. M. törn. Helyesen fogja fel a dolgot: az okmányok tartalma a nősülési kérvények beadására vonatkozó tilalom megszüntetéséig elavulhat, az előjárók mindenestre friss keletű okmányokat fognak annak idején kívánni erkölcsi és vagyoni vonatkozásban egyaránt. Az anyakönyvi kivonatokra ugyan ez nem áll, de azzal is fölösleges dolog sietni. Ha majd a kérvényt beadhatja, egy nap alatt mindent elintézhethet. Több ilyen kérdést kaptunk már s ebből azt látjuk, hogy mindenki „ugrásra készen” várja azt a napot, amikor a parancs hírül hozza, hogy a tilalom megszűnt. Ezért akarják az okmányokat is már jóelőre beszerezni, hogy adott pillanatban idővesztés nélkül nyújthassák be a kérvényüket. Fölsőleges idegesség és kapkodás ez, mert annyi sok mindenfélétől függ a kérvények befutási sorrendje, hogy a sorszámozás kérdésétől a szerencsétől kikapcsolni úgy sem lehet. Van azután más oldala is a dolognak: az okmányok beszerzéséről sokan értesülnek (ezt nem lehet elkerülni), a csendőr erkölcsi kötelezettsége ezzel a közvélemény szemében is nagyot nő. Kérdés, hogy nem okoz-e ez később kellemetlenséget? Valószínű egyébként, hogy a régi keltezésű okmányokkal felszerelt kérvényeket visszautadják és sorszámozást csak akkor kapnak majd, amikor az újonnan beszerzett okmányokkal felszerelten bejárták a meglehetősen hosszú szolgálati utat. A nősülési kérvény mellékleteit rendeletek vagy minták nem tárgyalják. A hatóságok tudják, mit s hogyan kell kiállítani, a nem hatóságnál kiváltandó okmányok (pl. esketési nyilatkozat) pedig nincsenek egyöntetű formákhoz kötve. Ha azonban valamiben mégis fennakadna, kérdezze meg tőlünk, szívesen megadjuk a felvilágosítást.

Nagykikinda. 1. Ha 1912 április 1-én megszakítás nélkül lépett be a csendőrséghez, akkor a katonai szolgálati ideje is beszámít a nyugdíjába s ebben az esetben a katonai és csendőrségi szolgálati ideje együttesen nyugdíjigényt biztosít a számára. Ha így áll a dolog, akkor nem is értjük, miért nem kap nyugdíjat, mert a tízévi szolgálata megvan. Nagyon gondatlan lehet az illető a saját sorsával szemben, hogy ezt a kérdést egy évtized múltán kezdi bolygatni. Ennyi idő után rendes úton már hiába kérné a nyugdíjjogosultság megállapítását, kegyelmi úton azonban esetleg még elérhet valamit, ha az eddigi tértelenségét, illetve hanyagságát elfogadhatóan igazolja. A csendőrséghez való visszavételről szó sem lehet, idős ő már ahhoz. 2. Természetes, hogy takarodóig kimaradhat akkor is, ha a korlátlan kimaradási kedvezményt elvonták, mert ez a kedvezmény csak a takarodón túl való kimaradásra vonatkozik, takarodóig pedig mindenki kimaradhat. Az eltávozási engedély pedig nem függ össze a korlátlan kimaradással, természetes tehát, hogy annak a csendőrnek is, akinek a korlátlan kimaradási engedélyét büntetésből ideiglenesen megvonták, éppen úgy lehet eltávozást engedélyezni, mint bármelyik másik csendőrnek. Az eltávozás megkezdése és befejezése tekintetében sincsen az illető a takarodóhoz kötve, vagyis az eltávozási engedélye takarodón túli időre is szólhat. 3. Megvalljuk őszintén, hogy nem szeretjük a válogatós embereket. Hogy lehessen egy közgazdálkodást vezetni és annyi embernek főzetni, ha az egyik ezt nem szereti, a másik meg amazt. Ha egy elkényeztetett, sohasem éhes, finnyás kislány, vagy egy gyomorbeteg öreg bácsi válogat, megértjük; de hogy egészséges, fiatal gyomorral megáldott ember valamit „ne szeressen”, azt nem értjük s nem is vagyunk hajlandók megérteni. Azt szokták mondani, hogy fiatal korban az ember a patkószeget is megesezi. Mit fog csinálni alhadnagy korára, ha már most kezdi a válogatást? A mi nézetünk tehát az, hogy a közgazdálkodásban mindenki egye meg, amit a többi megesezik. Ha nem szereti, ám hozasson magának egyebet, de hogy az örsfőzőnővel külön kiszolgáltassa magát, vele külön főzessen, vagy az ételt a maga részére másként készíttesse el, mint ahogya a többinek készül, nem lehet. Ugyan mi lenne, ha ez mindenkinek eszébe jutna az örsön? 4. A maximális borfogyasztási adó literenként 19.4 fillér. A saját háztartásban fogyasztott bizonyos mennyiség után lehet kedvezményt kérni. Budapesten ez legfeljebb 3 hl után 50%. Vidékenként más és más lehet. A lakóhelytől távol termelt bort a termelés helyén veszik nyilvántartásba a fogyasztási adó tekintetében. A termelőnek be kell jelentenie, hogy a lakóhelyére akarja szállítani a bort s aztán igazolnia kell, hogy tényleg oda is szállította, ezt a lakóhely szerint illetékes községi előjáróság igazolja. Ekkor a termelés helyén törlik a nyilvántartásból s a fogyasztási adót a lakóhely szerint erre illetékes hatóságnak kell befizetni. Maga az elszállítás tehát nem jelent fogyasztási adókötelezettséget, hanem azt aszerint kell megfizetni, hogy később hogyan használja fel: eladja vagy maga

használja fel. Még részletesebb felvilágosítást a helyi fogyasztási adókat kezelő hatósági közegektől kérjenek, mert azok már helyenként különbözők. 5. Lexikonválaszt kap. 6. Nyugdíjba beszámítható illetményeinek kétévi összegét. A nyugdíjba beszámít: a havi zsold és a szolgálati pótdíj.

M. J. ny., előfizető. 1. Írja meg pontosabban a keresett címet, mert olyan, amit kérdez, nincs. 2. Csak betöltött 14. és be nem töltött 17. életév között pályázhat a fiú katonai zenekarba. Minden ezred a saját hatáskörében gondoskodik a zenekara kiegészítéséről, annak idején tehát az ezredeknél kell érdeklődni. A csendőrségi zsebkönyvben az ezredek állomáshelyeit megtalálja. A kérvényhez annak idején csatolja: 1., az állampolgárságot igazoló okmányt, 2., a születési anyakönyvi kivonatát, 3., az iskolai bizonyítványt, 4., erkölcsi bizonyítványt, 5., a szülői beleegyező nyilatkozatot, 6., a zenei képességet igazoló bizonyítványt. Egyébként amíg a fiú eléri a kellő életkort, addig bőségesen van ideje utána járni a dolognak. Legokosabb, ha a legközelebbi ezredparancsnokságnál (Zenebizottság) érdeklődik annak idején.

Barcs 33. Ügyének egyetlen orvossága van: a panasz. Ha úgy érzi, hogy igaza van, jelentkezzék örskihallgatáson és emeljen panaszt az Ön által jogtalannak vélt mellőzés miatt. Ez az egyenes és férfias dolog. Azonban: Ön, mint írja, le van nősítve. Aki tudja, milyen minuciózus lelkiismeretességgel történik nálunk a minősítés és annak felülbírlása, az képtelen elhinni, hogy valaki minden ok nélkül annyira le legyen minősítve, hogy emiatt a kinevezésben éveken át mellőzzék. Vizsgálja csak meg önmagát, igyekezzék elfogulatlan lenni s talán megtalálja a baj igazi okát. Ha azonban lelkiismeretes vizsgálódás után is úgy érzi, hogy jogtalanság történt Önnel, álljon elő a panaszával. Nyugodt lehet, hogy pártatlanul és igazságosan fogják az előjárói elbírálni, baja pedig nem eshetik miatta, legfeljebb elutasítják. Csak a döntés után ne makacskodják, mert azért már megfenyítik.

Kíváncsi. A 2698/Res. VI. b. 1929. sz. B. M. rendelet (takarékosági rendelet!) 2. pontja értelmében saját hibából vezénylés és áthelyezés a kincstár terhére nem eszközölhető. A levelében olvasottak után ítélve, ön meglehetősen súlyos dolgot követhetett el, ha ilyen következményei vannak, az áthelyezés kényszerűségét pedig maga a helyzet eléggé bizonyítja. Önnek lett volna a legkellemetlenebb, ha át nem helyezik más örsre. Jogorvoslatra ezek után nem lehet remélnie, most már csak a belátó engedelmesség és a hibák elfelejtetése segíthet. Ha a saját költségén való átköltözkedéshez szükséges pénzüsszeggel nem rendelkezik, vagy ha azt csak adósságcsinálás útján tudná előteremteni, ezt a körülményt természetesen bejelentheti.

Szerencse. Szolgálati úton kell a kérést a belügyminiszter úrhoz felterjeszteni. Meg kell írni a felterjesztésben azt, amit nekünk megírt, talán tekintettel lesznek a körülményekre, különösen az életkorára. Nyugodtan előadhatja ügyét örskihallgatáson s az örsparancsnok is nyugodtan felterjesztheti.

In nomine dei. A magyar utasszállító repülőgépek óránként átlag 180 km sebességgel haladnak, a legkisebb sebesség 160 km. A nemzetközi repülővonalakon 250 km sebességgel is repülnek a gépek. Természetesen a mieink is fel tudnák vinni ennyire, a kisebb sebesség azonban a motor-kímélés stb. révén gazdaságosabb, nekünk pedig erre ügyelnünk kell. Olyan repülőgép, amely óránként 65 km sebesség mellett is a levegőben tudna maradni, nincsen. A repülőgépnek ugyanis ahhoz, hogy magát a levegőben tartsa, bizonyos minimális sebességre van szüksége; ha a sebesség bármi okból (pl. erős ellenszél, vagy helytelen emelkedés esetén) a minimális alá csökken, a repülőgép lezuhan.

1905. A járőr ölközködésének egyöntetűnek kell lennie, ezt abban is be kell tartani, hogy a járőr tagjai egyformán vagy posztó-, vagy pedig szövetrohában indulnak szolgálatba.

Gyula. A csendőrségi szolgálat idejét csak a nyugdíj tekintetében veszik figyelembe, de annak is örüljön, mert ez nagy előny. Alig féltéve teljesít szolgálatot az új állásában, valószínűleg hosszabb ideig kell várnia, amíg véglegesítik. Nem tesz semmit, hogy nem előfizetője lapunknak, szívesen adunk választ.

Lovasság. A revíziós gyűlések nem politikai gyűlések, mert az ilyen gyűléseken a pártkülönbségek eltűnnek magyar és magyar között s mindenki csak Trianont gyűlöli. Természetes, hogy csendőr is résztvehet a revíziós gyűléseken. Beszédre, vagy más aktív közszereplésre azonban ezeken a gyűléseken sem vállalkozhatik, csak hallgatóként lehet jelen.

Tiszahíd. Jól teszik, ha a „Magyarosan, katonásan” rovatunkkal minél többet foglalkoznak. A közölt mondat rossz, germanizmus van benne. Helyesen: „...hanem azt a június havi illetményekből fogom levonni, vagy fogja levonni a gazdasági hivatal.”

Holdsugár. 1. Választ a „Lexikon” rovatban kap. 2. A sérvoperáció legtöbb esetben tökéletesen helyreállítja az egészséget s aki átesett rajta, attól még lehet katona vagy akár csendőr is.

Igazolványos II. Nem olvasta végig a mondatot. Az 1931. évi III. t.-c. végrehajtási utasításának I. Rész 3. pontja szerint a tényleges szolgálati idő kiszámításánál a megszakitásokat figyelmen kívül kell hagyni s a volt m. kir. honvédségben, cs. és kir. közös hadseregben (haditengerészetben) és a csendőrségnél teljesített tényleges szolgálat idejét is be kell számítani. Az ön harctéri szolgálatát tehát szintén beszámítják. Szolgálati úton terjessze fel az illető hatósághoz a felvételi kérvényét s abban juttassa kifejezésre azt az óhaját is, hogy felvétel esetén a kötelezője lejártá előtt óhajtana oda belépni. Így az előjárói előre állást foglalnak s nem érheti az a kellemetlen meglepetés, hogy két szék között a pad alá esik. Azzal szemben, akit valamilyen polgári állásba kineveznek, a csendőrségnél rendszerint méltányosságot szoktak gyakorolni s leszerelését a kötelező lejártá előtt is engedélyezik.

Liliom. 1. 2. A folyó évi 10. sz. Csendőrségi Közlönyben közzétett 45540/eln. VI. c. 1931. sz. B. M. rendelet mellékleteként kiadott új öltözeti táblázat „Kényelmes öltözet” rovat alatt olvassa: Viselhető: a) bármely fenti öltözetnem. Tehát az egyszerű öltözet is. Az utóbbi rovat 2. megjegyzése szerint örmestertől fölfelé fekete pantallót lehet viselni, fehér vászonpantallót pedig az összes legénységi állományúak viselhetnek. Egyszóval: a laktanyában foglalkozási idő alatt fekete vagy fehér pantallót viselhet, viselheti ugyanezeket a ruhadarabokat a laktanyán kívül kimenő alkalmával, természetesen szabadságon is. 3. A „Lekszikon” rovatban kap választ. 4. A neve így szebb, eredetibb, mint ahogyan megváltoztatni szeretné, magyaros hangzásban pedig egyformák. Ne bolygassa, különben nem is bizonyos, hogy a másikat megkapná, mert hiszen a mostani neve is magyar.

Az idegenlégió.

Írta: STEIN GYÖRGY (Berlin).

(2.)

Megnéztem a katonakönyvét, az elbocsátási okmányát, olvastam több kitüntetésről a bejegyzéseket és végül vörös bélyegzőt ezzel a szöveggel: „Franciaországban tartózkodni nem jogosult”.

— Ez kivételes eset, ugy-e?

— Nern, egyáltalában nem. Sőt ez a kivételt nem tűrő szabály. Kolnicky, Hamelfeld, — gyertek ide! Mutassátok meg ennek az úrnak az elbocsátási okmányaitokat!

Mindketten büntetés nélkül szolgálták le az idejüket, sőt az egyikük kétszer öt esztendeig szolgált s hála fejében mind a kettőt kiutasították.

— Uram, — folytatta elbeszélését a legionárius-elnök, — mi, akik itt üünk, mi vagyunk a legszerencsésebbek a sok ezer között, akik felcsaptak legionáriusnak. Évenként százan és százan pusztulnak el ezek a szerencsétlenek, a vadaktól elszenvedett sebesülések, járványos betegségek vagy pedig a büntető gyarmatok embertelen kínzásai következtében. Sokat szokás közben lőnek agyon, ha ugyan már előbb le nem veri őket lábukról az éhség és a szomjúság. Azért alakítottuk meg az egyesületünket, hogy ezt a borzalmas sorsot, amely a belépőre vár, a lehetőség szerint megakadályozzuk, célunkul tűztük ki, hogy a fiataltságot a valódi állapotok felől felvilágosítsuk és

PUCH

motorkerékpárok

a legüzembiztosabbak

PUCH

motorkerékpárok

a legolcsóbbak

Számtalan elismerőlevél a m. kir. csendőrség tagjaitól igazolja, hogy

a PUCH 250-es motorkerékpár

kitűnően bevált a legrosszabb utakon is. Egyszerű a kezelése, üzemanyagfogyasztása a legcsekélyebb, gyorsaságát pedig igazolják a sorozatos győzelmek, így a legutóbbi Tourist Trophy is, amelyből a Puch motorkerékpár mint kategóriagyőztes került ki. Érdeklődőknek elküldjük csendőrvevőink névsorát, hogy motorjainkról érdeklődhessenek. A csendőrség tagjainak kivételes részletfizetési feltételek.

PUCH MŰVEK RT. BUDAPEST, VI., Liszt Ferenc-tér 9.

őket — amennyire erőnkben telik — visszatartsuk a légióba való belépéstől. Ebben a munkánkban számítnak a hatóságok és az iskolák támogatására, amelyeknek az általunk összegyűjtött anyagot rendelkezésükre bocsátjuk. Mozielőadásokat tartunk az ipari és továbbképzőiskolákban, hogy az ifjúság személe tájékozódjon az idegenlégiót a maga rideg valóságában.

— Vannak az egyesület tagjai között olyanok, akik — amint azt az újságokban oly gyakran lehet olvasni —, toborzóügynökök kezébe kerültek, akik őket csábító ígéretekkel belépésre bírták?

— Nem, ez mese. A világháború óta már nincsenek az idegenlégióknak ügynökei, akik az európai államokban ide-oda utazgattak, hogy újoncokat csábítsanak. A nagy munkanélküliség miatt annyi fiatalember jelentkezik, hogy az idegenlégió pótkereténél csaknem állandóan fölös emberanyag áll rendelkezésre. A toborzók pénzbe kerülnek, de ilyen viszonyok mellett teljesen feleslegesek is. Sőt az idegenlégió sorozóbizottságának most ugyancsak alkalma van a jelentkezők nagy táborából a legerősebbeket, a legegészségesebbeket kiválogatni. Könnyen megesik, hogy a jelentkezőt csak azért nem veszik fel, mert egy foga hiányzik. Mi, németek, pedig a legjobb munkaerőnket veszítjük el velük. Itt van a magva a mi szervezetünk céljának, ezt akarjuk megakadályozni tőlünk telhető erővel. — Nem óhajtaná egyesületünk tagja lenni?

— Hiszen én nem vagyok volt idegenlegionárius — feleltem erre a hozzám intézett kérdésre.

— Az nem tesz semmit — mondotta az elnök — nekünk minél több pártolótagra van szükségünk, akik mozgalmunkat támogatják és a fiatalság érdekében velünk válllatva küzdenek. Alapszabályaink értelmében a pártolótagok ugyanolyan jogokkal vannak felruházva, mint ténylegesen szolgált volt legionáriusok.

Átfutottam az egyesület alapszabályait. Az egyesület célját üdvösnek és teljesen indokoltnak találtam. Tetszett az egyesületi jelvény is az aranyozott, csillogó gránáttal. Néhány percnyi gondolkodás után megkérdeztem, hogy ha belépnek az egyesületbe, hordhatnák-e én is ilyen jelvényt? Mikor erre, mint

magától értetődő dologra, igenlő választ kaptam, a pénztárcám után nyultam, lefizettem egy márkát, mint belépési díjat, 50 pfennig az első hónap tagsági díjaként és még egy márkát — a szép, aranyozott gránátért kék mezőben, amelyet mindjárt a gomblyukba tűztem és akkor, mint az egyesület legfiatalabb tagját bemutatnak a gyűlésnek.

Odakünn tombolt a vihar, idebent egyre emelkedettebb lett a hangulat. Valaki elkiáltotta magát: „Halljuk az egyesület legfiatalabb tagját!” — „Halljuk! Halljuk!” — zúgták vissza kórusban. Nem lehetett kitérni. Az obligát torokköszörülés után beszédet rögtönöztem, amely, úgy látszik, megnyerte a hallgatók tetszését, mert lelkes eljenzéssel fogadták. Az egyesület javára üritettem a poharamat, mire ők viszont engem éltettek. Alig halkult el a nagy éljenzés és taps, felnyílt a vendéglő ajtaja és teljesen elnyűtt ruhában egy szőke, sápadtarcú fiatalember lépett be rajta. — József!... Ember! Hogy és honnan kerülsz te most ide? — kiáltott valaki feléje a helyiség egyik sarkában lévő asztal mellől. A jövevény a hang irányába nézett, azután odafutott az egyik fiatalemberhez és a nyakába borult. Rögtön körülötte tarmatt egy csoport és mindenféle kérdésekkel kezdték ostromolni.

— Látja — mutatott az egyik az új vendégre —, ez is most került vissza az idegenlégióból. — Mindjárt kikérdezem — mondta az egyesületi elnök, meg kell tudnunk, honnan jött a legény. — Nagyon kell ügyelnünk, nehogy szélhámosok furakodjanak közibénk, akik idegenlégióban „utaznak”, vagy valamilyen gyanús okból nálunk menedéket keresnek. Amint az alapszabályokban olvashatta — magyarázta nekem az elnök — főleg munkaközvetítéssel foglalkozunk és azon fáradozunk, hogy a visszatérők számára az utat a polgári életbe egyengessük. Munkanélküli segélyt ugyanis a mi embereink nem kapnak. Visszatérésük után úgy kezelik őket, mint árulókat, vagy mint nem kívánatos külföldieket és a politikai rendőrségnek is számadással tartoznak. Most pedig nézzük, hogy is állunk ezzel az emberrel. — Gyere csak ide pajtás!

Láb-, kéz-, hónalj- és combok közötti izzadás

csakis helyes testápolással szüntethető meg. E célra szolgál a 20 évnél régibb idő óta kitűnően bevált Molnár-féle **SUDORÁN**. Legtöbb csendőröknél állandóan használják. Naponta érkeznek elismerő levelek. Pld: „Már két éven át használom az általa készített **SUDORÁN**-t, melynek használhatósága miatt a legnagyobb meglepetésemre nyilvánítom”, stb. L.Zs. csendőr törzsőrm., NI.

Készíti: Molnár J. gyógyszerész, Bozsok (Vas vármegye) Ára 1.50 pengő. Már negyven éven át szállítok, ötnél pedig egyet ingyen ráadok. Az összeg utólag csekken adható fel.

Hegedű-Harmonika-Trombiták,

Citera, Tambora, mindenféle zenekari fa- és fémfúvós hangszer. Harmonikákat csakis megzatható. Gyártmányokat hozunk forgalomba. Rakóczi-tárogató saját találmány. Óvakodjunk az itteni ágyárosok által felajánlott külföldön készült utánzatoktól. Hibás hangszereket szakszerűen javítunk. Árjegyzéket ingyen küld az

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR STOWASSER kir. udvar szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5. (Budán).

Az egyedüli hangszergyár az országban. Több gyár nincs!

CSENDŐRSÉGI SZÁLLÍTÓ!

40 év óta fennálló cég, a csendőrség régi elismert bevásárló helye!

MÁRER

egyenruházati intézet
**BUDAPEST, VIII.,
BAROSS-TÉR 9. SZÁM.**
(A keleti pályaudvar érkezési
oldalán) TELEFON: J. 321-78.

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb

strapára, méterje — — — — — 15:20 P

Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — — 17. — „

Khaki kamgarn, szintartó, tiszta gyapju — — — 18:50 „

Ugyanaz extra finomban — — — — — 22:50—25. — „

Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus

kivitelben van raktáron. tollforgókkal együtt 7.60 „

Egyenruhák külön mérték után 3-6 havi hitelle.

Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

SÁRGA JÁNOS
ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, MŰÖTVÖS

KIRÁLYI UDVAR SZÁLLÍTÓ

ALAPÍTVA 1895
KOLOZSVAR

BUDAPEST, IV. KIRÁLYI UDVAR 5.
KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN KLOTILD PALOTA

BÜTOR

tartós, modern kivitelben, kényelmes részletek
fizetésre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÜTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

Mialatt a sovány alak teljesen átázott, szétszakadozott ruhájában pajtasaitól kísérve asztalunk felé közeledett, előremondta: „Heinrich! Ezt az embert nem kell külön kikérdezni és faggatni. Ez Joseph Krause, Bochumból való, odaát egy ezredben, ugyanazon században szolgáltunk, legjobb barátom volt.

Az igazolás tehát megtörtént. Az elnök azonban mégis intézett hozzá néhány kérdést.

— Hol írtad alá a kötelezőt?

— Metzben, 1927 augusztus 3-án.

— Mikor szöktél meg és honnan?

— Cochinkínából szállítottak vissza Afrikába. Hajónk a Szezei csatornán haladt keresztül. Október 2-án kihasználva a kedvező alkalmat, egyik pajtásommal együtt átvettük magunkat a hajó korlátján...

— Ahá — vágott közbe az elnök — hát ti is ezt a régi bevált módszert választottátok?

A hajóúton ugyanis, a Szezei-csatornán keresztül, abban a pillanatban, amikor a legionárius a hajót valami úton-módon — rendesen vakmerő fejessel a tengerbe — elhagyta, angol területen tartózkodónak tekintik és nem szabad utána löni. A szökés csaknem mindig a Szezei-csatorna valamelyik kikötőjében történik. Ha a szökevény átvette magát a fedélzet korlátján, utána küldenek néhány vaskos káromkodást, de ez is aztán az egész. Eltávozása, „kilépése” ezzel el is van intézve. A szökevények kiúsznak a partra, ott rendszerint portyázó angol csendőrszörörök szedik fel őket és további eljárás végett átadják Ádenben a hazájukbeli konzulátusnak. Tengerjáró nemzetek alattvalóit rendszerint átadják a legközelebb átfutó hajó kapitányának, aki a szökevényt mint fűtőt vagy szénlapátolót alkalmazza és elviszi az ország határállomásáig. Itt a szökevényt tényvázlat kíséretében átadják a rendőrségnek, a rendőrség dolga aztán kikutatni utolsó tartózkodási helyét és azt, hogy a törvény előtt nem kell-e felelnie valamiért. Németországban, amint már említettem, a visszatérő idegenlegionáriusokat hazaáruló és idegen állam alattvalójaként kezelik, beható kikérdezés alá veszik és kivizsgálják élete folyását, visszamenőleg addig az időpontig, amikor az idegenlégióba belépett. Hogy ez miért történik, arra később még rátérek.

A gyűlés után új barátaim társaságában végigjártuk Düsseldorf jó egynéhány, sőt talán valamennyi szórakozóhelyét. Volt bőven itóka, zene, meg egyebek, amint már az ilyenfajta ismerkedési kiruccanásoknál szokás. Ahányszor egy-egy új helyiségben asztalhoz ültünk és a poharakat mind virágosabb és kedélyesebb hangulatban, ki tudja hányadszor összekoccintottuk, nem mulasztottam el, hogy kacér pillantást ne vessek az egyesületi jelvényre, amely ott

ragyogott valamennyiünk gomblyukában. Nagyon előrehaladott volt már az idő, amikor éjjeli szállás után kezdtem érdeklődni, de éppen akkor fogott karon az egyesület elnöke és megkérdezte, hogy mi a tulajdonképeni foglalkozásom és mi hozott Düsseldorfba? Ami őt illeti, ő parkettázómester és — jegyezte meg — hála Istennek, türhetően megy a sora. Amikor megtudta, hogy tulajdonképeni foglalkozásom mellett újságírással is foglalkozom, kérdezte, hogy az egyesület érdekében, amelynek most már én is tagja vagyok, nem tudnék-e a lapokban valamelyes propagandát kifejteni? Az alapszabályok értelmében — amelyeket átolvastam — kötelességem lenne az idegenlégióban uralkodó állapotok ellen harcolni és megakadályozni, hogy a jövőben németek a francia idegenlégió szolgálatába lépjenek.

— Ha egyesületünk érdekében propagandába kezdek, a valóságos állapotok bizonyítására okmányok, illetve okmányszerű igazolások birtokában kell lennem, mert hiszen személyes tapasztalatokkal nem rendelkezem — mondtam.

— Jobb bizonyíték nincs, mint maguknak a volt legionáriusoknak az elbeszélése. Ezek lényeges eltérés nélkül valamennyien ugyanazt fogják előadni az emberhez nem illő szolgálatról, a gyilkos éghajlati viszonyokról és a fegyelemkezelés brutális módjáról.

— A ti elbeszéléseiteknek hihetek is, nem is. Nem szolgáltam az idegenlégióban, többetudók könnyen megcáfolhatják állításaimat. Ami az elbeszéléseket illeti, — tisztelet, becsület a volt idegenlegionáriusoknak —, de azok fantázia szülöttei is lehetnek. Afrikai vadászkalandok, rablóhistóriák... Bizonyítékok kellene. Vannak-e ilyenek? Vannak-e fényképfelvételek?

— Fényképek? Azokat is kaphat. Szolgálati időm alatt magam is sok felvételt csináltam.

— Úgy? Az már valami. Szeretném a képeket látni, azután majd tovább beszélhetünk a dologról.

Westphal parkettás — így hívják a szövetség megalapítóját és elnökét — másnapra a lakására invitált és megmutatta a fényképgyűjteményét. Igen érdekes képek voltak a felvételek között, sajnos, legtöbbje a reprodukcióra nem alkalmas, mert a lemezek előhívása és a levonatok készítése salétromtartalmú vízzel történt. A legjobb képeket megvásároltam tőle. A délutánt is lakásán töltöttem, ahol a képeken kívül mindenféle, a gyarmatokról hozott emléktárgyakból, térképekből, katonai szolgálati utasításokból stb. rendkívül gazdag, érdekes és értékes anyagot találtam. Ezenkívül megmutatta nekem a házigazda mindazon nyomtatványokat, írásokat, amelyek a szövetség működésével állottak összefüggésben, így többek között a hivatalos rendeleteket is, amelyeket — a szövetség támogatására — részben a porosz, részben a bajor kultuszminisztérium bocsátott ki. A látottak eloszlatták

Csendőrtisztek, altisztek és azok családtagjai 10 havi részletfizetésre!

Az Urak részére:

Kész öltönyök, felöltők
Hubertus-kabátok és trench-coatok
Télikabátok, bundák

Öltöny- és felöltőszövetek

A H. M. új előírásának megfelelő katonai szövetek

Öltönyöket, felöltőket és egyenruhákat mérték szerint készítünk saját műhelyünkben

A Hölgyek részére:

Kész női felöltők és kosztümök
Kész női szövet és selyem, délutáni és estélyi ruhák

Pongyolák, blúzok, aljak

Pullóverek, kötött mellények és kötött kosztümök

Köpeny- és ruhaszövetek

Selymek és műselymek méterszámmra

Vászonárak, sifón stb.

Egyéb egyenruhaszövetek nagy választékban

Férfi fehérneműek

Pullóverek, kötött mellények

Férfi fehérneműanyagok méterszámmra

Úszóruhák, fürdőköpenyek

Úszóruhák, fürdőköpenyek

Menyasszonyi kelengyék

Ágygarnitúrák

Kész női fehérneműek

Damasztárak

Asztali készlet

Szélöntakarók, díszpárnák, szoba- és futószőnyegek

Szélöntakarók, díszpárnák, szoba- és futószőnyegek

Szélöntakarók, díszpárnák, szoba- és futószőnyegek

Szélöntakarók, díszpárnák, szoba- és futószőnyegek

Szélöntakarók, díszpárnák, szoba- és futószőnyegek

Szélöntakarók, díszpárnák, szoba- és futószőnyegek

Szélöntakarók, díszpárnák, szoba- és futószőnyegek

Szélöntakarók, díszpárnák, szoba- és futószőnyegek

Szélöntakarók, díszpárnák, szoba- és futószőnyegek

Szélöntakarók, díszpárnák, szoba- és futószőnyegek

Szélöntakarók, díszpárnák, szoba- és futószőnyegek

Szélöntakarók, díszpárnák, szoba- és futószőnyegek

Szélöntakarók, díszpárnák, szoba- és futószőnyegek

WEISS GYULA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ÁRUHÁZA, BUDAPEST
IV. KERÜLET, KOSSUTH LAJOS-UTCA 18. SZÁM — TELEFON: 895-41. — FENNÁLL 62 ÉVE!

aggályaimat és búcsúzáskor megígérttem Westphalnak, hogy az egyesületről a sajtóban írni fogok.

Amikor tanulmányutamról, amelynek tulajdonképeni célja — mint említettem — a lakásinség és építkezés tanulmányozása volt, Berlinbe visszatértem, kb. ötven sornyi terjedelemben megírtam ezt a düsseldorfi élményemet. Leírásomat azzal az öt képpel élénkítettem, amelyeket Westphaltól megvettem. A cikk 1928 decemberében jelent meg. Akkor éppen távol voltam hazulról. Amikor újév után visszatértem, alig tudtam kinyitni lakásom ajtaját. Levelekből, táviratokból és virágcsokrokból álló barrikád torlaszolta el a bejáratot. Újévi üdvözlések heverték szerteszét minden országból és elhervadt virágok, amelyeket látogatók dobtak be a levélnyíláson keresztül. Ledobtam a bördöndömet és rávettem magam a nagy postára. Kitől ez a sok levél? Ki küld nekem újévi üdvözléseket a világ minden részéből? Mit tartalmaznak ezek a levelek, lapok és táviratok?

Mind volt legionáriusoktól és azok hozzátartozóitól származtak. A tartalmuk különböző volt. A legtöbb legionárius támogatást, pénzt, vagy munkát kért. Valamennyien bejelentették belépésüket a szövetségbe. A hozzátartozók felvilágosítást kértek, ki a fiáról, ki a fivéről, akik hónapokkal vagy évekkel ezelőtt a légióba léptek s akiktől azóta semmi hír nem érkezik. Kívülállók dicsérték a szövetség törekvését.

Pályázat.

Ki tudja a legszebben és legélénkebben leírni, hogyan folyik le egy hosszabb (20—30 órás) őrzőjárat leportyázása? Nem nagy dolgokat, nem nagy vagy nehéz nyomozásokat stb. kell leírni, hanem ellenkezően, kicsiségeket, apró-cseprő mindennapos dolgokat, olyanokat, amilyenek majdnem minden szolgálatban és csendes őrzőjáratokban is szoktak adódni, amelyek azonban a csendőrség szolgálatát legjobban jellemzik. Ide tartoznak természetesen a csendőrség személyével kapcsolatos dolgok és körülmények is, mint pl. az étkezés, pihenés, a csendőrség gondolatai, érzései, egyéni benyomásai stb. stb. Nem kitalálni kell a leírást, hanem az egész szolgálatot az eligazítástól a bevonulásig úgy kell leírni, ahogy az a pályázó örskörletében tényleg van, vagy történik. Nem azt fogjuk bírálni, hogy miről írt a pályázó, hanem hogy amiről ír, azt *hogyan* írja le. A leírás akkor a legjobb, ha az, aki olvassa, teljesen bele tudja magát képzelni a portyázó járőr helyzetébe s ha a leírás alapján az ember mindent a legkisebb részletében is olyan élénken lát, mintha az őrzőjáratot a leíróval együtt maga is leportyázta volna.

Pályázatot csak a csendőrség legénységi egyéneitől fogadjunk el. Határidő: június 20. A legjobb pályázatot szép „Cortébert” zseboráccsal jutalmazzuk. Az eredményt a július 1-i számunkban közöljük.

—O—

Megfejtés.

A folyó évi 13. számunkban közölt keresztrejtvény megfejtése a következő:

Vízszintes sorok: 1. rablógyilkosság. 13. adó (óda), 14. lá (ál), 15. ne, 16. bástya, 18. tettenérés. 22. tag, 23. orom, 25. ol (ól), 26. góg, 27. döl, 28. Lori, 28/a. lök, 30. faj, 32. rom, 34. lovas, 35. te, 36. iga, 37. por (rop), 39. Adóív, 42. lakol, 43. atom, 44. vádlott, 46. sa, 47. t., t., t., 48. kas, 49. anyagi, 51. am, 52. tin, 54. tud, 55. dut, 57. kutya, 59.

Sokan megkérdezték, hogy a szövetség támogatására hová küldjenek pénzbeli segélyt, sőt nem egy nőtől is kaptam levelet, amelyben gyermekük atyjának tartózkodási helye után érdeklődtek. Ami pedig talán a legérdekesebb, voltak a levelek között olyanok is, amelyekben 16—20 éves ravasz fickók az iránt érdeklődtek, — hol lehet legrövidebb úton a légióba jelentkezni. Ezek legtöbbször válaszbélyeges borítékot is csatoltak a leveléhez. Düsseldorfból is jött egy öröm- és hálátelt levél a szövetség elnökétől, aki köszönetét fejezte ki a megírt cikkért, amelynek megjelenése óta hozzá is tömegesen érkeznek irások, érdeklődések és adományok. Amióta cikkem napvilágot látott, azóta új belépők is sűrűn jelentkeznek és az egyesületi tagok száma rövid néhány nap alatt tekintélyesen megnövekedett.

A gazdag posta mellett, amely a mai napig sem igen apad, naponként jöttek hozzám volt idegenlegionáriusok, főleg olyanok, akik nemrég szöktek meg s akiken meglátszott az átéltek sok viszontagságnak minden nyoma. Lerongyolt ruha, teljes pénztelenség és farkaséhség, ez volt valamennyiük közös jellemző tulajdonsága.

A berlini rendőrség „idegenlégió”-osztályának vezetője előszeretettel küldte hozzám a rendőrség már igazolt és elintéztet legionáriusokat.

(Folytatjuk.)

abrak, 61. Néró, 62. li, 63. d. d. d., 65. et, 66. kazal, 67. tarja, 69. bá, 70. bá, 71. élv, 72. turkálja, 74. napos, 76. ajánlat, 77. új.

Függőleges sorok: 1. rabol, 2. ad, 3. botor, 4. Ólt, 5. gátolva van, 6. Inn, 7. leég, 8. óbégat, 9. sás, 10. s., s., 11. át-török, 12. gyalogos, 17. ag, 19. Emil, 20. előadás, 21. rőf, 24. rovottmultú, 29. K. S. Ó. D., 31. jelt ad, 33. malactolvaj, 37. patak, 38. rot, (tor), 40. ila (ali), 41. vontat, 45. tyúk, 48. kiadják, 50. idézés, 52. ty, 53. eb, 56. Ural, 58. Tiara, 59. ad, 60. reá, 61. na, 64. dal, 66. kápa, 68. r. k., 69. baj, 70. bal, 72. tó, 73. ja, 74. N. N., 75. ót (tó).

A beérkezett 83 megfejtés közül helyesek a következők pályázatait: Imrei József örm. (Baltavár), Pálffy István cs. (Szécsény), Milosovics István örm. (Budapest), Odor Kálmán örm. (Lőrö), Batár Antal th. (Budapest), Juhász Sándor örm. (Szakály), Horváth Mihály I. törm. (Vasvár), Tampos Mihály örm. (Ozora), Vasi Ferenc örm. (Tata), Tóth Imre th. (Baltavár), Szende Albert törm. (Bonyhád), Bárány István törm. (Debrecen), Gábor Lajos th. (Sopron), Sági Antal törm. (Budapest), Biró István gth. (Budapest), Borbély János cs. (Tata), Forheimesz Károly th. (Budapest), Gurmai Péter törm. (Debrecen), Kőszegi István törm. (Debrecen), Cz. Kiss Mihály törm. (Mezőhegyes), Tóth Pál törm. (Drávafok), Járdánházy Gábor örm. (Kunszentmiklós), Cséke Zsigmond csendőr (Kisvárda), Szembrátovics örm. (Debrecen).

A szerkesztőségünkben megejtett sorsolás során Petőfi összes költeményeit Borbély János csendőr (Tata) nyerte. Elküldöttük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.

Felelős üzemvezető: Győry Aladár.

A csendőrség legrégibb, legmegbízhatóbb és legolcsóbb bevásárlási helye

TRIBON

Budapest, VIII., Üllői-út 14.

ruházati R.-I.

Női-, férfi-, valamint egyenruha szövetek, bélésszövetek, vászon, sifon, zefírek és egyéb vászonárúk, női s férfifehérművek készen és rendelésre, térfűzők, aboroszok, kötött gyermekgarnitúrák, keztyűk, harisnyák, kész kötött kabátok, függöny és függönykarmok új, gyárilag sterilizált ágylakók és pelyhek, paplanok, mindennemű mosó kelmék kaphatók.

8 havi részlet!